

147

A SZATMÁRNÉMETI

KIR. KATH. FŐGIMNÁZIUM

1912—1913. ÉVI

ÉRTESITŐJE.

SZATMÁR NÉMETI,
NYOMATOTT A PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDÁBAN
1913.

A SZATMÁRNÉMETI
KIR. KATH. FŐGIMNÁZIUM
1912-1913. ÉVI
ÉRTESITŐJE.

SZATMÁR-NÉMETI,
NYOMTATOTT A PÁZMÁNY-SAJTÓ KÖNYVNYOMDÁBAN
1913.

A szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium új épülete.

I.

A szeretet és hála édes emlékei fűződnek a régi intézethez, mint olyan iskolához, amelyben a legmagasztosabb eszmék: vallás és hazafiság, Istenfélelelem és hazaszeretet voltak mindig a vezetőigék.

Az intézetnek csaknem 300 éves multja, a régi épület tarthatatlan volta és a vele kapcsolatos hiányok, a tanuló ifjúság rohamos számbeli gyarapodása, a közóhajtás, a modern kor paedagogiai, didaktikai és hygienikus követelményei természetszerűen eredményezték, hogy méltó hajlékhoz jutottunk.

De mennyi nehézség, sok húza-vona merült föl, mennyi kérés, utánjárás, jóakaró közbelépés, számtalan érzelmi, értelmi és anyagi momentum játszódott közbe, míg megvalósult, hogy kir. kath. főgimnáziumunk új helyiséget, fényes hajlékot kapott. De beszéljenek az adatok s bizonyítsák, hogy az oroszlánrész, az érdem a jelenlegi igazgatónkat illeti, mert ő a kezdeményező, a lelkes, bátor és tántoríthatatlan kérelmező és szorgalmazó, mert ő alatta készült el a főgimnázium új épülete.

II.

A tanárkar több alkalommal panaszolta a főigazgatói látogatások alkalmával tartott tanácskozásokon, hogy a gimn. épülete nemcsak a modern követelményeknek nem felel meg, hanem a tanulók és osztályok számát s a termek kis méreteit tekintve is nagyon szűk.

A Vall. és Közokt. Nagym. Minisztérium az 1907/8. iskolai évben a főigazgatói látogatással egyidejűleg kiküldte dr. Weidinger Gyula miniszteri fogalmazót a gimn. épület s

4.

az internátusok épületeinek megvizsgálására. A miniszteri kiküldött a gimn. épületéről a tanácskozás folyamán akként nyilatkozott, hogy a gimnáziumi épület az ő véleménye szerint sem felel meg a követelményeknek.

Ilyen előzmények után 1908. évi április 12.-én, a gimn. igazgatója a következő felterjesztést tette a Nagym. Vall. és Közokt. Miniszterhez:,,

*Nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úr,
Kegyelmes Uram!*

Nehogy kötelesség mulasztással kelljen vádolnom magamat, mély tisztelettel teszek jelentést a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium épületéről.

A gimnázium 1816. évben épített s 1816. évben adatott át rendeltetésének. 1836. évben már jelentékeny javítások váltak szükségessé, 1855. évben ismét toldozgatták s 1862. évben annyira megrokkant, hogy ki kellett belőle költözködni. Már ekkor átlátták, hogy az intézet épülete nem szerencsésen választott helyen fekszik s 1864. évben a helytartó tanács el is rendelte a gimnáziumi telek és épület eladását, de mivel igen magas árt szabtak, nem akadt vevő. 1866. évben újabb árverést tűztek ki, de ekkor sem tudták eladni s ezért elrendeltetett a régi épület kijavítása és kibővítése. 1868. évben készült el a munka s az igazgató az átvétel után azonnal jelentést tesz, hogy az épület elégtelen, nincsenek kellő számú termek stb. E felterjesztésre még ugyanazon évben a most kibővített épületet újból kibővítették. (Az első bővítés 23.714 frt. 61 kr.-ba, a második 11.776 frt. 25 kr.-ba került. Az épület azonban ezzel sem volt céljának teljesen megfelelővé téve. 1875. évben a tornacsarnok kijavítására 1726 fr.-tot s a boltozatok javítására 1471 fr.-tot kellett költeni; 1878. évben a fedélzet javítására 400 frt fordított; 1885. évben a folyosók burkolatát kellett újra rakni, került 1239 frt-ba; 1894. évben beszakadással fenyegetett a mennyezet s sürgősen kellett kijavíttatni 4500 frt. költséggel. 1891. évben, mikor a növendékek száma annyira felszaporodott, hogy párhuzamos osztályok állítása vált szükségessé, megindult a törekvés a gimnázium újból való kibővítésére. 1895. évben végre kibővítették az épület olyanformán, hogy az eddig egy emeletes épület falaira második emeletet építettek. Az építkezés költsége 45.363 fr-t 80 kr.-ban volt megállapítva, azonban az építkezés közben felmerült többlet munkákkal a régi ablakok egy részének kicserélésével, új kályhákkal 81.000 frt-ba került.

5.

A sok toldozás és foltozásnak a vége az, hogy a gimnáziumi épület ma ismét nem felel meg kellően rendeltetésének.

1. A földszinti termek sötétek, sokszor nappal is mesterséges világítást kell alkalmaznunk, mert a gyermekek nem látnak olvasni.

2. A földszinti termek falait a talaj nedvessége annyira áthatotta, hogy azok két, helyenkint három méter magasságig nedvesek s az ismételt tatarozás dacára lehullik róluk a mész, a vakolat, s gazdátlan, gondozatlan épület benyomását nyújtja s emellett káros az egészségre.

3. A jelenleg 13 osztállyal és 610 nyilvános tanulóval bíró intézetnek 1*90 méter szélességű bejárója van s ilyen széles a lépcsőzet is. Szinte csoda számba megy, hogy ilyen szűk be- és feljáró mellett szerencsétlenség nem történt.

4. Ma már nincs elegendő terem az osztályok elhelyezésére.

5. Egyetlen tanári dolgozó szoba volt, ezt is le kellett foglalni a 13. osztály részére tanteremül.

6. Nincs egyetlen tanári társalgó szoba, melyben a tanárok órák előtt és órák közben tartózkodhatnak, a tanácskozó termet kellett ezen célra lefoglalni.

7. Nincs a használatban nem levő, vagy javítást követelő butorok tartására szolgáló helyiség.

8. Nincs ifjúsági könyvtárul szolgáló helyiség; a könyveket a különben is szűk folyosókon elhelyezett szekrényekben kell tartanunk.

9. A térkép-tartó szekrények is a folyosóra szorultak.

10. Nincs lakás a második szolga részére.

11. Nincs igazgatói lakás.

12. Nincs pince-helyiség.

13. Felemések az ablakok, mivel a régi épület földszinti termeinek s folyosójának ablakait az új építkezés alkalmával csak az utcai fronton cserélték ki.

14. Van olyan terem is, a torna terem, melynek ablakai felerészben ujak, nagyobbak, felerészben kisebbek.

15. Nagy forgalmú, zajos, szűk utcában áll az épület, s az utcai zaj folyton zavarja a tanítást.

16. Az illemhelyek állapota kritikán alul álló. 13 osztálynak, vagyis 610 tanulónak, tanároknak, cselédségnek összesen 12 ülőhely áll rendelkezésére, a pisoirok száma sem elegendő, a tisztántartás kivihetetlen.

Nagyméltóságú MiniszterÚr!

A Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium 270 év óta áll fenn s csupán néhány évig szünetelt a jezsuita-rendnek hazánkban való működése eltiltása után. Ujra visszaállíttatása óta is elmúlt már 104 esztendő.

6.

Az intézet működése a múltban is, a jelenben is állandóan elismerést aratott, úgy a szülők s volt tanítványok részéről, mint az ellenőrzéssel megbízott kormányközegek részéről. Nagyon rászolgált ez az intézet eddigi működésével arra, hogy a tanulmányi alapba bevont s több százezer forint értékű vagyona fejében az ujkori követelményeknek megfelelő helyen megfelelő helyiségeket kérhessen.

Mély alázattal esedezem, méltóztassék magas figyelmét a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumra is reá fordítani.

Szatmár-Németi városban jelenleg több intézet van alakulóban.

Nincs még épülete a kereskedelmi iskolának.

Nincs épülete a jövő évben esetleg megnyíló polgári iskolának.

Nem lehetetlen, hogy Szatmár-Németi a vármegye székhelyévé lesz s ez esetben épület kell a pénzügyigazgatóságnak is.

A gimnázium jelenlegi épülete némi átalakításokkal képes volna befogadni esetleg a kereskedelmi és polgári iskolát együttesen, de egyet, például a polgári iskolát, kényelmesen.

Alkalmas volna pénzügyigazgatósági hivatalul is.

Azt hiszem, hogy Szatmár-Németi város vezetősége hajlandó volna az épületet illendő áron átvenni, ha vele ez irányban a tárgyalások megindíthatnának.

Ha a gimnáziumi épület kérdése a mostani kedvezőnek ígérkező körülmények közt nem lesz megoldva, úgy 5—6 év múlva a mostaninál jóval nagyobb áldozattal lehet csak megoldani ezt a kérdést, pedig megoldásra kell kerülnie a dolognak, mert a mostani állapotok tarthatatlanok.

Az előterjesztettek alapján a vezetésemre bízott tanárkar s a magam nevében mély alázattal kérem Nagyméltóságodat, legyen kegyes megvizsgáltatni az előterjesztésemben foglaltak igazságát s bölcs belátásával találjon módot Nagyméltóságod arra, hogy ez a csaknem 300 éves szép intézet méltó hajlékhoz jusson.

Mély alázattal vagyok a

Nagyméltóságú Miniszter Úrnak

Szatmár Németi, 1908. április 11.-én

alázatos szolgája

Ratkovszki Pál

kir. kath. főgimn. igazgató.“

Az igazgató felterjesztésének öröndetes eredménye lett. A V. K. Minisztérium leiratot intézett törvényhatósági joggal felruházott városunkhoz s a gimn. elhelyezésére, illetőleg a gimnázium új épülete részére alkalmas telkek kijelölését kérte.

7.

1908. évi október 28-án dr. Barkóczy Sándor báró úr, a középiskolák ügyeit intéző V. ügyosztály akkori vezetője, érkezésének előzetes jelzése nélkül városunkba jött s október 29-én délelőtt vizsgálat tárgyává tette az intézetben a tanítás menetét, majd alaposan megvizsgálta az épületet. Meggyőződve az igazgató jelentésének helyességéről, elvben kimondta az új épület emelésének a szükségességét s a délután folyamán a városi hatóság bevonásával az építkezésre alkalmasnak jelzett telkeket szemlélte meg.

A kiszemelt telkek voltak:

1. Németiben a Kazinczy-utca sarkán az István-térre néző Ajtay-féle telek és az ezzel szomszédos telkek.

2. A zárda kertjének átvágása esetén a fiútanítóképző intézet felé eső elvágott rész s a vele szomszédos telkek.

3. A dinnyés kertben az apácák kertje.

4. A Vajay-utca sarkán lévő Bakó-féle telkek.

5. A Kölcsey-, Zrinyi-, Báthori-utcák és a Károlyi-köz folytatását képező utcától határolt négyszög.

6. Az Eötvös-utca és Iskola-közi saroktelek és ennek mindkét utcában lévő szomszédos telkei.

A városi mérnöki hivatal ezen telek-tömbök mindenikéről térrajzot készített s ezek a város térképével együtt a Minisztériumba küldettek.

A vallás- és közoktatásügyi Minisztérium a város főispánját, polgármesterét s a gimnázium igazgatóját meghívta a telek-tömbök közül a legalkalmasabbnak látszó kiválasztására.

A legmegfelelőbb, a legalkalmasabb kétséget kizáróan az 5) alatt említett, a Kölcsey-, Zrinyi- stb. utcáktól határolt terület volt. A város képviselői azonban mindenáron Németiben akarták a gimnáziumunkat felépíteni s így megállapodás létesült, hogy az Ajtay-féle telken épüljön fel a gimnázium.

Mikor ez köztudomásra jutott a helybeli székeskáptalan óvást emelt a gimnáziumnak Németibe való helyezése ellen. Gondosan kidolgozott felterjesztésben kimutatta azon helynek, az Ajtay-féle telek-tömbnek, alkalmatlan voltát, rá mutatott, hogy ismét szűk, nagyforgalmú utcán kellene három nagy intézet fiú- és leány növendékeinek az utat róniok, hogy kórház közelébe nem helyes iskolát elhelyezni stb. stb.

A felterjesztésben foglaltak méltánylásra találtak a Minisztériumban, elejtették az Ajtay-féle telket s új megbeszélésre hívták meg az előbb említetteket.

Ekkor, bár az igazgató mindent elkövetett arra, hogy a Kölcsey-utcai telkek vétessenek figyelembe, a zárda kertjének átvágása került felszínre. Az igazgató kijelentette, hogy inkább ne építsenek, mintsem a zárda kertjének a kettévágása a gimnázium építésével jöjjön kapcsolatba, felhozta, hogy ott a talaj nagyon vizenyős, egészségtelen stb. s mégis határozatba ment, hogy, ha a zárda jogi képviselőie (megyés püspök urunk) kisajátítási eljárás nélkül beleegyezik a kérdéses kert átvágásába, úgy ott fog felépülni a gimnáziumunk. Ez a beleegyezés nem adatott meg.

Ezen tárgyalások közt telt, mult az idő. Már 1909. februárt írtunk s még nem volt telek. Az igazgató személyesen sürgette meg a Minisztériumban a döntést. Ekkor az történt, hogy a Minisztériumban azzal a megokolással, hogy mivel a város semmivel sem járul a gimnázium építésének költségeihez, nincs is joga befolyást gyakorolni arra, hol épüljön a gimnázium, megbízták az igazgatót szóbelileg, hogy szemeljen ki alkalmas területet s kössön ideiglenes szerződést.

Ratkovszki Pál kir. főigazgató, főgimnáziumunk igazgatója tudva azt, hogy ha megbízatása közismertté lesz, végehossza nincs a különböző érdekek harcának, senkinek sem szólva csendben cselekedett. Szóba hozta még egyszer kedvenc tervét, hogy a gimnázium a Kölcsey-utcán épüljön; illetékes helyen azt kapta válaszul, hogy a kérdéses telkek megszerzése 400,000, (négy százezer) koronánál is többbe kerülne s hogy a város kész azt megszerezni s átveszi a régi gimnáziumot 240,000 koronáért, a Minisztérium pedig fizesse meg azt a többletet, mellyel a telektömb a gimnáziumért felajánlott összegnél többbe kerül.

Mivel a teleknek nem volt szabad többbe kerülnie, mint a mennyiért a régi gimnázium telke és épülete értékesíthető, az igazgató elejtette kedvelt tervét s mivel az iskolára az volt fontos, az volt égető kérdés, hogy minél előbb új épületet, modern helyiségeket nyerjen, gyorsan cselekedett. Kiválasztotta a Szirmay-utcán a Kálvária-templom melletti telket, érintkezésbe lépett a rendelkezésre illetékes egyénnel s rövidesen megkötötte az ideiglenes szerződést.

Az ideiglenes szerződés fölterjesztése után a vallás- és közoktatásügyi Minisztérium megbízta Kertész K. Róbert műszaki tanácsost, hogy a kérdéses telket vizsgálja meg és tegyen jelentést. A tanácsos 1909. évi március 24.-én tett eleget meg-

9.

biztatásának. Gyorsan jelentett felebbvalóinak s azok még gyorsabban intézkedtek, mert a vallás- és közoktatásügyi min. Minisztérium 1909. március 27.-én 29.748 szám alatt kelt rendeletben már megbízást adott Ratkovszki Pál igazgatónak, hogy a kérdéses telket vegye meg s a közalapítványi ügyigazgató meghallgatása után a végleges szerződést kösse meg.

1909. június 21.-én írták alá a végleges adás-vevési szerződést, melynek szószerinti szövege a következő:,,

Adásvételi szerződés.

Mely egyrészt a Jézustársaság rendjének magyarországi tartományi főnökének képviseletében Schaefer Jakab a szatmárnémeti Hám-féle konviktus (vagy a telekkönyv szerint róm. kath. konviktus) főnöke mint eladó, másrészt a jelen szerződésnek a magyar tanulmányi alap nevébeni megkötésére a vallás- és közoktatásügyi min. kir. miniszter által a 29748/1909. szám alatt kelt rendelettel felhatalmazott Ratkovszki Pál szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumi igazgató között az alulírt helyen és időben a következő feltételek alatt kötött:

1) A Jézustársaság mint a szatmárnémeti 147. sz. telekjegyzőkönyv A) lapján, valamint B) alatt telekkönyvi tulajdonosként felvett „Róm. kath. Konviktus“ kezelője eladja, a szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium igazgatója pedig a magyar tanulmányi alap, mint a gimnáziumot fenntartó részére megveszi a szatmárnémeti 147. sz. telekjegyzőkönyvben A+6. ssz. 93. a. (2 hrsz. alatt felvett birtokrészletnek a jelen szerződéshez fűzött és annak kiegészítő részét képező telekkönyvi vázrajzban 93. a.) 2. (2 hrszámokkal feltüntetett) és a szerződéshez szintén hozzáfűzött kataszteri vázrajz szerint 499. és 500/1. hrszámokkal bíró s a szerkesztendő telekkönyvi betétekbe ezen utóbbi számok alatt felveendő) a természetben ház és udvartelket képező birtok részletet.

2) Az eladott ingatlan térmértéke egy katasztrális hold és 1000 öl vagyis összesen 2600 □-öl és az eladó ezért a térmértékért szavatol. Úgyszintén szavatosság terheli az eladott ingatlanak per és tehermentességéért is.

3) Eladó az ingatlant 1909. évi augusztus 1.-én tehermentesen a vevő birtokába bocsátani köteles.

4) A vételár □-ölenkénti 67 koronában, tehát összesen 174,200 koronában azaz egyszázhetvennégyezerkettőszáz koronában állapíttatik meg. A vevő köteles a vételár felét 1909. évi augusztus 1.-én, vagyis a birtokba adás és birtokba vétel napján, második felét pedig legkésőbb 1910, azaz ezerkilencszáztíz évi augusztus hó 1.-éig kifizetni.

10.

Az utóbb említett második vételár részlet után a vevő 1909. évi augusztus 1.-től vagyis az ingatlan birtokbavételétől a lefizetés napjáig számítva 4%-os kamatot tartozik fizetni, de jogában áll a második vételár részletet 1910. évi augusztus elseje előtt bármikor lefizetni.

5) Eladó megengedi, hogy a Kálvária kerítésének falán a vevő költségén ajtó nyitassék arra a célra, hogy a kir. kath. főgimnázium növendékei a legrövidebb uton juthassanak a Kálvária templomba. Kiköti azonban az eladó azt, hogy az átjáró ajtó kulcsa a főgimnáziumi igazgató felügyelete alatt álljon s ez felelősséget vállaljon az iránt, hogy bejáró csakis a templomba menetel alkalmával használtatik.

Együttal az eladó kijelenti azt, hogy az átjárási szolgálatnak ily értelemben s a jelzett korlátozással való telekkönyvi biztosításába is beleegyezik s az ehhez szükséges külön okiratot, ha a szolgálat telekkönyvi biztosítását a vallás- és közoktatásügyi miniszter kívánja, bármikor kiállítani kész leendő.

6) Az eladó tűrni köteles azt, hogy a gimnáziumi épületnek az eladó tulajdonában maradó telek határvonalába eső szárnya is homlokzatszerűen képeztesse ki; annak a kikötésnek mint szolgálatnak netán a vevő részéről szükségesnek tartott telekkönyvi bejegyzéshez az eladó szintén s már most is eleve beleegyezik.

7) A jelen szerződés kapcsán a Jézustársaság egyszersmindenkorra megengedi, hogy a kir. kath. főgimnázium tanulói ifjúsága úgy hétköznapi napokon, mint vásár- és ünnepnapokon a Kálvária templomban végezhesse ajtatosságait, egyben azonban kiköti azt, hogy az isteni tisztelet ideje a Hám konviktus főnöke és a gimnáziumi igazgató által közösen állapíttassák meg.

8) Eladó beleegyezik abba, hogy az eladott és az 1. pontban megjelölt 2600 □-öl kiterjedésű ingatlan a 93. a/2. hrsz. birtokrészletből bejegyeztessék, és arra a tulajdonjog a magyar tanulmányi alap javára a vételár első részletének lefizetése után mégis a közalapítványi királyi ügyigazgatóság, mint a magyar tanulmányi alap törvényes jogképviselőjének közreműködése mellett telekkönyvileg bekebeleztesse.

A vételár hátralékos részletének zálogjogi biztosítását eladó a vevővel szemben nem kívánja.

9) Az eladott ingatlan tulajdonával és birtokával járó mindennemű közterheket (adók stb.) és az ingatlan épségbentartására szükséges költségeket 1909. évi augusztus hó 1.-éig az eladó, azontúl a vevő köteles viselni.

10) A jelen szerződés megírásával járó költségeket és a kiszabandó átíratási illetéket a vevő tartozik viselni.

11) A jelen szerződésből támadó, s netán keletkezhető perekre nézve a közalapítványi kir. ügyigazgatóság, mint a vevő magyar tanul-

11.

mányi alap törvényes jogi képviselőjének székhelyén Budapesten levő V. kerületi járásbiróság illetékessége és a sommás eljárás alkalmazása köttetik ki.

12) Jelen szerződés az eladót azonnal, a vevőt azonban csak a vallás- és közoktatásügyi minisztérium részére fenntartott felsőbb jóváhagyás megtörténtétől kezdődő joghatállyal kötelezi.

13) Jelen szerződés két eredeti és két másolati példányban állíttatott ki.

Kelt 1909. évi június hó 21.-ik napján Szatmár-Németiben.

Előttünk:

Fásztusz Elek
kir. kath. főgimn. tanár.

Lehóczky József.
kir. kath. főgimn. tanár

Schaefer Jakab S. J.
a rend magy. tartom. főnöke által az adás-
vevéssél megbízott Hám-konviktus főnöke mint
eladó.

Ratkovszki Pál
kir. kath. főgimn. igazgató, mint s vallás- és
közoktatásügyi nagym. Miniszter 29,748-1909
számú rendeletével a vétellel megbízott vevő.“

III.

1909. évi október 12.-én 118.045. szám alatt kelt rendelettel a vallás- és közoktatásügyi Minisztérium Kotál Henrik budapesti építész-mérnököt megbizta az építendő gimnázium terveinek elkészítésével.

Eddig az érdekelteken kívül alig volt valaki másnak tudomása ezen ügy állásáról. A következmények igazolták az igazgató csöndben, zaj nélkül való munkáját. Mert alig pattant ki, hogy a gimnázium részére van már telek, harc indult meg. A városi közgyűlés elé vitték a gimnázium építkezési ügyét s annak a városnak, mely a gimnázium építkezésének költségeihez egy fillérrel sem járult, közgyűlése elhatározza, hogy a vallás- és közoktatásügyi Miniszternél a szerződés megsemmisítését kéri. A város országgyűlési képviselője keresztül is vitte, hogy a Miniszter megígérte, hogy „stornirozni“ fogja a szerződést. Szerencsére fel lehetett világosítani a Minisztert, hogy ezt a szerződést, mely az ő előleges jóváhagyásával köttetett meg, stornirozni már nem lehet.

Ez a kis epizód, igazi nevén gáncsoskodás mégis egy félévi késedelmet okozott az építkezésben, mert amint a Miniszter kimondta, hogy stornirozni fogja a szerződést, be-szüntették a tervezéssel megbízott mérnök munkáját s így a tervezés hónapokig szünetelt s 1910. év tavasza helyett csak 1910. évi november 1.-én vette kezdetét az építési munka.

12.

Még ezután is sok apró akadémikuskodás merült fel a város részéről, de ezekre vessünk fátymot s ne örökítsük meg gyöngeségeinket a jövő nemzedék részére.

1912. szeptember 1.-én elkészült az új épület mindnyájunk osztatlan örömére. Azóta már itt nevelünk, tanítunk lelkesedéssel, odaadással.

IV.

Lássuk hát röviden, milyen a mi ujonnan épült főgimnáziumunk.

Az új főgimnázium a Szirmay-utca, Szirmay-köz, Várdomb-utcára néző homlokzatokkal 2600 □-ölnyi területen a Kálvária templom tözsomszédságában épült.

Az iskola monumentálisan szép, modernül, a legnagyobb kényelemre berendezett. De gustibus non est disputandum, vannak, akik még szebbet, még különlegesebbet vártak, de ezek igen gyéren vannak, általános a vélemény, a hivatalos ítélet megegyezik abban, hogy az új kir. kath. főgimnázium épülete egy-két könnyen kijavítható hibát leszámtva kifogástalan.

Az intézet csak helyiségeire új, de szelleme maradt a régi.

Mint hajdan, úgy ma is; vallás és hazafiság, istenfélelem és hazaszeretet eszméi, vezérigéi az intézetnek. Ezek a magasztos gondolatok, súlyos eszmék az új gimnázium építkezésében is kidomborodnak, kifejezést nyertek.

Hinnünk kell: a magunk boldogságáért s a haza boldogulásáért! Hitetlen ország elvész. A hazafiság mindaddig színes frázis csupán, amíg a vallás nem önt beléje tartalmat. Magyarország — Mária országa. Mária védte meg a magyar népet 1000 éven át, sokszorosan hatalmasabb külellenség ellen és önpúszttító belviszály között. A legmakacsabb hitetlen ember is gondolkodóba esik, ha látja, hogy ezer év fürgeteges viszontagságai között megmaradt a magyar, amíg a többi, számra hatalmas rokon nép nyom nélkül elpusztult. Kell, hogy a magyar nemzetnek különös pártfogója legyen. Igen is van pártfogónk, közbenjárónk, védő nagyasszonyunk és ez: Mária.

Ott is van a kir. kath. főgimnázium Szirmay-utcai főbejáratánál a bájos alkotású, remek Máriaszobor (Mária a kis Jézussal a karján), hogy hirdesse azoknak, akiket illet, hogy a Boldogságos Szűz tisztelete és a magyar hazaszeretet egy többől szakad. Gondolja meg ifjú és felnőtt, aki arra jár, hogy Mária kultusza szivünkhöz van nőve és a szeretetet hazánk

íránt, a kedvet az élethez, a bátorságot a megpróbáltatásban a vallás szította bennünk. Ne felejtsük el soha, hogy Mária képe vezetett lobogóinkon a szahadságharc küzdelmeiben s tőle vártuk a segílyt a balsors idején. Amikor a kápolnai csatában összezapott a két óriási lovasság, hogy döntő ütközetet vívjon, a magyar nemzet sorsának e válságos percében Kossuth Lajos, a protestáns férfiú is térdre borult és hő imában kérte Magyarország pátrónájának, a Boldogságos Szűz Máriának a segítségét. És Mária megsegítette nemzetét. A magyar győzött.

És Mária megsegíti mindazokat, akik benne biznak, pártfogásába menekülnek. Az ifjú életének biztosabb utat nem készíthet, mintha Nagyasszonyunkat követi, mert csak a vallásos hazafiság jegyében biztosított Magyarország jövője. Így, ilyen érzelmekkel lépjen be és ki ifjú és felnőtt a Mária szobor előtt haladva, akkor nemcsak követői, hanem hírdetői és apostolai is lesznek mindenütt a hazafias és vallásos eszmének.

A Szirmay-utcai főhomlokzaton, félemeletnyi magasságban látjuk Szent Imre szobrát, amely hangosan beszél az ifjúsághoz arról: mi az igaz hit és honszeretet, mire tanít az élet? Arról beszél, hogy vallásosság nélkül elvész az egyén önérzete, akaratereje; vallásosság nélkül meginog az állam alapja. A hitetlenség a nemzetek és egyesek életében a züllés lejtője. A lelket a hitetlenség teszi üressé; a szeretetet a hitetlenség öli meg és helyébe rideg önzést táplál; az önbizalmat a hitetlenség veszi el s ha bajba jutunk, kétségbeesésbe kerget; a hitetlenség utja a bűn, az öngyilkosság, a viszály, az elégedetlenség.

Ebbe a főséges és magasztos milieube harmonikusan illeszkedik be az a négy relief, amely a Szűz Mária és Szt. Imre szobor közt kapta művészi létrejöttét. Szépen szerkesztett és ügyesen csoportosított munka e négy dombormű. Képleti alakokban ábrázolják a műveltség eredményeit: a tudományt általánosságban, a költészetet, az exact természettudományt és a művészetet.

A Szirmay-utcai főbejárat egy pár lépcsőjén áthaladva nézz föl és ott látod Pázmány Péter relief-jét és fölötte a fölírást: Kir. Kath. Főgimnázium. Pázmány külső megjelenése is fölkeltheti figyelmedet. Olyan fő ez, amely a lélek méltó kifejezése. Fraknoi szerint magas nyílt homlokára a mély elmélkedés véste bélyegét: hatalmas szemöldök által árnyalt fénylő szemei a rejtett gondolatokat látszanak fürkészni: erősen

kiemelkedő orra alatt az előrenyomuló, mintegy idegesen összeszoruló ajkak az akaraterő folytonos megfeszítését árulják el. Dús hajzat, bajusz és spanyol szakáll előnyösen egészítik ki az arcot, mely felsőbb intelligencia, hideg számítás és hajthatatlan erő összbnyomásával oly egyéniséget sejtet, mely hozzá van szokva saját indulatait és szenvedélyeit vaskézzel fékezni, de egyszersmind hivatást érez magában arra, hogy mások szelleme fölött az ész és a tetterő fölényével uralkodjék. Igazi ideál ő.

Ott van Pázmány alakja a szelid mosoly és a behizelgő nyájasság varázsa nélkül, hogy fizikai és szellemi szervezeteivel a tanulóifjúság eszéhez szóljon. Ő mindig inkább a logika, mint a lelkesedés uralma alatt áll. Mindig az égre mutat, de a földet sohasem hagyja el. A prédikálást apostoli működésnek tartván, az igaz lelkipásztor legfőbb dicsőségét abban találja, hogy a lelkekből a tévedéseket kiírta, velők a bűn undokságát megismertesse, őket bűnbánatra és javulásra készítse.

A természetességet nem kereste a trivialitásban, sem az egyszerűséget a pongyolaságban.

A magyar értekező prózának első nagy mestere Pázmány Péter relief-je mit keres a főbejárat homlokzatán, van-e valaki aki ezt kérdezheti?

Az akkori politikai és vallási harcok közt létezett-e nagyobb ember nála, aki a szerzetesek segítségével a magyar kath. egyházat szinte az örvény széléről vezeti vissza a diadal útjára. Neki köszönhető, hogy az európai közszellem hatása alatt a kath. iskolák versenyre kelhetnek a műveltség ápolásában a protestánsokkal.

Az iskolázás, a kath. ifjak nevelése az ő fő gondja. Nem csodálkozhatik tehát senkisé, ha az ő képe ott diszlik az új épület homlokzatán fölött ezen fölírással: Kir. Kath. Főgimnázium. Hisz a szatmári kir. kath. főgimnázium a Pázmány szellemü nevezetes iskoláknak egyenes leszármazottja.

Az iskola új, modern berendezését, remek fölszerelését, világítását, szertárak, díszterem, ifjúsági és tanári könyvtárak, tornaterem, sutterain, csillagvizsgáló torony ismertetését későbbre hagyva — most előbb csak száraz adatokat közlök. — Végig megyek az iskolán s elsorolom a termeket az elhelyezés sorrendjében.

A főkapun belépén, balra van a kapus szobája. Egy pár

lépcső után két hatalmas szárnyas ajtó, mögötte széles és fölötté díszes aula. Itt helyet kapott a Szirmay-közi homlokzaton : az ifjúsági könyvtár, irattár, orvosi rendelő, II. A), VI. és III. A) osztály, a zárt folyosó végén a Várdomb utcára fronttal a tornaterem, mosdó, öltöző- és tanári szobával. A földszinten Szirmay-utcára találjuk: a tanári szobát előszobával és jobbra a szülők szobájával, a tanári könyvtár helyiségét, az igazgatói írószobát, előszobával, hat szobás lakással.

Körülbelül 4 méter széles lépcső vezet fel az 1. és II. emeleti földszinten levőhöz hasonló aulába.

Az I. emeleti aula utcára néző körvonalai: görögpótló terem, I. A) o., előadó terem tanári szobával. Szirmai-utcai homlokzaton vannak: a rajzterem (1.) I. C), VII. B) és I. B) osztályok, Szirmay-közi részén Várdomb-utcára behajolva: vegytani, természetrajzi szertárak, III. B) osztály.

A második emeleti aulában találjuk utcára néző homlokzattal a VII. A) osztályt, IV. A) osztályt, dísztermet. Szirmay-utcai homlokzaton helyezkedik el: rajzterem (II.) VIII. osztály, II. C), II. B) osztályok. A Szirmay-közi részre néznek: a filológia muzeum, a földrajzi szertár, IV. B) és V. osztály. A II. emeleti aulából lépcsőzet vezet föl a díszterem fenomenális karzatjára. A másvallásuak részére a vallásterem a sutterainban van.

Szép művészeti szempontból is elsőrangú alkotás a főgimnázium. Már a helynek a megválasztása is egyik előnye, hogy szinte szabad téren, templom mellett emelkedik ki hatalmas arányaival a környezetből.

Szerencsés megoldás építészetileg a sarokra tervezés — különösen az elrendezés szempontjából. Impozánsan egyszerűek a modern német stíl formái a homlokzaton, melynek feltűnően érdekes része a termésköböl alkotott bejáró és szobrászati dísze — nem is említve a hatalmas méretű szent Imre szobrot és a nagyon kedves Mária szobrot.

A belsőben öt folyosón helyezkednek el a tantermek, a tanulók szórakozó- és munkahelyiségei, minden folyosó végén a vízvezetékes illemhelyek előszobával és négy mosdóval.

A tornaterem, mely a főépülettel össze van kötve, teljesen megfelel a modern igények követelményeinek. A mosdó és öltöző, maga a tornaterem nagyságával, igen gazdag felszerelésével, ízléses festésével, szertárával és tanári szobájával mindenkinek megragadja a figyelmét.

A

padlózata

egy

körül-

belül ujjnyi vastagságú, bőrszerű réteg, amelyen tornacipővel foglalkozva por sohasem képződhetik. Itt tornászni igazi öröm.

A folyosók padlója hatoldalú, vörös színű, kerámithoz hasonló kocka-burkolat; a tantermeket, tanáriszobákat, szertárat és rajztermet sárgás-barna linolit fedi. Mindkét burkolat olyan, hogy szépsége mellett tisztán kezelhető és tartható.

A folyosók mindkét oldala sötétzöldre festett faburkolattal van ellátva másfél méter magasságban. Ezen vannak osztálynak és tanulószámuk megfelelően számozott fogasok és esőernyőtartók. A tanterekben Feiwel-féle, padlóra erősített és felhajtható ülésel bíró padokat találunk, azonkívül csigaszerkezeten forgó táblát, katedrát, tanári fogast és kályhát.

A folyosók, tantermek, beleértve az épület összes helyiségeit, a három aulát mesésül, pazarul berendezett villanyvilágítás díszíti.

Első és második emeleten északi oldalon foglalnak helyet a rajztermek — méretekben a termek legnagyobbjai közé sorolhatók — hatalmas ablakkal, különösen a második emeleti, ahol szinte nappali fény ömlik el. Megemlékezésre méltónak találom, hogy a II. emeleti rajzterem teljesen új felszerelést kapott.

A fizikai és természetrajzi szertárak, dolgozó szobák és hallgató, előadó terem az I. emeletnek, a díszterem, filológiai muzeum és szertár, a második emeletnek nagyrészt foglalják el és az épületnek középpontját alkotják szakjuknak és rendeltetésüknek megfelelő elhelyezésükkel.

A második emeleten van a díszterem gyönyörű kivételű ablakképeivel, amelyek valóban a magyar iparművészet dicsőségére válnak, szép monumentális jellegű az impozáns triptichon, mely az egyik falat díszíti — a gimnázium alapítását, újra építését és Mária tiszteletét ábrázolva. Hirneves festőnk, Révész dicséri alkotójának e festmény.

Azonfelül a tágas, nagy udvar — a hygienikus felszerelések — fűthető folyosók, szép és kényelmes szolgálások egészítik ki a képet.

A második emeleti aulából egy fő- és két mellékbejárat vezet a díszterembe, az aulából pedig egy fölépcső ennek a karzatjára. A díszterem a magyar iparművészet dicsőségére valló ablakképeivel imponálóan megható látvány. Szent István, szent László, szent Erzsébet és boldog

Margit

képei

a

négy

hatalmas ablakon kiváltják bennünk azokat az érzéseket, gondolatokat és eszméket, amelyekre hazai történetünk megtanított és amelyeknek áldásos volta megmaradt mindezekig. S csak addig boldogul a nemzet, míg az Isten, Király, Haza ideális eszméje uralkodik szívekben és lelkekben.

Szép monumentális jellegű az a triptichon, amely az egyik falat díszíti és a gimnázium alapítását, újraépítését és Mária tiszteletét ábrázolja. Az első képen látjuk Pázmány Pétert jézustársasági atyáktól körülvéve, amint a gimnázium alapítását elhatározzák és az erről szóló okíratot aláírják. A második egy igen népes hódoló menetet ábrázol, amely a szűz Mária iránt való tiszteletet tanúsítja. A kongregációt örökíti meg a kép s méltán, mert e nevezetes társulatnak több mint 20,000 helyen vannak tagjai. A harmadik festmény az újraépítést dokumentálja. Rajta vannak ezen mindazok, akiknek ebben bármi tekintetben részük van. Csak azokat említem, akik valóban részt kérhetnek maguknak az újraépítés kérelmezésében, előmozdításában és végrehajtásában. Ott van gr. Apponyi Albert díszmagyarban, az akkori miniszter, akitől Ratkovszki Pál kir. főigazgató, főgimnáziumi igazgató kéri a szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium újraépítését. Asztal mellett ülnek dr. Boromisza Tibor megyés-püspök és gr. Zichy János, akinek kultuszminisztersége idején készült el az új kulturpalota. Szerepelnek még rajta Barkóczy Sándor dr., Kotál Henrik tervező és mások. A három festményt Révész hírneves festőnk alkotta.

Van a díszteremben egy abcissa, egy elkülönített hely, amelyben oltár van, hogy bizonyos alkalmakkor itt lehessen istenitiszteletet tartani. Mögötte egy sekrestye teljes felszerelésével. Az abcissa díszítményei: a négy evangélista symbolikus képei, két relief az oltártól jobbra és balra. Egyiken a hajadonok, a másikon ifjak mennek az Ur Jézushoz tanításra, vigasztalásra.

A díszterem karzatja 350—400 tanuló elhelyezésére alkalmas. Az egész barokk-stilben építve, a festésben a magyaros motívumok kidomborításával.

A sutterainben olyan pedagógiai és közegészségügyi követelményeknek megfelelő helyiségek épültek, aminők egy iskolában sincsenek eddig megvalósítva. Van benne fürdőhelyiség 12 zuhany és 4 kádfürdő berendezéssel. Szegény tanulók itt fürödhetnek ingyen felügyelet mellett. A Szirmay-utcai

18.

részen ettől sorban a napközi otthon, étkező, konyha és műhely a szlőjd-munkára. Ennek a felszerelése későbbre marad, míg a szlőjd-munkát bevezetést nyert a főgimnáziumba.

A Szirmay-közi rész sutterainjében találunk egy helyiséget a kazánok részére. Villamos erő hajtja fel a vizet, ugyancsak ez az erő a liftet, amelyen a szenet, fát stb. szállítják az emeletekre. Mellette sorakoznak a szenes- és fás pincék, meg egy harmadik szolgalakás.

Találunk az új kir. kath. főgimnáziumban még egy igazi különlegességet és ez a kilátó tornya.

Izléses kivitele mellett praktikus célt fog szolgálni. Külön lépcsőzet vezet ide és úgy háromemeleti magasságban körben négy kis szoba helyezkedik el.

Az 1912/13. iskolai esztendőben tehát 15 tanteremben elhelyezést nyertek: az I. A), B), C), II. A), B), C), III. A), B), IV. A), B, V., VI., VII., A), B) és VIII. osztályok. Hozzászámítva még a fennmaradt pár tantermet dupla főgimnáziumra vagyunk berendezkedve. A tanulóifjúság száma 700, az intézetben 30 tanár működik.

Nem lesz érdektelen, ha ideiktatom, hogy a telekkel együtt 1.100,000 koronába került az épület. A költségvetésileg megszavazott építési államsegély 800,000 korona volt.

V.

Fabernek, az angol oratorianusnak van egy grandiosus perspectivákat mutató gondolata.

Azt mondja: a tett örökké él. És minden pillanattal későbben nagyszerűbb hatásokban él.

Csakugyan örök termékenységű a tett!

Egész imponáló nagyságában megérezte a tett örök életét kir. kath. főgimnáziumunk új épületének felavatásakor.

Ez hangzott ki Boromisza Tibor dr. megyéspüspökünk megkapó beszédéből, amely három nagy eszmének: az Isten, a vallás és a haza eszméjének termékenyítő életét vázolta a szatmári ősi főgimnázium multjában. És ez szólalt meg abban a mesteri konturokkal nagyszerű képet megfestő fölavató beszédben, amely csaknem háromszáz esztendő történetét világította meg. Csaknem háromszáz esztendőét, amelynek története a magyarságé is; amelynek kulturális munkája egyben a magyar kultúra szülője is. Mázy Engelbert dr. tankerületi

főigazgatónk fölvató beszéde nemes szépségeivel harmonikusan illett a három évszázadot tiszteletre méltó patináját hordó szatmári kir. kath. főgimnázium gyönyörű multjához és illett ahhoz a gigászi alkotóhoz, akinek műve és maradandó alkotása ez a gimnázium. Illett Pázmány Péter fönséges alakjához, a magyarság klasszikus képviselőjéhez, akinek méltóságos szépségű arcéle a legkarakterisztikusabb abban a galériában, ahol a magyar lelkek arcképeit őrizzuk. És különösen illett a hatalmas fölvató beszéd ahhoz a háttérben megjelenő, istenkéz-alkotta Egyházhoz, amelynek dolgozó ereje forrott, izzott Pázmányban és szülte Pázmány által a magyarság nemes erkölcsének, mély hitének, áldozatos lelkesedésének és tüzes hazafiságának jelentős tűzhelyét: a szatmári kir. kath. főgimnáziumot.

Csakugyan örök termékenységű a tett!

És ebben a grandiosus jövőt ígérő gondolatban bízva működünk, dolgozunk az új palotában, hogy évről-évre azt a nemes gárdát bocsássuk ki a magyarság palaestrájára, amely gárda acélos edzettséggel, szilárd hittel, biztos tudással és a keresztény önmegtagadás neveléséből kísértéseken győző, gerinces akarattal inkább meghal hitéért, eszményeiért, hazájáért, de magát meg nem adja.

Főgimnáziumunk monumentális, új palotájának fölvatása december 8.-án és 9.-én ment végbe fényesebbnél-fényesebb, emlékekben örökké megmaradó ünnepek keretében.

Alapköletétel.

Szeplőtelen fogantatás ünnepén, vasárnap 8 órakor dr. Boromisza Tibor megyéspüspök fényes segédlettel, meg a tisztikar, a kir. kath. főgimnázium ifjusága, a kongregánisták, szépszámu közönség sorfalai közt beszenteli az alapkövet, melyet a szomszédos, ujonnan épülő püspöki konviktusban helyeznek el. Az alapkö befalazása alatt őméltósága pár szóban fejtegeti ennek a háznak a rendeltetését. A kulturának, a kultura szolgálatára készül ez a ház, amely a hazának jó, derék, vallásos polgárokat fog nevelni. Isten áldásával emelődjék e palota, Isten áldása legyen mindig rajta.

Ünnepi mise, a főgimnázium beszentelése, kongregációi tagavatás.

Az alapköletétel aktusa után fölvonul az ifjuság a gimnázium disztermébe, elhelyezkedik a karzaton és földszinten.

A megyéspüspök beszenteli a díszterem abbcissájában levő gyönyörű oltárt és csöndes misét mond Pemp Antal prael. kanonok, Ratkovszki Pál főigazgató c. kanonok, Bagossy Bertalan főgimn. tanár, Kovács Gyula dr. igazgató, Hámon Róbert püsp. irodaigazgató és a növendékpapok assistálása mellett. Mise alatt a karzaton elhelyezett ifjúsági énekkar Sándor Vence tanár vezetésével áhitattal, kiváló betanulással Haller E. H. moll miséjét adta elő. Ezalatt szenteli föl clericusok segédletével Varjas Endre főgimn. hittanár az épületet.

Mise után kongregációi tagavatás következik. 18 levante teszi le az ünnepélyes fogadalmat, hogy Mária gyermeke lesz. 18 új harcost vesz föl a püspök Szűz Mária táborába. Az ifjúság áldozása, a régi kongregánisták fogadalom újítása, ömértósága szentbeszéde lélekemelő hatással voltak mindenkire. Ugy az alapköletétnél, mint a szent misén és tagavató ünnepségen jelen voltak: Lengyel Miklós vezérőrnagy és neje, dr. Mázy Engelbert kassai tank. főigazgató, Daubner és Renvers alezredesek, Hunyadi Imre honvédőrnagy, Elstner István százados, Korányi János kir. tanácsos, az ügyvédi kamara elnöke, P. Alaker házfőnök, Bota Ernő S. J., Szalay Sándor beregszászi főesperes, Fásztusz Elek nyug. tanár, plébános, Sándor Vencéné, dr. Barna János és neje, dr. Haraszthy Béla, dr. Bakkay Kálmán vicerektor, Banner Antal máv. főmérnök, Jankovits János ig., Rozgonyi Viktor törv. bíró, Ruprecht Sándor adóellenőr, Tamáskovich János ungvári tanár, Wallon Lajos, Molnár Mihály, Groza János, a férfi kongregáció, a szülők közül sokan.

Kongregációi díszgyűlés.

Vasárnap d. u. 5 órakor az ifjúsági Mária kongregáció 50 éves fennállásának emlékére a főgimnázium dísztermében díszgyűléssel hódolt az Immaculatának. Csengő énekkel, szép muzsikával, lelkes beszédekkel, szívhez szóló versek szavalatával. A kongregáció nyilvános ünnepsége igen népszerű ünnepéllé lett. Annyi közönséget gyűjtött össze, hogy a díszterem kicsinynek bizonyult. Ott volt dr. Boromisza Tibor püspök, Mázy Engelbert dr., Benkő és Szabó kanonokok, P. Alaker házfőnök, Hámon Róbert püsp. irodaigazgató, Bodnár György tanfelügyelő, Léber Antal erdőtanácsos, Baranyi János kat. felügyelő, Szalay Sándor beregi főesperes,

Fásztusz

Elek

nyug. tanár, a tanári kar, a tanárasszonyok, Kovács Gyula dr., Bakkay Kálmán dr., Haraszthy Béla dr., Barna János dr., Tamáskovich János (Ungvár), Jaklovits György és Schwegler Ferenc képezdei tanárok, Sepsy Márton és Magyar Bálint segédlelkészek és még nagyon sokan.

A beszédekből kiviláglott, hogy a kongregáció nem egyszerű imatársulat, hanem célja, hogy egész embereket, talpig férfiakat neveljen a társadalomnak. Nem világgyűlöletet akar a kongregáció, hanem hogy a világ, test és szenvedélyeken urrá legyünk. Azt nem akarja a kongregánista, hogy a szíve kiégett tűzhely, letarolt föld legyen, ahol a lelkesültségnek, eszményiségnek, de még az életkedvnek Virágait is elverte a jég.

A diszgyűlés a következő sorrend szerint folyt le:

1) Phantasia Mozarttól. Zongorán játszotta Jankovich J. VIII. o. t. 2) Ünnepi beszéd. Mondta: Grieger K. VIII. o. t., a kongregáció prefektusa. 3) Duett. Mazas F.-től. Előadták: hegedűn Grieger K. VIII. o. t., Bodnár J. IV. o. t., Zongorán Szemerédy B. VII. o. t. 4) Boldogságom évforduló napján. Irta: Magyar Bálint. Szavalta: Magyar Gy. VIII. o. t. 5) Rákóczi Ferenc Rodostón. Várady-Ábrányitól. Előadták: Lengyel S. VIII. o. t., Jankovich J. VIII. o. t. 6) Kongregánista ideál. Irta s felolvasta : Csurgó J. VIII. o. t. 7) Üdvözlégy Mária. Kontor E.-től. Énekelte: Kamensky V. VIII. o. t., Zongorán kísérte: Szemerédy B. VII. o. t. 8) Szent István fohásza, Leandertől. Szavalta: Haluskay S. VIII. o. t., a kongregáció I. asszistense. 9) Zampa, Herold F.-től. Zongorán játszották: Jankovich J. VIII. o. t. és Martinovits A. VII. o. t.

A jövő nemzedék számára buzdításul ideiktatom Magyar Bálint lelkésznek, intézetünk volt növendékének, a már neves költőnek ódáját.

Boldogságom évforduló napján

— Jubileumi renovó. —

1.

Már fejem felett téli világ van,
Lábaim alatt fagyos levelek.
Hó csillan itt-ott a hegy porában
És a nap arcán hideg könny pereg.
Itt állok már a pusztulás fölött,
Szemben viharral, gyász-lobogással,

De boldogságom évfordulóján
Nem akarom hogy a halált lássam.

2.

Már a fekete, gyászos felhőkön
Győztes fekete szellemek ülnek.
Kis táborunk szakad, visszahőköl,
Katonáink gyáván menekülnek.
Csatánk elveszett egész vonalon,
Győzött az ellen győzedelmesen,
De boldogságom évfordulóján
Keserű szavam még sincsen nekem.

3.

A nap, amelynek fordulója van,
Szent fogadásom napja, ünnepe.
Ott álltam egykor én is boldogan
S elhangzott lelkem nagy ígérete:
Édes jó anyám, fogadom Neked,
Szeretni foglak mindig, szüntelen ;
A Tiéd leszek, a Te gyermeked,
Nem tűrök szennyet, bünt a lelkemen!.. .

4.

A Szeplőtelen ígéretemért
Egy könnyet adott, mely szemembe gyült.
Mikor az a csöpp a lelkemig ért
S a többi könnyel lassan elvegyült:
Édes lett tőle minden bánatom
És a világon nincs már semmi-semmi,
Amit Anyámért és a lelkemért
Ne tudnék könnyen, büszkén elviselni.

5.

A boldogságom forduló napja,
— Vagy boldogságom maga — ez a nap...
Ma újra néhány tesvérem ajka
Suttogja lágyan a nagy szavakat
És évek múlva százszor ennyien
Állanak majd ki szembe halállal,
Emelt homlokon gyulladt erővel
Szembe fekete hősök hadával.

23.

*Már ötven éve, hogy gyülekezünk;
Már csak egy év kell, csak egy pillanat,
Amelybe kört fog össze kis kezünk
És belefojtjuk a pokol hadat.
Most a fekete-felhős lobogó
A győztes sereg hős lobogója:
Majd valamikor győz a boldogok
Napfénylobogós szent milliója.*

7.

Te szebb jövőnek szebb ifjusága,
Te lebegsz most az én lelkem előtt.
Úgy látszik, mint szemed világa
Bevilágítná a rejtelmes jövőt.
Az esztelenek *test-imádásán*
Lelketek szava villámlik által,
Mint prófétáké Astarte fölött
Hatalmas-büszkén, szent-glóriásan.

8.

És a fekete kóbor fellegen
Mintha valami szivárvány lengne
S diadalmas fényben oda fenn
Mintha *Szüz-Anyánk trónusa lenne*
S amig előtte térdünkre hullva
Sok ezren újra mondjuk: *fogadom*,
Oda lent a föld mintha dörögne
S halál cikkáznék át a poklokön.

9.

Szent fogadalmam forduló napján
Igy látom én a multat és jelent
És a jövőndőt, melyet pokol, orkán
Hiába tör, zúz, csábít, fenyeget.
Óh bárha lenne szép álmodásom
Való sok évig, hosszú évekig,
Amig a földön Istent imádnak
S az Isten anyját — boldognak hirdetik.

10.

Óh bárha lenne számlálhatatlan
A sereg száma, melyet Ő vezet,

Ki feljön, mint a felkelő hajnal,
 Mint a sereg, mely vassal-vértezett.
 Ki áldó, mint nyári nap tüze
 S mint a lilium : szép, szeplőtelen ...
 Óh bárha csatánk diadalmas lenne ! ...
 Esküdjete fel!... Úgy lesz !. .. Úgy legyen !...

Felsőbánya, 1912. december 8.

Fölvató ünnepély.

A főgimnázium fölvató ünnepe másodnap, december 9.-én nemcsak az iskolának volt ünnepe, hanem ünnepelt velünk a város, vármegye, a társadalom, a haza. Impozáns, nagyszabású volt a fölvató ünnepség, amely d. e. 10— $\frac{1}{2}$ 12-ig folyt le a díszteremben.

Az emelvényen helyet foglaltak az elnöki asztal körül: dr. Boromisza Tibor megyéspüspök, tőle jobbra Csaba Adorján főispán és Ratkovszki Pál főigazgató, gimn. igazgató, a püspöktől balra Vajay Károly polgármester és Mázy Engelbert dr. kassai tank. főigazgató. Az elnöki asztal mellett ültek: Lengyel Miklós vezérőrnagy, Kende Zsigmond kamarás földbirtokos, Pemp Antal püspöki helynök, Szabó István praelátus-kanonok, Benkő József apát-kanonok, Visky Károly kuriai bíró, Bodnár György kir. tanfelügyelő, Hámon Róbert püspöki iroda-igazgató. A dísztermet zsufolásig megtöltő közönség közt feljegyezzük a katonaság, a város, intézetek képviselőit. Ezek Renvers Ferenc alezredes, Hunyadi Imre őrnagy, Schürger (Beregszász), Rencz János dr., (N.-bánya), Keller (Máramarossziget), Cseh Lajos (Nagykároly), Bakcsy Gergely (Szatmár-Németi) főgimn. igazgatók, Dunay Sándor fels. ker. ig., Bartha Kálmán gazdasági tanácsos, Erdélyi István városi főmérnök, P. Alaker István a Jézustársaságiak házfőnöke, Sipos postafőnök, Fásztusz Elek nyug. tanár, plébános, Szalay Sándor beregszászi és Szűcs János lázári plébánosok, Gönczy és Hubán esperesek, dr. Kovács J. István ref. és Duszik Lajos evang. lelkészek, dr. Lengyel Alajos ügyvéd, Jékey Sándor főszolgabíró, dr. Kovács Gyula igazgató, dr. Bakkay Kálmán vicerector, dr. Hantz Jenő és Birta István helybeli ref. főgimn. tanárok, Telkes Sándor beregszászi, Tamáskovich János ungvári főgimn. és Konda László ungvári főreáliskolai tanárok, Barna János dr., Jankovits János igaz-

gató, dr. Kende György, Nagy József, Gruber Márton, Juhász József ig. tanító, szép számmal a hölgyközönség, az érdeklődő szülők és tanuló ifjúságunk.

Az ifjúsági énekkar elénekli a Szózatot és utána Ratkovszki Pál főigazgató fölkéri dr. Boromisza Tibor megyéspüspököt a díszelnökségre. Az igazgató bejelentése szerint Zichy János gróf miniszter személyes megjelenését megígérte, ha vis maior nem áll elő. Zichy gróf sajátkezű levelében értesíti az igazgatót, hogy a hercegprimás eskütételénél Bécsben kell megjelenie. De a helyettesítésről nem történt intézkedés s így a legméltóbb és legilletékesebb a püspök, aki az ünneplés alkalmával az ülést vezesse.

A püspök följegyzéseim szerint a következő tartalmas beszéddel nyitja meg az ülést.

Boromisza Tibor dr. püspök beszéde.

Ünneplésre jöttünk össze. Összehivott bennünket a szatmári kir. kath. főgimn. igazgatósága, hogy jelen legyünk a gimnázium ezen nagy ünnepén. Mikor e díszes, pompás épületbe jöttünk, szemünket lebilincselte a termék szépsége, kiválósága ; mi mégis, t. közönség más indító okból jöttünk ide. Bennünket nem csupán az épület nagysága, fönséges volta hozott ide, hanem egy eszme, amely minden műveit ember lelkében megvan.

Mi a főgimnáziumban kulturára beállított intézményt látunk. Kulturális munkára állította be Pázmány, mikor az ő idejében a nevelés mestereire, a jezsuitákra bízta ez intézetet, mert a jezsuiták létkötelezettségének főforrása az oktatás, nevelés, tanítás, és ez a társaság meg van győződve, hogy Isten, vallás és a haza eszméinek kell megnyilvánulnia nevelő tanításunkban. Hiszem, hogy ez a háromság vezeti az igazgatót és a tanári kart.

De vajjon jogos-e a huszadik században, annak elején e hármas eszme ? Ennek a hármas eszmének van még nevelő és átalakító hatása ? Vajjon olyan eszmék-e ezek, amelyek egy értelmes embert munkára képesíthetnek ?

Ez a hármas eszme az, amely a lelket igazán műveltté teszi, amely a karokat munkára acélozza, amely a lelket önmegtagadásra képessé teszi.

Az önmegtagadás nélkül, önfegyelmezés nélkül nincsen igaz munka! Nem lehet igazi nevelés, nem lehet a lélekre átalakító hatás e hármas eszme nélkül. Aki a létezésnek legfőbb okát, absolut okát tagadja, az nem képes nagyot művelni. Amely lélek Isten fogalma nélkül szükölkö-

dik, a legkiválóbb önző módon berendezkedett; az lehet lélek, amely mindent a maga eszközévé tesz, az lehet úgy-e lélek, amely magát teszi a létezés okául. Az ilyenek már kijelentették, hogy vannak übermenschek, vagyis olyan kiválóságok, akik nem Istentől való függésben élnek, hanem minden törvény felett állanak! A lélek nem lehet Isten nélkül. Ha nem fogadjuk el az Istent, magunkat állítjuk oda a trónjára. Isten eszméjéből a vallás eszméje magától jó.

Nekünk, magyaroknak kell a hazáról beszélnünk. Magyar embernek kell mondani: te magyar, tudd meg, hogy van haza. Honnan van ez? Ennek a jelenségnek keressük az okát, micsoda az, hogy az embereknek beszélni kell: szeresd a hazát, szeresd a közösségi életet. Meg van az ok; azok az emberek, akik Istent kivetik lelkükből és ezzel a vallást, azok elvetik a hazát is. *Ahol nincsen Isten, ott nincsen vallás, és ahol nincsen Isten és vallás, ott nincsen és nem is lehet haza.* Hazáról csak értelmes lénynak lehet fogalma. Az a nagy ész és elme, Pázmány Péter, azért állította föl e kulturintézményt, hogy ezt a hármas eszmét szolgálja. Ez a hármas eszme vezesse a tanári kart.

Üdvözlések.

Az osztatlan örömet, tiszteletet, elismerést fejezték ki azok az üdvözlések, amelyek a város, vármegye, testvérintézetek, hitközségek képviselőinek ajkairól elhangzottak.

Vajay Károly dr. polgármester szerint egész természetes, hogy a mai nap ünnep az intézet falain kívül is. Örömmel telik meg ugymond, az emberi szív, amikor ily fényes hajlék épül. Azoknak fejezi ki köszönetét, akik ezen intézmény létrehozásában nagy érdemeket szereztek u. m. a magyar kormány volt és jelenlegi vezetőjének, öméltósága a püspök urnak, a tankerületi főigazgató urnak és az intézeti igazgatónak. Mint az intézet volt növendéke, elismeréssel adózik a hazafias, erkölcsös nevelésnek, amelyben ő is részesült, s kívánja, hogy a díszes palota legyen a vallásos, hazafias kulturának olyan nagy terjesztője, mint voltak a régi intézet falai és teljesítse századokon át a feladatát.

Csaba Adorján a vármegye nevében beszél őszinte szavakban. Bátran kijelenti, hogy ő a szabadelvűségnek mindig híve volt addig, míg az ember fejlődésének alapjait megtámadni nem igyekezett. Ezzel az áramlattal szembeszállani mindenkinek kötelessége. Ennek az intézetnek kötelessége olyan ifjúságot bocsátani ki az életbe, amely mindenkor,

minden körülmények közt képes szembeszállni. Ha a tanári kart nem ismerte volna, Őméltósága mai beszéde biztosítékot nyújt, hogy abban más szellem, mint vallás és hazaszeretet nem él. Kívánja, hogy az Isten adjon erőt, hogy a tanárikar hasznos és kitűnő ifjúságot, hazaszerető polgárokat neveljen, hogy szembeszállhassanak mindenféle áramlattal.

Benkő József apátkanonok, plébános úgy hiszi, nem is szükséges indokolnia, mert ha valakinek joga van az örömré, úgy a róm. kath. hitközség az. Csarnok áll előttünk, ahol a munka magasztos keretet nyer mindenkor, mert mindenkor vezető lesz az Istenhez. Az egész hitközség nevében és a rája bizott hivekkel örömet fejezi ki és imádkozik, hogy az intézet legyen mindenkor oly magasztos, hogy valóra vállaljon a próféta szava : „Az Ur félelme a bölcsesség kezdete.“

Jordán Sándor dr. főrabbi ezekben tolmácsolja üdvözlését: Századokon át állott e jeles intézet, de különösen az utolsó évtizedek alatt a zsidó ifjúság százai és ezrei nyerték kiképzésüket és mentették az erkölcsnek és hazaszeretnek szent ihletét. Mint a szatmári zsidóság szerény képviselője, mint a jeles intézet egyik hitoktatója, boldog, hogy itt nyilvánosan tanúságot tehet a díszes gyülekezet előtt, hogy benne úgy az igazgató részéről, mint a tanári kar részéről az elfogulatlan, részrehajlatlan igazságszeretet honolt mindenkor. Midőn ma a diszpalota fölvatása alkalmával hivei nevében mond szívbéli üdvözlést, egyszersmind kéri a mindenható Istent, a tudomány és vallás ősforrását arra, adja meg, hogy a szentháromságon kívül, amelyet a méltóságos püspök ur olyan szépen kifejezett, olyan bölcsen fejtegetett, ezekhez társuljon a tolerantia: a felekezeti béke !

A kassai tankerület megjelent testvérintézetei nevében Schürger Ferenc beregszászi áll. főgimn. igazgató, majd Bakcsy Gergely szatmárnémeti ref. főgimnáziumi igazgató, Dunay Sándor felső kereskedelmi iskolai igazgató és Bodnár György kir. tanfelügyelő a kulturát, a kultura munkásait köszöntik. Cseh Lajos nagykárolyi kegyesrendi igazgató frappáns beszédét így végzi: Kívánom, hogy ez az új kulturintézet olyan legyen, hogy a sötét Avasban is világosságot teremtsen.

Az ünnep fénypontja volt Dr. Mázy Engelbert főigazgató

avató beszéde, amelyet szószerint közlök. Históriai fejtegetése, súlyos paedagogiai és didaktikai tanítása, felemelő hatású buzdításai, elismerő szavai olyanok voltak, amelyek sohasem engedik kitörülni az emlékezetből a fényes szereplést, amelyhez mi az iskola hozzászoktunk, de a mi társadalmunk csak most volt szerencsés ezt megtudni. Zúgó taps, szünni nem akaró éljenzés, lelkesedés az előadás nyomán, tisztelő elismerés, hála és öröm száll a főigazgató felé.

Mázy Engelbert dr. beszéde.

Istentiszteleti cselekedet már felavatta ez új épületet: a munka megindulhat.

Megindulhatna, ha inkább nem folytatódna. Hisz ez az iskola nem *lett* — azzal, hogy új épületet kapott. Egyáltalán nem volna erős azon ország iskolaügye, amelyről jellemzőképpen elmondhatni: hatalmas új épületek, de gyenge, fiatal intézmények. Édes hazánkban van, hálaistennek, sok régi, a nemzeti mult nemes hagyományait híven őrző és erős lendülettel működő iskolája és ezekhez tartozik háromszázéves multjával a szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium is.

Ezt az iskolát a katolikus egyház adta a nemzetnek. Pázmány Péter alapította a nemzeti művelődés javára és erősségül a katolikus hit védelmére. Sok történelmi könyvben olvashatni a téves állítást, hogy a Mátyás királyunk alatt hazánkban oly virágzó renaissance igazi hatás nélkül maradt a nemzetünk művelődésére. Pedig hazánkban épűgy, mint a külföldön a renaissance szellemében szerveződött az iskolaügy a „sapiens atque eloquens pietas” kialakítására, vagy ahogy a jezsuiták Ratiojában, a Ratio atque Institutio Studiorum Societatis Jesu c. korszakalkotó műben olvassuk: a megfelelő tudományokat úgy tanítani, hogy ez úton a tanulók Teremtőnknek és Megváltónknak megismerésére és szeretetére bűzdujlanak. Ezen szellemben alakult ki külföldi neves példák után a protestáns iskolaűgy, szintűgy a Jézus Társaságának Ratioja alapján a katolikus középiskola. Sajnálatos dolog, de emberileg érthető, hogy e kialakulás során ellentétek merűltek fel és harcok dúltak: a protestánsok részéről, hogy tért foglalhassanak, a katolikusok részéről, hogy birtokukat megvédjék. Ily körűlmények közt alapította Pázmány Péter a szatmárnémeti iskolát 1636.-ban és 1641.-ben már virágzott a jezsuiták iskolája, amelybe a vidék nemessége és a város lakói nagy számban küldték fiaikat. Virágzott és az akkori háborűs és vallási villongásokkal terhes idők miatt megszakításokkal ugyan, de áll 1773.-ig, sőt a jezsuiták eltűrlése után a pálosok vezetése alatt azontűl is 1786 ig.

Katholikus főpap, a szatmári egyházmegye első püspöke: Fischer István báró volt az iskola második alapítója. Az ő és neves utódainak: Klobusiczkynek, Kovácsnak, Hámnak, Hassnak és Birónak könyörgésére, sürgetésére és egyúttal áldozatkészségükkel, szintúgy Szatmár nemes közönségének és a tanulmányi alapnak hozzájárulásával 1816-ban új épületet kapott, 1851-ben a 6 osztályú gimnázium és a püspöki liceum egyesítésével 8 osztályú gimnáziummá lett, 1863-ban pedig a tanulmányi alapból fenntartott kir. kath. főgimnáziummá. Így egyensúlyba került a Justitia mérlege: a jezsuiták eltörlésével bevont és a szatmári iskola fenntartására szolgált vagyon, mint a tanulmányi alapnak része, újra fenntartó forrása lőn a szatmári kath. gimnáziumnak.

E mai ünnepies pillanat új határjelző iskolánk történetében. A kir. kath. főgimnázium a szatmári egyházmegye főpapjainak szeretetéből továbbra is táplálkozván, főleg a Hám-, Irsik- és Pázmány-konviktus megalapításával, valamint lelkes pap- és civiltanárainak derék munkájával annyira megizmosodott, hogy 700 tanulójaival, 15 osztályával immár nem fért el régi épületében. És ekkor a nemzet — ebben nyilatkozik meg az ünnepies nap fontossága — ekkor *a haza adott új épületet az iskolának, amelyet a kath. egyháztól kapott.*

És ez az épület mindnyájunknak kedves. Kedves a történeti vonatkozások miatt, amelyek külsején és belsején szemlélhetők. Erős történeti kapcsolatot jelent már a hely is, amelyen épült: a jezsuiták templomának és a vezetésük alatt álló püspöki konviktusnak tőszomszédsága. Történetet elevenítenek meg a külsején látható szoborművek, a teremnek fali festményei és egyéb mozzanatok, amelyek mind egy nagy kornak hirdetői, annak a kornak, amelyben nagyuraink: főpapok és főurak iskolákat állítottak a nemzeti művelődés javára, egyben intelmeket adnak a jelenkor fiainak: így szolgálják a hazafenntartó tiszta erkölcsöt!

Kedves ez az épület művészi értéke és tökéletessége miatt is. Minden dolog, személy és intézmény akkor tökéletes, ha megvannak benne ama tulajdonságok, amelyek rendeltetésének megvalósítására alkalmassá teszik. A stíl, amelyben készült, szokatlan az iskolaépítésben. De épen a szokatlansága, a környezet épületeitől eltérő jellege szent és magasztos rendeltetésére figyelmeztet. Az előcsarnokában előmlő misztikus homály mintegy jelzi azt a sötétséget, amelyet épen az iskolának kell felderítenie. De már a folyosói és termei világosak és tágasak és nemcsak a higiénia, didaktika és paedagogia követelményeinek megfelelőek, hanem világosan jelzik, hogy az Igazság templomában vagyunk. A művészt, aki tervezte, az építőt és mindazokat, akik létrehozásában közreműködtek, méltán megilleti az elismerés.

Kedves ez épület nekem is, kedves a tanárkarnak is! Kerülemtem

e mindenkor magas színvonalon dolgozó intézete, amely vallásos, hazafias nevelő munkájával a vezetésem alatt álló legjobb intézetekhez tartozik, végre megfelelő, díszes külsőt kapott! A tanárok nem panaszkodnak többé, hanem örülnek, hogy megfelelő viszonyok közt dolgozhatnak.

De kedves ez az épület azért is, mert a nemzet, a haza adta. Hála Istennek! felemelkedtünk a műveltség oly fokára, hogy állam és egyház féltékenykedés nélkül karöltve dolgoznak a nemzet művelődésén és egy szívvel vallják: az iskola a nemzeté. Hála Istennek, hogy érvényt nyer Eötvös gondolata: az állam segítse, támogassa alattvalóit jogos törekvésükben, anélkül hogy hitüket, világnézetüket, erkölcsi meggyőződésüket cserébe kérné. Hála Istennek, hogy vannak mélyenlátó férfiak, akik a nemzet boldogulását műveltségében, műveltségének forrását a hitvallásos nemzeti iskolában találják.

Nyíljanak meg tehát az új épület kapui: vonuljon be rajta az örökkévalóság királyának szelleme, Jézus lelkének pünkösdi tüze, gyúljon ki a hazaszeretet szent tüze, és egyesüljön e két tűz, mint a múltban, a jövőben is időtlen időkig! Foglalják el helyöket a nevelők és növendékek! Hadd folyjon a munka!

Tisztelt munkatársaim ! Önök sokoldalú ismeret útján vezetik az ifjúságot. Tanítsák a meg a természettudományok útján a haza földjének ismeretére, de midőn e föld színén és e föld ölében kalauzolják, láttassák meg vele a vért, a könyűt, a verejtéket is, amellyel őseink áztatták; tanítsák meg őket a történelem útjain véreink és polgártársaink megismerésére, de még inkább arra, hogy a magyar megbecsülje a magyart; tanítsák meg őket irodalom és művészet útján az ideális javak ismeretére és emeljék őket az ideális gondolkodás magaslatára, mert érzékies léleknek csak halandó gondolatai vannak; tanítsák a vallástudomány és minden tárgy útján az Isten megismerésére, természetfölötti hitre, amely a szentségnek és igazságnak gyökere, alapja és kezdete. De még inkább neveljék az ifjúságot sokoldalú szeretetre: a hazaföldjének áhítatos tiszteletére, véreink és polgártársaink felebaráti szeretetére, az ideális javak nemes kultuszára és az Istennek mindenek fölött való szeretetére, hogy jellemes lehessen a magyar ifjúság és hatni, alkotni, gyarapítani tudjon és a haza fényre derüljön. Fejlesszék ki benne az erkölcsi és történelmi érzéket, amely az egyéni és nemzeti műveltségnek fokmérője. Hagyományban a gyökere, haladásban a megnyilatkozása és főleg abban áll, hogy az ember tudatosan és szabad elhatározással akarja a nemes haladást. Egyenlítsék ki benne a sokoldalú ismeretet a szakképzettséggel, a sokoldalú szeretetet a hivatás szeretetével, meglévén győződve, hogy művelt ember a közműveltség minden ágában tájékozott, de egyben otthonos és művelt ember a közművelődés minden munkatérén tud áldozni, de hivatásáért, kötelességének teljesítéséért feláldozza magát.

Végre biztosítsák az ifjúságban a lelki egyensúlyt, amelynek szilárd alapja az Isten : Isten megismerése, szeretete, tisztelete és szolgálata és a lélek üdvösségének munkálása. Ily munkáért áldást mond reánk és együtt dolgozik velünk a szülői társadalom, elismerést nyújt a haza és jutalmat ad az Isten. Úgy legyen!

És most — ez intézet vezetője és igazgatója, akinek az isteni gondviselés azt a kegyelmet adta, hogy az épület létesítésében legtöbbet dolgozhatott; akinek az isteni gondviselés azt a kegyelmet adta, hogy az intézet háromszázados történetébe maradandóan beírhatta a nevét, igen! Igazgató-munkatársam és az egész tanári kar, vegyétek immár birtokotokba, vegyétek gondozás alá ezt az épületet, és hadd folyjon a munka nagy elődök példájának a nyomdokain, mint eddig, a jövőben is azon a magas színvonalon, amely mindenkor kiérdemelte nemcsak a felettes hatóság, hanem magának a hazának az elismerését is. Folyjon a munka továbbra is ilyen bölcs vezetés alatt, ilyen lelkes tanári kötelességteljesítéssel, és legyen e munkán a jó Isten áldása!

Az ünnepi programot szépen egészítette ki Bakkay Béla tanár „Géniusz dala“ című igen szép ódája és ügyes, átértő előadása, valamint Sándor Vence tanár vezetésével az ifjúsági énekkar kitűnő szereplése (Verdi: Imaaka a Nabuco operából.)

Géniusz dala.

*Miért e nagy zaj, víg ünnepi lárma,
Oromzaton a zászló mit jelent?
Időknek röptén büszkén zengve-szállva
Mi az, mi állni készíti a jelent?
Uj ifjuság ős Géniusza én,
Dalolhatnék-e szebb kor ünnepén ? . . .*

*Tünékeny lényem könnyű Ámor szárnyán
Homálytakarta messzeségből jön.
Hol szemlét tartva egy régi vártán.
Merengve járt az eltűnt hős időn.
— Kísérje lantom hát dob, harsona
S legyen a szózat kissé mostoha.*

*Ámulok tán a fénylő diszen, pompán,
Némit a kötömb, boltív, méretek,
Dalom elzengem ősi igris módján,
Szavakra finom, könnyed nem leszek.*

*Legyek vizgyöngy, mely szirten áthalad,
S törjön fel bennem féltés, szent harag.*

*.... Avult ma minden, más időt kell érned,
— Tanitnak orvul immár száz felől —
A régi bércen nem újul meg léted,
S mi van, mini egykor Ilion, ledől,
Hiába áll a kulturpalota.
Onnét indul meg multak ostroma.*

*Modern tudásunk páncélát felöltve.
Erkölcse, honra mért ügyelsz sokat?
Haladva büszkén, mindig csak előre
Kövess vitézlő bős achivokat.
Mint hív tanítvány ott rohanj velük,
Ha Zrinyi, Pázmány jön is ellenük.*

*Jól van; kiadva jelszó, int a pálya,
Indulj tehát te hősi harcosom,
A régi háznak régi udvarára!. . .
Győzelmi cser teremhet utadon,
Az ütközetben tán még ép maradsz,
Ha majdan sujt egy vészes ércfalanx!*

*Apák, nagy ősök rengő hadi sorja,
Kiknek lelkében él és lángra gyúl
Mit szentté tett egy nemzet István óta
És hozzá hív kimondhatatlanul . . .
Küzdj hát, a harctér vár, a pálya int,
Szerezz a túsán győzedelmi hirt!*

*Küzdj hát, de mégse! Hasztalan csatázol
E tábor láttán meghorkan a ló,
Bombád, mivel oly fennhéjázva játszol,
Marad a mi, csak vak hév, pusztá szó,
A karddal meg ha vágni akarod,
Bénulni talál menten rongy karod.*

*Nem látod népem féltett drága kincse,
Kalózvezérid ajka mint hazud
(Acélbuzádba hogy a konkolyt hintse)*

*Hirdetve fennen, hol jársz, ál az ut ?
Nem látod harcra, bős csatára kész,
Mily aknamunka foly itt, hol a vész?*

*Óh nézz körül! Lelkednek tiszta fénye
Templomba látand halkufárokát
S méltón az égi szent tan Mesterére,
Kezedbe sebző lángostort ragadj
És verd ki mind, ki szentet bantni mert
S mocsokkal kente be az ős cimert!*

*Elül így eszmevész és haladási
Mámor, el elbizottság, kétkedés,
Tovább építeni, multat megcsodálni,
A lázadóknak sem lesz majd nehéz,
Ragyoghat újra völgy és bérctető,
A másod ezredévet hirdető.*

*Szablyádat meg, mit őseidre fentél,
Az összhang kohójába beveted
És gyúrsz belőle lángzó szent hevednél
A hitnek, honnak oltárképeket,
Melyeknél hiszem bátran állni tudsz
— S áldand a várta és a — Génusz!*

A püspök úr néhány szóval bezárja az ülést, az ifjúság elénekli a Himnuszt.

Ünnepi áldomás.

Délután fél 1 órakor a Polgári Társaskör termeiben ünnepi áldomásra gyűltünk össze. Ezen résztvettek: Boromisza Tibor megyéspüspök, Csaba Adorján főispán, Lengyel tábornok, Mázy dr. főigazgató, Kende Zsigmond kamarás, földbirtokos, Renvers és Daubner alezredek, Vajay Károly polgármester, Benkő és Szabó kanonokok, dr. Fabó Zoltán kir. ügyész, Szarukán Zoltán, Balogh József és Rozgonyi Viktor törvényszéki bírák, Bartha Kálmán és Kertészffy városi tanácsosok, Perényi János, Kovács Gyula, Bakcsy Gergely, Dunay Sándor igazgatók, Pethő György jószágkormányzó, Fásztusz Elek nyug. tanár Tiszaújlak, Szalay Sándor főesperes Beregszász, Kaufmann Gyula esperes Rahó, Jékey Sándor főszolgabíró Fehérgyarmat, Hámon Róbert

irodaigazgató, Bodnár György kir. tanfelügyelő, Ratkovszki Soma tanár Munkács, Kotál Henrik építész-mérnök és neje Budapest, Gönczy és Hubán gk. esperesek, dr. Haraszthy Béla, dr. Nagy Vincze ügyvéd, dr. Kende György földbirtokos, Barna János dr., Sipos postafőnök, Kulcsár állomásfőnök, Wallon Lajos nagykereskedő, dr. Göbl és dr. Lacheta orvosok, Telkes Sándor Beregszász, Tamáskovich János és Konda László Ungvár, Hantz dr., Birta és Werner tanárok, Babics Sándor és Koós Sándor postatisztek, Keller polg. isk. igazgató és Demjén polg. isk. tanár, Láng Gyula és Sepsy Márton segédlelkészek, dr. Scheftler János, Halasi Tibor gépészmérnökjelölt, Székely Marcell építőmester, Revera főpallér, a kir. kath. főgimnázium igazgatója és 28 tanára.

Kedvesen szelid jókedv, ünnepi hangulat uralkodott az áldomáson végig. Az áldomások során a püspök úr Őfelségére a békesség uralkodójára, dr. Mázy gr. Apponyira és gr. Zichy Jánosra, Csaba főispán a püspökre, Ratkovszki főigazgató a főispánra, Varjas Endre a hadseregre, Lengyel tábornok a tanárságra, Bagossy tanár dr. báró Barkóczyra, Sándor Vence Boncz miniszteri tanácsosra, Ratkovszki Soma dr. Mázy tankerületi főigazgatóra, Bodnár tanfelügyelő Vajay polgármesterre, Vajay polgármester a kulturintézményekre, dr. Merker Kotál építész-mérnökre és nejére, Gönczy Antal a vidéki és helybeli intézetek jelenlevő igazgatóira és tanáira, Bakcsy igazgató Ratkovszki főigazgatóra, Benkő apátkanonok az ifjúságra, Gazdag Székely építőmesterre és Revera főpallérra, Fásztusz Elek a nevelés munkásaira, dr. Hantz tanár dr. Mázy főigazgatóra, dr. Mázy kerületének tanárságára, Bakkay Béla poémával Ratkovszki főigazgatóra, Bagossy az arany szívű Fásztusz Elekre és Fásztusz Elek a volt kollégáira köszöntött.

Ifjúsági matiné.

A két napos ünnepségek méltó befejezéséül szolgált a délután 5 órakor megtartott ifjúsági matiné. Magasan fölötte állott ez az ifjúsági diszgyűléseknek elsőrendű műsorával, kiváló rendezésével és jeles szereplőivel. Minden egyes pontja fenomenálisan sikerült, úgy a beszéd és a szavalatok, valamint a melodráma pompás előadása és kísérete mégis; úgy láttam, hogy Sándor Vence Ave Máriája és a klasszikus zeneszámok kapták meg leginkább a szíveket. A közönség a termet most

is zsufolásig megtöltötte. Lelkesedés a tetőfokon, szerzőket és szereplőket mind kitapsolták. Zárószót Ratkovszki Pál főigazgató mondott programmon kívül. Megköszönte a tanári karnak, a tanuló ifjúságnak az ünnepségben való közreműködését és kérte a jövőre is a közönség szíves megjelenését ünnepélyeinkre.

A lefolyt ifjúsági ünnepség műsora a következő volt:

1. Beethoven: Isten dicsősége; énekelte az ifjúsági énekkar.
 2. Üdvözlő beszéd: mondta Szálka Béla, VIII., oszt. tan., ifjúsági elnök.
 3. C. Attenhofer: Bone Deus ; énekelte az ifjúsági énekkar.
 4. Bakkay Béla: Génusz dala ; szavalta Haluskay Sándor VIII. osztályú tanuló.
 5. a) Sándor V.: Ave Maria ; gordonkán játszotta Szarukán Zoltán VIII. osztályú tanuló ; zongorán kísérte Szemerédy Béla VII. B) osztályú tanuló, harmóniumon Sándor Vence tanár.
b) Chopin: Nocturne ; gordonkán játszotta Szarukán Zoltán VIII. osztályú tanuló ; zongorán kísérte Jankovics János VIII. osztályú tanuló.
 6. Mindszenty G.: A szentek unokáihoz szavalta Buday Mihály VII. B) osztályú tanuló.
 7. Reinhold Hugó: Impromptu ; zongorán játszotta Sztojka Béla, VIII. osztályú tanuló.
 8. Szent-Gály-Prónai ; Rákóczi zászlója, melodráma, szavalta Lengyel Sándor VIII. osztályú tanuló ; zongorán kísérte Szemerédy Béla VII. B) osztályú tanuló ; hegedűn Szarukán Kálmán, VII. B) osztályú tanuló, gordonkán Szarukán Zoltán VIII. osztályú tanuló.
 9. Himnusz. Énekelte az ifjúsági énekkar.
- Így zajlott le két napon át a főgimnázium fölavatása és a vele kapcsolatos ünnepségek. Isten áldja az intézetet, annak ifjúságát és vezetőit!

Merker Márton dr.

Dr. FECHTEL JÁNOS

1859—1912.

Emlékezés dr. Fechtel Jánosra.

Multis ille bonis flebilis occidit.

1912. június 29.-én megszólalt iskolánk régi épületének csengője, hogy a Te Deumra való indulásra szólítsa a tanárokat és tanulókat egyaránt. A vidám arcu tanulók nem is sejtették, hogy ez a csengettyűszó egyszersmind egy szeretett tanárnak a halálharangja s mire ők egy évi munkájuk jutalmával kezükben boldogan kilépnek az intézet ajtaján, szemükbe legelőbb az intézet ormán lebegő gyászos fekete zászló fog feltűnni, amely egy nemes, szépért, jóért és igazért lelkesülő szív dobogásának az elnémulását jelenti. A gondjaira bizott ifjúság érezte is, hogy kit veszített el dr. Fechtel Jánosban; zokogásban tört ki sirja mellett, amíg a drága halottat méltató gyászbeszéd tartott, s utána néma koporsóján a göröngyök dübörögtek. De hiszen mindnyájan megilletődéssel és könnyes szemmel állottuk körül sirját, mert ő mindnyájunknak jó barátja volt. Dr. Fechtel János tetteinek forrása a nemes szív volt.

Az ember egész élete kötelességek teljesítésének a láncolata önmagunk és mások iránt. Aki nem így fogja fel az életet, az nem ismerheti az igazi lelki nyugalmat. Dr. Fechtel János egész életében a munka, a kötelesség embere volt. Mint diák, mint theologus, mint egyetemi hallgató lankadatlan buzgalommal dolgozva folyton azt a szent kötelességet tartotta szem előtt, hogy elméjét a legjobban kiművelje, tudását a lehető legszélesebb és legbiztosabb alapokra fektesse, hogy ezzel magát méltóvá tegye a jövő életpályája betöltésére. Tanárainak mindenütt feltűnt a tehetséges és törekvő ember s az egyetem a legjobb foku tanári é. bölcsészettudori oklevéllel jutalmazta. Bámulatra méltó a : a kitartás, amellyel egész tanári pályáján — 1885—86-ban mint tanítóképzői,

1886-tól mint főgimnáziumi tanár — egészen a haláláig önművelésen dolgozott és fáradozott. Hogy a külföldi nagy szellemek műveit eredetiben élvezhesse, a német nyelv után korán megtanulta a francia nyelvet, majd az angolt. A nagy szünidőkben hosszú utazásokat tett, hogy a művelt nyugat kulturáját annál jobban megismerje. Bár annak a kórnak, a mely életét kioltá, a szele már korábban is érinté, mihelyt jobban érezte magát, tovább olvasta az angol írókat, akiknek a műveivel élete utolsó éveiben a legszivesebben foglalkozott. Az önmaga iránt teljesített kötelességek folytonos láncolata meg is hozta a gyümölcsöt, hogy őt igazán művelt, európai műveltségű embernek ismerte és tartotta mindenki, fel egészen a legmagasabb körökig, amelyekben alkalma volt megfordulni.- Nagy műveltségét, tudását azonban nem rejtette véka alá, hanem természetesen első sorban tanítványai lelkébe iparkodott önteni, azonkívül pedig a társadalomnak s a tágabb értelmű köznek a hasznára fordítá. Nincs városunkban tudományos, társadalmi vagy jótékonyági egyesület, amelynek vezető emberei közt Dr. Fechtel János ne foglalt volna helyet, s amelynek történetébe aranyos betűkkel ne lenne beírva a kiváló szónoknak s lelkes vezetőnek a neve azért a sok munkáért, amit több mint öt lustrumon keresztül végzett. — Valóban a munka neki nyugalom volt még utolsó éveiben is, amikor már magában hordta a halálos kórt.

Az élet küzdő teréről legszebb korban elköltözött kedves jó barátunk, nagyra becsült kartársunk, néma sírodban nyugodjál csöndesen, emléked feledhetetlen előttünk, akik barátságodnak és szeretetednek a részesei voltunk!

Sit Tibi terra levis!

Groza Ferenc.

A tanári kar.

Sorszám	A tanár neve	Szolgálati évek nek száma	Szak- tárgyai	Tanított	Heti órák száma	Jegyzet
1	<i>Bagossy Bertalan</i> áld. pap, r. tanár	18	latin- történelem	III. A) magyar 4, VIII. tört. 3 latin 6, bölcsélet 3	16	III. A) o. főnöke
2	<i>Bakkay Béla</i> r. tanár	3	latin- magyar	II. B) magyar 5, V. magyar 3 latin 6, VII. B) magyar 8	17	II. B) o. főnöke, az ifj. könyvtár őre
3	<i>Benkő Gáspár</i> r. tanár	5	görög-latin	II. B) szépirás 1, III. B) magyar 4, VII. B) latin 5 latin 6,	16	III. B) o. főnöke
4	<i>Csókás Vidor</i> áld. pap, h. tanár, a theologia doktora	1	német-latin	III. A) német 4, VI. német 3 IV. A) német 3, VI. gp. irod. 3 IV. B) német 3	16	—
5	<i>Demján Titusz</i> gh. vallás tanár	6	hittan	vallástant minden osztályban magyarul	12	—
6	<i>Dörner István</i> r. tanár	6	menyiség tan- természettan	II. C) számt. 4, VII. B) mennyist. 3 III. B) számt. 3, VIII. B) term.-tan 4 V. mennyist. 3	17	A VII. B) o. főnöke A tani szertár őre
7	<i>Erdélyi Imre</i> r. tornatanító	35	torna	I. B) — VI. heti 2 órában	24	A tornaszertár őre II., III., IV. játékc- sapat vezetője
8	<i>Fankovics Tibor</i> h. tanár	1	mértan-rajz	I. B), C) II. B), C) 3—3 III. B) IV. B) 2—2 mértan V. görögpótló rajz 2	18	Papp Aurél tanár helyettesítője. A mű- vészeti magánrajzot tanította heti 2 ó.
9	<i>Fölkel Béla</i> áld. pap, r. tanár	17	görög-latin	VI. latin 5, VII. A) latin 5 görög 5.	15	A VI. oszt. főnöke a Pázmány-konv. igazgatója.
10	<i>Gazdag Lajos</i> r. tanár	7	magyar-latin	I. B) magyar 5, VI. magyar 3 latin 6, VIII. magyar 3	17	I. B) oszt. főnöke
11	<i>Göbl Alajos</i> a gyógytud. doktora intézet orvos	3	—	VII. A) B) egészség tan	2	—
12	<i>Gönczy Antal</i> szatmárnémeti gh. esp. sz. sz. tan., hittanár	7	hittan	vallástant minden osztályban magyarul	12	—
13	<i>Groza Ferenc</i> r. tanár	5	görög-latin	I. A) latin 6, VIII. görög 4 IV. A) latin 6,	16	IV. A) oszt. főnöke Tanított angol nyel- vet heti 1 órában
14	<i>Horváth Antal</i> h. tanár a bölcsészlet doktora	1	görög-latin	I. A) szépirás 1, II. C) szépirás 1 II. C) magyar 5, III. B) német 4 II. C) latin 6	17	II. C) oszt. főnöke
15	<i>Hunek Emil</i> r. tanár	5	természettan- földrajz	I. A) termr. 2, III. B) t. t. földr. 2 I. A) földr. 3, IV. A) természtr. 3 I. A) torna 2 II. B) C) természettan 2—2	16	I. A) oszt. főnöke az i. játékcsoport vezetője
16	<i>Kalona Ferenc</i> r. tanár	7	történelem- latin	I. A) magyar 5, V. gp. irod. 3 IV. B) latin 6, VII. A) tört. 3	17	IV. B) oszt. főnöke a tanári könyv. őre

Sorszám	A tanár neve	Szolgálati éveinek száma	Szak-tárgyai	Tanított	Heti órák száma	Jegyzet
17	<i>Krompaszky Béla</i> r. tanár	24	menyiség-tan- természettan	III. A) számt. 3, VIII. mennyt. 2 VI. mennyist. 4, VIII. term. 4 VII. A) menyiség-tan 3	16	VIII. o. főnöke
18	<i>Merker Márton</i> r. tanár a bölcsélet doktora	4	görög-latin	V. görög 5, VII. g. p. irod. 3 V. latin 6, VIII. torna 2	16	V. oszt. főnöke, a VI. játékc. vez.
19	<i>Ócsvár Rezső</i> r. tanár	12	mértan-rajj	I. A) r. geom. 3, II. A) r. geom. 3, VI., VII., VIII. III. A) r. geom. 2, gp. rajz 2—2 IV. A) r. geom. 2	16	A rajzszertár őre. Művészeti m.-raj- zot tan. heti 2 ó.
20	<i>Papp Aurél</i> r. tanár	7	mértan-rajj	—	—	II. éve műv. tanul- mányainak kiegészít- tesére szabads. van.
21	<i>Péterffy Gyula</i> r. tanár	19	magyar-latin	I. C) szépirás 1 III. A) B) történet 3—3 IV. A) B) magyar 4—4	15	—
22	<i>Pfister József</i> h. tanár	2	görög-latin	II. A) magyar 5, VII. görög 5 II. A) latin 6, VII. A) B) torna 2—2 II. A) szépirás 1	20	II. A) o. főnöke, V. játékc. vez.
23	<i>Pintz Mátyás</i> r. tanár	6	történelem- latin	IV. A) B) V., VI. tört. 3—3 VIII. latin 4	16	Tanári értekezleti jegyző.
24	<i>Ratkovszki Pál</i> sz. sz. tan., t. kanonok kir. főig., int. igazg.	34	menyiség-tan- természettan	—	—	—
25	<i>Sándor Vence</i> r. tanár	13	magyar-német	V., VII. A), B), VIII. német 3—3 VII. A) magyar 3	15	VII. A) o. főnöke, az ének tanára
26	<i>Schöber Emil</i> r. tanár, a bölcsélet doktora	27	természetrájj- földrajz	I B) C) II A) természetr. 2—2 IV B), V., VI) természetr. 3—3	15	A vegyt. és term. szertárak őre.
27	<i>Steidl József</i> r. tanár	11	történelem- latin	I. C) magyar 5, VIII. gp. irod. 2 I. C) latin 6, VII. B) tört. 6,	16	I. C) o. főnöke
28	<i>Szeleczky Mihály</i> h. tanár	2	menyiség-tan- természettan	I. B) számtan 4, VII. A) term. 4 I. B) szépirás 1, II. B) számtan 4, IV. A) algebra 3,	16	—
29	<i>Tóth József</i> h. tanár	1	történelem- földrajz	I. B), C) II. A), B), C) földrajz 3—3	15	—
30	<i>Vajnóczky Ferenc</i> h. tanár	2	menyiség-tan- természettan	I. A), C), II. A) számtan 4—4 III. A) tani föld. 2, IV. B) alg. 3	17	—
31	<i>Varjas Endre</i> hittanár, áldozó pap	14	hittan	hittant minden osztályban	24	—

Jegyzet. Az aldozópapok a szatmári egyházmegye tagjai, Demján Titusz gör. kath. hittanár szamosújvári, Gönczy Antal pedig a hajdudorogi egyházmegye tagja.

A ref. vallású tanulók dr. Kovács István ref. lelkésztől, az ág. evangélikusok Duszik Lajos ág. ev. lelkésztől, az izr. vallásúak Steuer Ábrahám és dr. Jordán Sándor okl. rabbiktól nyerték a vallásoktatásukat.

III.

Az iskola 1912.-1913. évi életéből.

A) Nevezetesebb események.

Az 1912.—1913. évi munkát az augusztus hó 30.-án délután tartott alakuló tanácskozással kezdtük meg.

A javító-, pótló- és magánvizsgálatok augusztus 31.-én folytak le.

A tanulók felvétele és beírása szeptember hó 2., 3. és 4. napjain ment végbe.

Szept. 5.-én ünnepies isteni tisztelettel megnyitottuk az iskolai évet.

Szeptember 6.-án kezdetét vette a tanítás s félbeszakítás nélkül folyt az év bezárásáig, június 29.-éig.

Nyilvános tanulólul 705 ifju vétetett fel ez évre, 8.-cal több mint az előző évben. A Vallás és Közoktatásügyi Nagyméltóságu Minisztérium a növendékek nagy számára való tekintettel az I. és II. osztályok mellé két-két, a III., IV. és VII. osztályok mellé pedig egy-egy párhuzamos osztály állítását engedélyezte s így ezen évben 8 rendes osztály mellett 7 párhuzamos osztály volt az intézetnek.

Megünnepeltük a köteles iskolai ünnepeket. Őfelsége, apostoli király urunk névnapján ünnepi isteni tiszteleten vett részt az ifjuság és a tanárkar.

Isteni tisztelettel s az ifjusághoz intézett beszéddel emlékeztünk meg feledhetlen Erzsébet királynénk elhunytáról. A beszédet dr. *Merker* Márton tanár mondta.

Az 1848. i törvények szentesítésének évfordulóját s a koronázás emléknapiját szintén isteni tisztelettel s a tanulókhoz intézett beszéddel ünnepeltük meg. Első alkalommal dr. *Merker* Márton, második alkalommal *Péterffy* Gyula tanár intézett beszédet az ifjusághoz.

December 8. és 9. napjain a város és vidék értelmiségének részvéte mellett felavattuk intézetünk új épületét. Ennek az ünnepségnek részletes leírását adja jelen értesítő első cikke.

Az aradi vértanuk emlékének október 6.-án gyászszenzmise bemutatásával áldoztunk.

Március 15.-én az ifjúsági önképzőkör és énekkar szép ünnepséget rendezett a nemzet által ünnepé avatott nap eseményeinek emlékére.

Dr. *Mázy* Engelbert tankerületi királyi főigazgató úr febr. 3.—10.-ig terjedő időben végezte intézetünkben hivatalos látogatásait.

A V. és K. nagymélt. Minisztérium megbízásából érettségi vizsgálatainkat *Buzássy Ábel*, a pécsi cisztercita főgimnázium igazgatója vezette elnöki minőségben.

A kath. vallásu növendékek hittani vizsgálatait püspöki biztosi minőségben *Benkő József* apát-kanonok plébános úr vezette.

A tanulók erkölcsi magaviselete jó volt. Erről, valamint a tanulásban tett előmenetelről az értesítő V. fejezete alá foglalt érdemsorozat és a VI. fejezet C) táblázata adnak részletes felvilágosítást.

A kath. vallásu tanulók s az egész tanárkar november hó 7.—10. napjain lelkigyakorlatot végeztek és befejezésül a szent áldozáshoz járult az ifjúság. A lelkigyakorlatokat a felsőbb osztályuak részére *Bóta Ernő*, a Jézus-társaság helybeli házában működő atya tartotta. Az ifjúság gondolkozásához alkalmazott lelkes, megragadó szép beszédeivel hálára kötelezte az intézetünket. — A szent áldozáshoz ez alkalmon kívül még négy ízben járult testületileg az ifjúság. Egyesek, különösen a Máriatársulat tagjai, saját buzgóságukból gyakran járultak az Oltáriszentség vételéhez. — Résztvettek a kath. tanulók az egyházi körmenetekben, megünnepelték szent Imre hercegnek és szent Alajosnak, az ifjúság patronusainak névnapjait. — A kath. tanulók tagjai a „Jézus Szent Gyermeke” és „Szent Olvasó Társulat”-nak.

A nem kath. vallásu tanulók hitoktatóik rendelkezése és felügyelete alatt végezték vallási gyakorlataikat.

Az ösztöndíjakat élvezőkről, a jutalmakról és segélyezési ügyről az értesítő IX. fejezete alatt van kimutatás és elszámolás.

A gimnáziumi Pázmány-konviktus vagyona, bevétele és kiadása ez értesítő XI. fejezete alatt van kimutatva és elszámolva.

A Vallás- és Közoktatásügyi Nagym. Minisztérium intézetünket ez évben is részesítette abban a kitüntetésben, hogy a tanárjelöltek gyakorlati kiképezésére kiadott intézkedések foganatosításával ezen gimnázium tanárkarát is megbizta.

Gruber János latin görög szakos tanárjelölt osztatott be intézetünkhöz s kiképezésével az igazgató vezetése alatt *Bagossy Bertalan* és *Groza Ferenc* tanárok foglalkoztak.

Jelöltünk május hóban megszerezte a tanári oklevelet.

Az évfárá vizsgálatokat június 8.-án a tornavizsgálattal kezdtük meg s június 24.-én fejeztük be. A magánvizsgálatokat június 16. és 17.-én, az érettségí vizsgálatokat június 14.—20. napjain tartottuk meg.

43.

Az iskolai évet ünnepies istenitisztelettel és igazgatói beszéddel június 29.-én fejeztük be.

B) Változások a tanárkarban.

Tanárkarunkban ez évben is sok volt a változás. A változásokat részben halálozás, részben az állásról való lemondás, részben áthelyezés okozták.

1. *Fechtel János* dr., ki utolsó lehetéig kitartott a tanári széken, 1912. évi június 29.-én végezte be munkás életét. Emlékét külön lapon örökítjük meg.

2. *Bakkay Kálmán* dr. hittanár theologiai tanári széket s papnevelőintézeti aligazgatói működési kört kapott s ezért itteni állásáról lemondott.

3. *Barna János* dr. a helybeli felsőkereskedelmi iskolához lépett át.

4. *Bundschuh Ottó*, ki csak egy évre volt ide alkalmazva, szintén távozott intézetünk tanárkarából.

A testületünkől kivált ezen tanárok mindenikében a társakat és az ifuságot szerető, munkás kartársakat vesztettünk.

5. *Papp Aurél* tanár tanulmányainak bővítésére s művészeti munkálkodásának tökéletesítésére ez évben is szabadságot élvezett.

A felsoroltak tanszékeire s az előző évben betöltetlen tanszékre a következő tanárok alkalmaztattak:

1. *Csókás Vidor* dr.

2. *Fankovics Tibor*.

3. *Steidl József*.

4. *Tóth József*.

5. *Varjas Endre*.

C) A tanárok társadalmi és irodalmi működése.

1. *Bagossy Bertalan* a Szatmár egyházmegyei irodalmi kör és a Kath. Kaszinó választmányi tagja. Előadást tartott a Szatmár egyházmegyei irodalmi kör Szabad Iskolájában. Történelmi és társadalmi vonatkozású cikkeket írt a Heti Szemlébe.

2. *Bakkay Béla*. Előadást tartott a helybeli Szabad-Lyceumban. Irodalmi és kritikai cikkeket írt a „Heti Szemle“ és „Szatmár és Vidéke“ című lapokba, Ünnepi ódát a gimnázium új épületének fölavató ünnepségére.

3. *Dörner István*. Előadást tartott két ízben a Szatmár-egyházmegyei Irodalmi kör Szabad Iskolájában.

4. *Gazdag Lajos* az ifjúsági színelőadások iskolai rendezője, felolvasást tartott Kisfaludy Károly Pártütők-jének előadása előtt; cikkeket írt a „Heti Szemle“-be; műfordításokat a „Heti Szemle“-be és a „Kultura“-ba; értekezést Madách Imre és a nők kérdés címen a „Katholikus Szemle“-be. (Külön lenyomatban is megjelent ugyan ezen a címen.)

5. *Groza Ferenc*. A Dr. Csengeri János egyetemi tanár szerkesztésében megjelent Latin stílusgyakorlatokba fordítási gyakorlatot szerkesztett a gimnázium VIII. osztálya számára Tacitus életéről, műveiről és koráról.

6. *Hunek Emil* a Szabad-Lyceum titkára. Előadások a Szabad-Lyceumban a Tengerről és a Repülés alapelveiről. Előadás az Egyházmegyei Irodalmi Kör Szabad Iskolájában a levegő meghódításával. Az Iparos Otthon matinéjában előadást tartott a Naprendszeréről.

7. *Dr. Merker Márton* a „Heti Szemle“ belső munkatársa. A helybeli Kath. Kaszinónak könyvtárosa és választmányi tagja. Választmányi tagja a Szatmáregyhym. Irodalmi és Kölcsey-körnek. A sajtó vidéki gyűlésén ünnepi beszédet mondott: „Egyet-mást a sajtóról“ címen. Az értesítőbe ő írta a vezető-cikket.

8. *Ócsvár Rezső*. A Magyar rajztanárok és rajztanítók országos egyesületének vidéki választmányi tagja, a Szatmári zene- és dal-egyesület választmányi tagja. A Szatmárnémeti képző- és iparművészeti tanfolyamon az alakrajz tanára. Tanít a magy. kir. állami faipari szakiskolában. A drezdai nemzetközi rajzkongresszuson, mint középiskolai delegátus vett részt.

9. *Sándor Vence*. Választmányi tagja a Szatmár-egyházmegyei Irodalmi Körnek és a Kath. Kaszinónak: működő tagja a Szatmárnémeti dal- és zeneegyesületnek.

10. *Ratkovszki Pál*. Elnöke a főgimnáziumi Pázmány-konviktusnak és a Pázmány-sajtó választmányának, igazgatósági tagja az Orsz. Kath. tanáregyesületnek, választmányi tagja a kath. kaszinónak. Főigazgatói látogatást végzett a székelyudvarhelyi kath. főgimnáziumban, miniszteri biztosul működött a helybeli kath. polgári tanítónőképző intézet képesítő vizsgálatainál. Cikkeket írt a helybeli lapokba.

11. *Szelezcky Mihály*. Előadást tartott a Szatmár-egyházmegyei Irodalmi Kör Szabad Iskolájában.

12. *Varjas Endre*, Szatmár-egyházmegyei oltáregyesületi igazgató, a Szatmár-egyházmegyei Irodalmi Kör választmányi, a Szent István-Társulat, a Magyar Irodalomtörténeti Társaság és az Orsz. Pázmány Egyesület rendes tagja. Előadásokat tartott a budapesti orsz. kongregációi nagygyűlésen, a budapesti „Egyesület a Leánykereskedelem Ellen“ Otthonában, Szatmáron, Debrecenben. Vallási, társadalmi és irodalmi cikkeket

írt az „Élet és Litteratura“, a „A Cél“, a „Tiszántul“, az „Alkotmány“, a „Felsővidéki Ujság“, a „Dunántul“, a „Pápai Lapok“, a „Magyar Kultúra“, a „Heti Szemle“ című lapokba és folyóiratokba. Szerkesztette a „Heti Szemlé“-t.

D) Az „Ifjusági Mária-kongregáció“ működése.

Ez évi működésünket szeptember hó 15.-én, az alakuló gyűlésse kezdtük meg. Ezen a gyűlésen alakult meg a tisztségviselői kar is. Praese-sünk *P. Zsiros Ferenc S. J.* volt, de csak január 1-éig. Azóta *P. Alaker István S. J.* vezeti a kongregáció ügyeit.

Főtisztségviselőkké a következők lettek:

Praefectus: *Grieger Kálmán VIII. o. t.*

Assistensek : *Haluskay Sándor VIII. o. t.*

Léber János VI. o. t.

Jegyzők: *Hauler Pál VI. o. t.*

Somogyi Gyula V. o. t.

Megtartott gyűléseink nagyszáma és azoknak tartalmassága azt bizonyítja, hogy a lefolyt iskolai évben is szépen munkálkodtunk. 27 rendes gyűlést és 12 tanácsgyűlést tartottunk. Ezekén kívül volt még 2 tagfelvételi és 2 díszgyűlésünk. A tagok hónaponként járultak közösen a szentségekhez.

A november 24.-én megtartott országos kongregációi nagygyűlésen kongregációnk ismét szép számmal volt képviselve *Ratkovszki Pál* főigazgató és *Tóth József* tanár vezetése alatt.

December 8.-án, a gimnázium felavatásának ünnepségeivel kapcsolatban tartottuk meg szokásos decemberi felavató ünnepségünket. — A püspök úr örméltósága végezte a szertartásokat. Ugyanaznap délután a gimnázium dísztermében díszgyűléssel léptünk fel.

Május 18.-án volt a második tagavatásunk. A 24 ifjút *Benkő József* apát-kanonok úr avatta kongreganistává. Az új 24 taggal a kongreganisták száma 119-re szaporodott, a jelöltek száma pedig 14 lett. Ugyancsak a tagavatási ünnepség keretében volt a VIII. o. t. ifjak ünnepélyes ígélet elmondása, hogy soha párbajozni, sem titkos társulatokba lépni nem fognak. Délután a „Cecil“ egyesület dísztermében díszgyűlést rendeztünk. Az ünnepélyen nagyszámu előkelő közönség volt jelen.

De nemcsak ennyiből állott működésünk, dolgoztunk mi szerény körünkben is.

A négy szakosztály tevékeny munkát fejtett ki. Mindegyik szakosztálynak hónaponként volt gyűlése. Sőt a hitvédelmi és a sajtó szakosztály szűkebbkörű díszgyűléssel is fellépett.

A hitvédelmi gyűléseken a tagok 50 kérdést és ellenvetést vitattak meg. A sajtó szakosztály működésének köszönhető, hogy az idén a „Mária-Kongregáció“ lapot, a „Magyar Kulturát“, a „Zászlónk“-kat több példányban járattuk.

A missiók szakosztály működéséről az a nagy összeg beszél (700 K), amely a missiók felsegítésére összegyűlt. Említésre méltó még a gyakori szent áldozást terjesztő szakosztály, amelynek buzgóssága szintén szép eredményeket létesített.

Hálát adunk az Istennek, hogy nekünk is alkalmat adott szerény tehetségünkhöz mérten az apostolkodás nagy munkájában részt venni.

E) A „Szent Gyermekség“ művei.

Ez a lelkiület, a mely le akarja mintázni az Isten gondolatai szerint való tökéletes embert: a Szent Szűzet, csak a kegyelmi élet levegőjében alakulhat ki.

Hogy tanulóifjúságunk meritett a kegyelem forrásaiból, nemcsak abban mutatkozott meg, hogy sokan közülök méltókká lettek a kongregációba való fölvételre, hogy gyakran vették magukhoz a szentségeket, hódított köztük a diákmiséken való mindennapos áldozás, de különösen abban, hogy kitüntek az irgalmasság sok áldozattal járó és megható cselekedeteiben.

Erről sokat tudnak a Kálvária-templom szegényei, a kiket jólelkű, csillogó szemű fiúk napról-napra elláttak kenyérrel, zsemlyével, de különösen beszél az a tekintélyes összeg, a melyet a kath. növendékek a Szent Gyermekség műveire adományoztak.

Hétszáz koronát adtak össze pénzben és lázas gyűjtéssel megszámlálhatatlan bélyeget, képes lapot és más felhasználható tárgyakat.

Igen jelentősnek kell mondanunk ezt az egész esztendőn át fokozódó lelkesedéssel meghozott sok áldozatot. Egyrészt azért, mivel nagyszerű győzelmet jelent azon — az ifjúság természetében rejlő — önzésen ; másrészt vigasztaló perspektívát nyújt a jövő generáció megváltozott gondolkozásáról.

A magyarság ezeresztendő multján keresztül kiváltságos módon élvezte a világegyház páratlan segítségét. Nemcsak vallását, kulturáját — ezeket a megmérhetetlen szellemi javakat — köszönheti az Egyháznak, de azt a milliókra menő anyagi segítséget is, a mellyel az Egyház pogányverő harcaiban századokon át segítette akkor, a midőn egyedül állt a félhold rátörő dühével szemben. — És ezt a nagy adósságát nem törlesztette nemzetünk. A világ minden nemzete jóval előbb jár, mint fajunk, mikor a péterfillérekről, a

missiók segítéséről van szó. És küld nemcsak pénzt, de hősi lelkeket, vértanuságra elszánt hithirdetőket a pogányok közé; ég az áldozatkészségtől s a krisztusi evangélium magvetői más nemzetekből sűrű rajokban mennek a nagyszerű tettek útján, a melyet vérrel kell áztatni, hogy kihajtsa a christianitás magva. — A magyarság nem vette ki részét ebből a munkából. Nemcsak sziveket nem küldött a hideg pogány szívek fölgyújtására, de pénzbeli segítséget sem adott az Egyház legszentebb missiójának: a kereszténység elterjesztésének apostoli művéhez.

És főképp ezért jelentős tanulóifjúságunk ama áldozatossága, a mely annyira fölkarolta a hithirdetés ügyét a Szent Gyermekség céljaira hozott tekintélyes adományaival.

Megkapó volt az a lelkesedés, hogy mint iparkodtak a missiók ügyét filléreikkel szolgálni. Sokan — tudatos önmegtagadással — tizóraiukról mondtak le; néhányan a szeretet találékonyságával az évközi szünetek alatt családjukban gyűjtöttek e célra; sőt megható buzgólkodással többen összeálltak és egy szavaltokból, énekekből, kis szindarabból és egy ismertető beszédből álló előadást is rendeztek családi körben a Szent Gyermekség javára. Fáradhatatlan és valóban apostoli buzgólkodást mutattak és szinte napról-napra megújított áldozatokat hoztak, hogy minél nagyobb segítséggel járuljanak hozzá a pogány gyermekek anyagi ellátásához. Csak így érthető meg, hogy Istennél kedvesen vett fillérek oly tekintélyes összeggé nőttek.

Az adományokról egyes osztályok szerint a következő kimutatás szól:

I. A)	15.54	Áthozat	216.33
I. B)	39.20	IV. A)	18.33
I. C)	9.21	IV. B)	35.88
II. A)	25.60	V.	39.43
II. B)	32.55	VI.	44.15
II. C)	25.83	VII. A)	15.32
III. A)	36.89	VII. B)	20.15
III. B)	31.51	VIII.	42.61
Átvitel	116.33	Hám konviktus	143. —
		Kongreganisták gyűjtése	69.92
		Adományok	54.93
		Összesen	700. —

A derék apostolok irgalmaskodását dicséri még az a buzgólkodás is, a mellyel szintén a missió-ügyét szolgálták, a mikor családjuk és ismerőseik körében a kath. sajtó terjesztésén fáradoztak.

F) Az ifjúsági „Kazinczy-Önképzőkör“ ez évi működése.

A kör 1912. szeptember hónap végén alakult meg. Vezetését *Gazdag Lajos* tanár vállalta el. A tisztikar következőképpen alakult:

Elnök: *Szálka Béla* VIII. oszt. tan.

Titkár: *Kamensky Viktor* VIII. oszt. tan.

Pénztáros: *Haluskay Sándor* VIII. oszt. tan.

Főkönyvtárosok: *Hegedüs József* és *Nagy László* VIII. oszt. tan.

Főjegyző : *Dávidovics András* VII. A) oszt. tan.

Aljegyző: *Schlagetter Bálint* VII. B) oszt. tan.

Alkönyvtárosok: *Buday Mihály* és *Pap Sándor* VII. B) oszt. tan. Azonkívül a titkár vezetésével működött egy 4 tagból álló bizottság. Tagjai voltak : *Tombory Béla* és *Vermes Ferenc* VIII. oszt. tanulók, *Szabó János* és *Frits Zoltán* VII. oszt. tanulók.

A kör tagjainak száma 105, ebből rendes tag 75 (tagjai VII., VIII. osztályu tanulók), rendkívüli tag 30. (Tagjai V., VI. osztályu tanulók.)

A kör gyűléseit átlag kéthetenként tartotta a vezető tanár jelenlétében. Összesen 15 gyűlés volt, és pedig 2 alakuló-, 10 rendes, 2 nyilvános díszgyűlés, egyik 1912. december 9.-én a gimnázium új épületének felavató ünnepélye alkalmával, 1913. március 15-én, s végre egy zárógyűlés május 28.-án.

Az 1912. évi december 9.-én délután 5 órakor tartott díszgyűlés előkelő nagy közönség jelenlétében folyt le a gimnázium pazar dísztermében. A mindenképpen jól sikerült ünnep programja a következő volt:

1. Beethoven: Isten dicsősége: énekli az ifjúsági énekkar.
2. Üdvözlő beszéd: mondja *Szálka Béla*, VIII. oszt. tanuló, ifjúsági elnök.
3. C. Attenhofer: Bone Deus ; énekli az ifjúsági énekkar.
4. Bakkay Béla: Génusz dala; szavalja *Haluskay Sándor* VIII. oszt. tanuló.
5. a) Sándor V. : Ave Maria; gordonkán játssza *Szarukán Zoltán*, VIII. oszt. tan.; zongorán kíséri *Szemerédy Béla* VII. B) oszt. tan. harmóniumon *Sándor V.* tanár.
- b) Chopin: Nocturne; gordonkán játssza *Szarukán Zoltán*, VIII. oszt. tan.; zongorán kíséri *Jankovics János*, VIII. oszt. tan.
6. Mindszenty G.: A szentek unokáihoz, szavalja *Buday Mihály* VII. B) oszt. tan.
7. Reinhold Hugó: Impromptu; zongorán játssza *Sztojka Béla* VIII. oszt. tan.
8. Szent-Gály-Prónai: Rákóczi zászlója, melodráma; szavalja *Lengyel*

Sándor, VIII. oszt. tan.; zongorán kíséri *Szemerédy Béla*, VII. B) oszt. tan.; hegedűn *Szarukán Kálmán*, VII. B) oszt. tan.; gordonkán *Szarukán Zoltán*, VIII. oszt. tan.

9. Himnusz: Énekli az ifjúsági énekkar.

Az 1913. március 15.-én tartott diszgyűlés szintén a diszteremben folyt le igen nagy érdeklődés mellett, a következő programmal:

1. Szózat. Énekli az ifjúsági énekkar.

2. Merker Márton dr.: A csalogány bűje. Szavalja *Haluskay Sándor* VIII. oszt. tan.

3. Petőfi : Nemzeti dal. Szavalja *Buday Mihály* VII. B) oszt. tan.

4. Ünnepi beszéd. Mondja *Szálka Béla*, ifjúsági elnök.

5. Petőfi dalok. Énekli az ifjúsági énekkar.

6. Liszt Ferenc: Rapsodie hongroise. Zongorán játssza *Sztojka Béla* VIII. oszt. tan.

7. Beethoven C-moll quartett. I. hegedűn játszik *Szarukán Kálmán* VII. A) oszt. tan. II. hegedűn játszik *Banner László* egyetemi hallgató, Violán játszik *Banner Antal* egyetemi hallgató. Gordonkán játszik *Szarukán Zoltán* VIII. oszt. tan.

8. Buday Mihály: Él még Hadur. Szavalja *Jakab György* VIII. oszt. tanuló.

9. Köveskúti—Halasy: A vén kuruc. Melodráma. Szavalja *Vermes Ferenc* VIII. oszt. tan. Zongorán kíséri *Jankovics János* VIII. oszt. tan. Harmoniumon kíséri *Sztojka Béla* VIII. oszt. tanuló. Hegedűn kíséri *Szarukán Kálmán* VII. A) oszt. tan. Gordonkán kíséri *Szarukán Zoltán* VIII. oszt. tanuló.

10. a) Hubay : Plevna nóta. b) Bloch: Rákóczi induló. Hegedűn játssza *Róth Sándor* VI. oszt. tan., zongorán kíséri *Sztojka Béla* VIII. oszt. tanuló.

11. Himnus. Énekli az ifjúsági énekkar.

Mind a két diszgyűlés méltán érdemelte ki a jelenvoltak elismerését és tetszését. Teljes nyugodtsággal írhatjuk, hogy az összes szereplők kiválót produkáltak. S emellett volt ennek a két programnak speciális érdekessége is, amennyiben tanárok és tanulók vállvetve igyekeztek *eredeti* programot állítani egybe, s az intézetnek volt növendékei is örömmel járultak az Önképzőkör segítségére. A műsor ének- és zeneszámait *Sándor Vence* tanár gyakoroltatta be, a rendező pedig *Gazdag Lajos* tanár volt.

A tagok általános működésének áttekintését a következő kimutatás adja: szavaltat volt 12, monolog 5, irodalmi értekezés 7, szabad előadás 1, szónoklat 5, eredeti vers 4, fordított vers 1, szépirodalmi mű 1, eredet zenemű 1, melodráma 2, ének- és zeneszám 6, előre kidolgozott bírálat

23, rögtönzött 22. A kör a bírálók előterjesztésére diszkönyvbe való írásra méltatott 2 irodalmi értekezést és pedig: *Hegedüs József* VIII. oszt. tanulónak „A Mária-kultusz dalai a keresztény középkorban és a vallási harcok korában“ c. művet és *Haluskay Sándor* VIII. oszt. tanulónak a „Szépről“ c. művét; továbbá jegyzőkönyvi dicséretre méltatott 8 szavalatot, 4 monologszavalatot, 2 szónoki beszédet, 6 zene és 6 énekszámot, dicséretes fokozatra 4 szavalatot, 1 monologszavalatot, 1 irodalmi értekezést, 1 eredeti verset, 1 fordított verset, 1 eredeti zeneművet, 1 szépirodalmi művet és 1 szabadelőadást; sikerült fokozatra 2 irodalmi értekezést, 1 eredeti verset; egyszerű fokozatra 1 irodalmi értekezést.

Évzáró gyűlését a kör május 28.-án tartotta, amikor a vezető tanár a kör legbúzóbb és legmunkásabb tagjait elismerésben részesítette. Megdicsérte *Szálka Béla* ifjúsági elnököt bátor fellépésért és szép szónoklataiért, *Hegedüs Józsefet* jeles értekezéseiért és magvas bírálatiért; *Haluskay Sándor*, *Vermes Ferenc* és *Buday Mihály* rendes tagokat ügyes szavolataikért, *Kaszavitz Lászlót* kiváló bírálatiért, *Palásthy Gyulát* értékes és talpraesett megjegyzéseiért és végre *Csongor Sándort* ügyes monolog-előadásaiért, Kifejezést adott továbbá abbeli meggyőződésének is, hogy meg volt elégedve az évi terméssel, de különösképen pedig a két diszgyűlés lefolyásával, s azoknak szereplőit különösen kiemelte itt is, amellet hogy az illetők jegyzőkönyvi dicséretben is részesültek.

A vezető tanár erre az évre még az év elején egy magyar irodalmi egy világirodalmi, egy történelmi tételt tűzött ki pályázatra, amelyekhez járult egy pályatétel március 15.-iki ünnepélyre alkalmas ódára. Ez utóbbit, egy tiz koronás aranyat, *Buday Mihály* VII. B) oszt. tanuló nyerte el. Az előbbiekre azonban csak a tiz koronás magyar irodalmi tételre „Gvadányi és Gaal peleskei nótáriusa“-ra érkezett be egy pályázat „Nil“ jeligével. Eszerint tehát nem az a kérdés állt előtérben, hogy melyiknek ítéljük oda a díjat, hanem az, hogy a beérkezett mű megfelel-e a követelményeknek.

A bérkezett munkát maga a vezető tanár bírálta meg, mert kisebb hibái mellett oly jelességeket is fedezett fel benne, amely miatt a vele való foglalkozás érdemes munka volt. Eszerint a díjat elnyerte. Szerzője *Hegedüs József* VIII. oszt. tan.

A kör tagja volt a Szent István-Társulatnak, járatta a Katholikus Szemlét és az Élet c. folyóiratot. Könyvtárának állománya be van sorozva a gimnáziumi ifj. könyvtárba, amelynek kb. 3000 kötete van. A kör vagyona ebben az évben is szaporodott, amennyiben pénztári könyve plus-szal záródott.

G) Természettudományi kör.

Ez az alig három éves kis társaság, amely a modern kultúra leghatalmasabb faktorának, a természettudománynak az ápolását tűzte ki céljául, 1912—13. évi működésével, amelyet az alábbiakban ismertetünk, megmutatta életképességét és bebizonyította létjogosultságát. Igen szép volt a körnek tavasza, ami pedig gyümölcsöt hozó nyár és ősz reményével kecsegtet.

A kör ebben az évben is Hunek Emil tanár vezetése alatt működött. Alakuló gyűlése 1912. szeptember 14.-én volt, amelyen a következő tisztikart választotta meg: Elnök: *Csurgó József* VIII. oszt. tanuló; alelnök: *Szancsek Károly* VIII. oszt. tanuló; titkár *Jankovics János* VIII. oszt. tanuló; pénztáros: *Geng István* VII. B) oszt. tanuló, akinek lemondása után ezt a tisztséget *Rédl Károly* IV. A) oszt. tanulóra bízta rá a kör; könyvtáros: *Léber János* VI. oszt. tanuló; szertáros: *Lengyel Sándor* VIII. oszt. tanuló; jegyző: *Morgenthal Sándor* VI. oszt. tanuló; aljegyző: *Petuker Károly* VI. oszt. tanuló; háznagy: *Vermes Ferenc* VIII. oszt. tanuló. Ugyanekkor alakult meg a kör kémiai, biológiai, matematikai és fizikai szakosztálya is, amelyeknek vezetését *Hunek Emil*, Dr. *Schöber Emil*, *Vajnóczky Ferenc* és *Szeleczky Mihály* tanárok szíveskedtek elfogadni.

A kör tagjainak száma összesen 84 volt, akik közül 65 a rendes (IV—VIII. o.) és 19 a pártoló (I—III. o.) tag. Összesen 17 gyűlése volt: 1 alakuló, 14 rendes, 2 nyilvános és 1 zárógyűlés, amelyek általában 2—2 hetenként tartottak meg. A rendes gyűléseken a tagok összesen 18 előadást tartottak, amelyekből 14-et I-ső, 4-et pedig II-ik fokozattal fogadott el a kör. Ugyancsak a rendes gyűléseken feleltek meg a tagok 25 kérdésre, amelyeket a kör külön erre a célra szánt levélszekrénybe gyűjtött össze.

November 16.-án nagy chemikusunk, Than Károly emlékére ünnepélyt rendezett a kör a következő műsorral: 1. A főigazgató ur megnyitja a gyűlést. 2. Than Károlyhoz: írta és szavalta *Vermes Ferenc* VIII. oszt. tan. 3. A tűzgerjesztésről előadást tartott *Morgenthal Sándor* VI. oszt. tan. 4. Emlékbeszéd Than Károlyról; tartotta Dr. *Schöber Emil*. 5. Az emberi test gázforgalmáról előadást tartott *Lengyel Sándor* VIII. oszt. tan. 6) A madarokról; írta *Kaló László* I. A) oszt. tan. Szavalta *Latzkó Ferenc* II. C) oszt. tan. Az ünnepélyen befolyt önkéntes adományokból a kör 10 K-t küldött a Than Károly szoboralapnak.

A kör második szereplése az 1913. április 11 — 12.-én megtartott madárkiállítás és madárvédelmi nyilvános gyűlés volt. A gimnázium dísztermében csoportosítva kiállított kb. 200 madarat és egyéb madárvédelmi

jelentőségű tárgyakat a legtöbb helybeli iskola és nagyszámú közönség tekintette meg, akiket Dr. *Schőber* Emil és *Hunek* Emil tanár kalauzoltak szakszerű magyarázataikkal. A kiállítás koronája a diszgyűlés volt, amely a következő számokból állott: 1. A madárvédelemről elő-előadást tartott Dr. *Schőber* Emil. 2. A madarakról: írta *Kali* László I. A) oszt. tanuló, szavalta *Latzkó* Ferenc II. C) oszt. tanuló. 3. A madár testéről előadást tartott *Redl* Kárnly IV. A) oszt. tanuló. 4. Kápolna c. műdalot énekelte az ifjusági énekkar *Sándor* Vence tanár vezetésével. 5. Téli vendégeinkről előadást tartott *Holndonner* Ferenc IV. B) oszt. tanuló. 6. Madarak napján; írta *Vermes* Ferenc VIII. oszt. tanuló, szavalta *Lakatos* Géza I. B) oszt. tanuló. 7. A madárvédelem eszközléseiről előadást tartott *Csurgó* József VIII. oszt. tanuló. Az 1913. február hó 8.-án tartott rendes gyűlésen jelen volt Dr. *Mázy* Engelbert tankerületi főigazgató úr és szép beszéd keretében elismerését fejezte ki a körnek működéséért.

A könyvtár vétel útján 10 művel, ajándék útján 38 művel gyarapodott 101·98 korona értékben, amihez járul még az ifjusági könyvtártól letétbe helyezett 3 kötet 42 korona értékű mű. A könyvtár egész állománya 99 mű, 142 kötetben illetve füzetben 376·22 korona értékben. A kör a Természettudományi Közlöny, A tenger és a Középiskolai Matematikai Lapok-at az ifj. könyvtártól kapja letétbe, az Orsz. Állatvédelem címűt pedig mint az Orsz. Állatvédő Egyesület tagilletményét kapja. A könyvtár forgalma kb. 120 könyvkivétel volt.

A szakosztályokban végzett gyakorlatok és az előadásokat kísérő bemutatások alkalmával a fizikai eszközöket a legnagyobb részt az intézet szertárából, a kémiai szereket és eszközöket azonban már a sajátjából használta a kör. A 223 tárgyat számláló 161 korona 10 fillér értékű szertár u. i. leginkább kémiai eszközöket tartalmaz. Ennek legnagyobb része idei beszerzés s tetemes részüket a kémiai szakosztály tagdijaiból befolyt összegen szerezte meg a kör. A biológiai szakosztály tagilletményein pedig Reichert-féle mikroszkopot szereztünk be. A kör pénzbeli vagyona az év végén 107 korona.

A kör munkájának másik, intenzívebb része az egyes szakosztályok keretein belül folyt le, amelyek általában hetenként tartották 2—2 órás gyakorlatokból álló gyűléseiket.

A kémiai szakosztályban a kvalitatív és kvantitatív kémiai analízis elemeinek megismerése és begyakorlása egyszerű majd összetett vegyületeken. Ennek elvégzése után a tagok egy-egy saját maguk által választott vegyületet vettek behatóbb vizsgálat alá. Tartott összesen 28 gyűlést. Tagjainak száma 5 volt.

Első alkalommal volt a kör oly helyzetben, hogy 10 koronás arannyal jutalmazta a legszorgalmasabb vegyész tagját: *Morgenthal* Sándort.

Nagy hálával tartozunk Ócsvár Rezső tanárnak, aki a díjat művészi oklevél keretébe foglalta.

A biológiai szakosztály tárgya a növényhatározás elsajátítása lepkehatározás és mikroszkopizálás. Tartott összesen 29 gyűlést. Tagjainak száma 11 volt.

A matematikai szakosztály ábrázoló geometriával, differenciák és integrál számításokkal és érdekesebb példák megfejtésével foglalkozott. Tartott összesen 15 gyűlést. Tagjainak száma 4 volt.

A fizikai szakosztály gyűlésein kísérletekkel és mérésekkel foglalkozott. Tartott összesen 12 gyűlést. Tagjainak száma 4 volt.

Nagy hálára vagyunk kötelezve Weszelovszky testvéreknek, kik ingyen készítettek a kör számára víztartó medencét, melyben a megalakítandó kertészeti szakosztály vízi növényeket tenyészthet.

A kör 1912—13. tanévben végzett derék munkája, amely a Than — és madárünnepéellyel fölkelte az ország visszhangját és biztosítékot nyújt arra, hogy kebelében olyan generációkat fog nevelni, amelyből a hazának derék, munkás polgárai lesznek, akik a természettudományt is ápolni, esetleg fejleszteni fogják és részük lesz abban, hogy technikai és természettudományi téren sem maradjunk el a többi nyugati államoktól.

H) Ifjúsági énekkör.

Az ifjúsági énekkör vezetője Sándor Vence tanár volt. Az ifjúság vegyeskara, mely 60 tagból állt, heti két órában tanulta az egyházi és világi műéneket. Az egyházi ének tanítására nagyobb súlyt helyeztünk, úgy hogy a vegyeskar vasár- és ünnepnapokon a Kálvária-templomban tartott deákmisén négyes karban énekelt. Az egyházi unisono éneket heti egy órában az I.—IV. oszt. tanulói tanulták. Világi darabokkal a vegyeskar az önképzőkör diszgyűlésein szerepelt. A vegyeskar szopránja és altja a téli hónapokban elméleti oktatásban is részesült heti egy órában.

I) Középiskolai céllövészet, katonai kiképzés.

Hosszú vajudás után végre a pedagógusok problémája lett a középiskolai ifjúság katonás neveltetésének a kérdése. A katonás nevelés ügye sok élénk vitára adott már eddig is okot és alkalmat. Eddig úgy állott a dolog, hogy a középiskolai céllövő-tanfolyamokon az ifjak kiképzése részint a m. kir. honvédség szabályzatai szerint, részint a honvédelmi minisztertől kiadott „Utmutatás” irányítása mellett történt, anél-

kül azonban, hogy a kiképzés célja, iránya, módja a pedagógusok körében megbeszélés, avagy megvitatás tárgya lett volna. Nem tagadom, hogy a kizárólagos katonai irányítás mellett a nevelésben nem mindig lehetett helyeselni talán a némely helyen követett elveket, így történhetett, hogy pedagógiai folyóiratokban és szaklapokban ellene támadnak az ügynek, pedig azt kellő irányítás mellett csakis pártolni volna szabad.

A tény az, hogy a „katonás nevelés a középiskolának nem lehet feladata,” még a „katonás céllövészet” sem, hanem pusztán és kizárólag: „a czéllövészet,” illetve „a lövés gyakorlása.” A tanfolyamok feladata hangsúlyozottan ez kell hogy legyen, ami szempontunkból ez a legfontosabb: a katonai fegyverekkel való célbalövés révén azt az ügyességet és készséget szerzik meg, amelylyel a legnagyobb veszedelem idején hazájuknak, nemzetüknek segítségére lehetnek.

Hazánkban a középiskolákba, a tanítóképzőkbe, kereskedelmi iskolákba stb. 110.000 ifju jár. Mintegy félmillió a száma a 16 évnél idősebb azon ifjaknak, kik ipari, mezőgazdasági és egyéb pályákon működnek és akik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget. — (Miklóssy István könyvéből való kimutatás.)

Milyen nagy óriási erőt képviselne az ifjaknak ez a nagy száma, ha a céllövészetben való kiképzetésük után — szükség esetén — a haza fegyverbe szállítaná őket!

Egészen nyilvánvaló, hogy a céllövészet mentől nagyobb általánosítása nagyban növelné hazánk harckészségét. Így nézván a dolgot, hazafias és nemzeti érdekből tulajdonitunk a céllövészet ügyének kiváló fontosságot. Ezt a hazafias és nemzeti érdeket szolgálta a VKM. legutóbbi rendelete, amelyben a céllövészetet általánosítja az iskolákban.

Katonai részről az ifjúsági céllövészet elé azt a célt tűzték, hogy a lövésztanfolyamok készítsék elő a katonai szolgálatra a magyar ifjúságot. Ez a cél nem helyeselhető. Azért nem, mert a magyar ifjúság és a magyar nemzet — a mai konstelláció mellett — nem lelkesedhetik valami nagy, rajongó szeretettel azért a katonai szolgálatért, amely a magyar nemzeti jelleget alig, vagy sehogysem hordja magán . . . Intelligens magyar ifjaknak ne állítsunk hát fel olyan célokat, amelyek nemzeti szempontból nem ideálisak.

A magyar ifjúság szempontjából a legideálisabb célt fejezi ki ez a megállapítás, mely szerint a katonai fegyverekkel való célbalövés célja: *a nemzet védő erejének fokozása.*

A középiskolai céllövészet hazánkban mindössze néhány éves multra tekinthet csak vissza. Négy-öt év alatt több mint száz középiskola fogadta be a hazafias ügyet. És amikor így a magyar középiskolák nagyobbik fele már magáévá tette a céllövészet nemes ügyét — mint

Miklóssy mondja — még mindig ott tartunk, hogy a céllövészet célja, ideje s módszere fölött is vitatkozunk.

Határozottan ankét összehívására volna szükség, amelyen határozottan és élesen körvonalozni kellene a céllövő tanfolyamok célját, idejét s módszerét. Így céltudatosan ápolhatnók és fejleszthetnők azt a hazafias ügyet, a melyet idegen nemzetek már régről fogva szeretettel dédelgetnek.

Főgimnáziumunk az első középiskolák közt volt, amelyek kebelében szives fogadtatásra talált, a céllövő tanfolyam öt éves multra tekinthet vissza. A tiszt urak, akik a céllövészet ügyének első föllendítése óta az ügy élén állottak és állnak, kétségtelenül a legnagyobb buzgalmukat, legjobb ügyszeretetüket áldozták és áldozzák az ügynek. Kölcsönös véleménnyel és irányítással szépen fejlődik a hazafias ügy.

A céllövészeti tanfolyam ez iskolai évben 1912. novemberében kezdődött s befejeződött az 1913. május 27.-én megtartott versennyel. A tanfolyam vezetője Nagy Lajos honvéd őrnagy és Erdélyi Rezső honvéd hadnagy s az intézet részéről felügyelő Merker Márton dr. tanár volt. Résztvett a VII. és VIII. osztályból összesen 72 növendék 16 és 20 év közötti életkorban. A kiképzést hetenként két órában tartottuk meg az intézet tornacsarnokában és az elemi lőtéren. Az oktatás kétféle módon történt: elméletileg és gyakorlatilag. *Az elméleti gyakorlat részei:* a fegyverutasítás, az ismétlőfegyver szerkezete s részeinek taglalása, a fegyverek rövid fejlődés-történetének ismertetése. Gyutacs-lövés. A lő-utasítás: a tűz célja, a lövés elmélete. Ezen elméleti kiképzés párhuzamosan a gyakorlatival csoportonként felváltva történt, úgyhogy a gyutacs-lövést az első órákban már megkezdték. *A gyakorlati kiképzés:* 1. csukló-gyakorlatok. 2. fegyverforgató-gyakorlatok, 3. szurony-vívási gyakorlatok, 4. futó- és ugró-gyakorlatok. A gyakorlati szabályzat I. és II. fejezete s a szolgálati szabályzat I. részéből a megfelelő anyag beszélgetések alakjában.

Május 27.-én d. u. 3—5 óráig volt az elemi lőtéren a záróünnepély céllövészeti verseny keretében. A honvédelmi minisztertől ajándékozott 10 éremért (2 ezüst 8 bronzéremért) versenyzett a tanfolyam 72 résztvevője közül a gyakorlatokon kiválóan megfelelt 35 növendékünk. A katonaság képviselőjében az akadályozott ezredparancsnok helyett megjelent Lőrinczy Béla őrnagy, Both Gyula százados, Erdélyi Rezső oktató tiszt; az intézetet képviselték: Ratkovszki Pál kir. főigazgató, Sándor Vence, Gazdag Lajos, Merker Márton dr. felügyelő, Pfiszter József és Erdélyi Imre tanárok.

A céllövészeti verseny eredményének kihirdetése előtt Lőrinczy Béla őrnagy tartott ifjúságunkhoz elismerő, buzdító szózatot, majd Rat-

kovszki Pál igazgató illetékes viszonzválasza után az érmekeket tűzte a nyertesek mellére *Both Gyula* százasos.

A verseny győztesei ezek :

- I. díj ezüst érem *Fischer József* VII. A) o. t. 520 egységgel.
- II. „ „ „ *Dunka Viktor* VIII. o. t. 500 egységgel
- III. „ bronz érem *Forássy Endre* VII. A) o. t. 460 egységgel.
- IV. „ „ „ *Boka Miklós* VII. B) o. t. 420 egységgel.
- V. „ „ „ *Cooan Demeter* VII. A) o. t. 405 egységgel.
- VI. „ „ „ *Brém Ágoston* VIII. o. t. 380 egységgel.
- VII. „ „ „ *Heinrich János* VII. B) o. t. 378 egységgel.
- VIII. „ „ „ *Gödölle Géza* VII. A) o. t. 360 egységgel.
- IX. „ „ „ *Stich István* VII. A) o. t. 360 egységgel.
- X. „ „ „ *Szembratovits Szaniszló* VII. B) o. t. 320 egys.

J) Rajzkiállítás.

A bevégezett tanévben készült rajzokból a kiállítást június 15.-én nyitotta meg az igazgató. Ez alkalommal beszédet intézett a tanulókhöz s őket a további munkára serkentette, a rajztanároknak pedig elismerését fejezte ki a kiállítás sikere fölött.

A kiállítás június 15—22-éig volt nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 3—6-ig s iránta a művelt közönség nagy érdeklődést tanusított.

A rajzban kiváló tanulók névsora ez értesítő IX. száma alatt látható.

K) Egészségi állapotok.

— Az iskolaorvos jelentése. —

Az 1912—13. tanév elején az összes növendékek megvizsgáltattak, nem szenved-e közülök egyik-másik oly bajban, amely zavarólag hatna az ő, vagy társai egészségi állapotára? Nem kell-e rövidlátás, vagy nehéz hallás miatt valamelyiket az osztályban előre ültetni, esetleg orvosi kezelésben részesíteni, s kik azok, akik testi hiba, vagy idült szervi baj jelenléte miatt a tornázás kötelezettsége alól felmentessenek?

Évközben nyilvántartatott a megbetegedett tanulók névjegyzéke. Ha alapos gyanu támadt, hogy valamelyik megbetegedett növendék heveny fertőző betegségben szenved, s nem részesül megfelelő kezelésben, az esetben az intézet igazgatóságának tudtával az iskolaorvos felkereste a beteget lakhelyén, s ott intézkedett, hogy a beteg úgy a magán, mint a közegészség érdekei szerint ápolassék, és a törvény által előírt időig elkülöníttessék.

Ez iskola év folyamán a heveny fertőző betegségek Szatmár városát csak futólag érintették, sem az ovodákban, sem az elemi iskolákban nem volt szükség rá, hogy a kanyaró vagy vörheny elleni védekezés céljából az iskolákat akárcsak egy napra is csukva tartsák.

Intézetünk növendékeinek egészségügyi állapota az 1911/12.-iki iskolai évhez viszonyítva nagyon jó volt. Az elmúlt évben öt növendéket veszített el intézet. A mostani évben nem halt el senki. Fültőmirigylob, orbánc, influenza, hurutos megbetegedések, gyomor-, bélhurut nagyobb számmal fordultak ugyan elő a kedvezőtlen őszi-tavaszi időjárás miatt, de e megbetegedések nem jártak kellemetlenségeket okozó szövődményekkel.

Az egészségtan a VII. osztályban adatott elő. A táplálkozás, lakás, foglalkozás, a fertőző betegségek, az élet véletlen veszedelmei és az életmentésre vonatkozó előadott anyagot a növendékek írásbelileg is feldolgozták.

L) Az ifjúság tanulmányi kirándulásai.

Ez év folyamában két alkalommal vett részt tanulóink csoportja tanulmányi kirándulásban.

November 23—26. az intézet III.—VIII. oszt. növendékei közül 24-en Budapestre utaztak. Résztvettek a Mária-kongregációk országos ünnepségein s megtekintették a főváros nevezetességeit. Ez ifjakat *Ratkovszki Pál* főigazgató és *Tóth József* tanár kísérték.

Május 30.-án d. u. 2 óra 50 perckor az V. osztály 47 tanulója *Schöber Emil* dr., *Merker Márton* dr. és *Pintz Mátyás* tanárok vezetésével három napos tanulmányi kirándulást tett Nagybánya és Felsőbánya környékére.

Felsőbányára érve *Farkas Jenő* polgármester ur és *Pályi Ede* esperes plébános ur előzékeny intézkedésére a kath. legényegylet helyiségeiben nyertek a kirándulók elszállásolást, amiért fogadják az intézet hálás köszönetét.

M) Ifjúsági gyorsírókör.

Ebben az esztendőben is nagy buzgalommal és szeretettel karolta fel az ifjúság a gyorsírást. Az alakuló gyűlés 1912. szeptember végén volt, amelyen a kör tisztviselő karát következőképen választotta meg:

Titkár és a vita-írók előadója *Dávidovics András* VII. A) o. t. aki egyuttal pénztáros; főjegyző *Turner József* VIII. o. t., aki a kezdők első

csoportjának előadója ; jegyző *Schönfeld* Lajos VII. A) o. t., aki a levelezők második csoportjának előadója; könyvtáros *Rácz* Jenő VII. B) o. t.

A vitairók a „Szöke“-féle, a levelezők első csoportja a Forray-féle tankönyvet használta; a levelezők második csoportja a „Radnai“-féle gyorsírást tanulta.

Gyűlést többször tartott a kör, amelyen különféle előadások és diktátumok voltak. A levelező írással 100; a vitairók 180 —340 szótagos diktátumokat irtak.

1913. június elején gyorsíróversenyt tartott a kör, még pedig a következő eredménnyel: a vitairóknál a 160—200 szótagos versenyen első *Farkas* István IV. A) o. t és második *Klein* Hermán VII. A) o. t. lett. A levelezők 50—100 szótagos versenyén első díjat *Ligeti* László (5 K és oklevél) nyerte, második *Szatmáry* István (évfolyam és oklevél), harmadik *Láng* György IV. A) o. t. és negyedik *Szabó* János VII. A) o. t. lett.

Körünkől *Dávidovics* András VII. A) o. t, *Rácz* Jenő VII. B) o. t., akiknek utiköltségét (50 K) az intézet fedezte az „Utazási alapból,“ és *Klein* Hermán VII. A) o. t. részt vettek az „Országos“ gyorsíró versenyen, amelynek eredménye még nem ismeretes.

Kötelességet ezuttal is teljesítette a kör és remélhetőleg a jövő iskola évben is nagy eredménnyel folytatja működését.

A gyorsírókör vezetője *Gazdag* Lajos tanár.

N) Tornaügy.

A lefolyt iskolai évben a tornatanítás a rendes mederben történt. A tanulók lankadást nem ismerő szorgalommal, sőt mondhatni lelkesedéssel teljesítették kötelességüket.

A játékdélutánokra a növendékek hat csoportra voltak felosztva. Ezeknek a vezetői: dr. *Merker* Márton, *Hunek* Emil, *Pfister* József tanárok és *Erdélyi* Imre tornatanító. Előbbiek egy-egy, utóbbi három csoportot vezetett.

A tornázás gyakorlása alól látható testi hibák és állandó szervi bajok miatt 24 tanuló kapott felmentést egész évre.

A növendékpapok az 1883. évi 31.550. számú miniszteri rendelettel a tornázás gyakorlása alól fel vannak mentve.

Az alsó négy osztályban a tornázást mint osztálytornázást, a felső négy osztályban, mint csapattornázást gyakoroltuk.

Szerencsétlenség a tornaórákon nem történt.

Az intézeti tornaversenyt, amely egyuttal a tanulók tornavizsgálata

is volt, június 8.-án, vasárnap délután 5 órakor tartottuk meg a gimnázium tágas udvarán, a szülők és nagy közönség páratlan érdeklődése mellett.

A versenybíróság dr. *Merker Márton*, *Hunek Emil*, *Pfister József Szeleczky Mihály* tanárok és *Erdélyi Imre* tornatanítóból állott.

A verseny műsora a következő volt:

1. Ének, Hymnus, énekli a főgimnázium ifjúsága.
2. Szabadgyakorlatok, V. osztály.
3. Verseny-rudmászás az I. A), B), C), a II. A), B), C), a III. A) és B) osztályokból 8—8 tanuló.
4. Verseny-futás, — 80 méter távolság — az I. A), B), C), II. A), B), C), III. A) és B) osztályokból 8—8 tanuló.
5. Csapattornázás nyújtón VI., VII. és VIII. osztályu tanulók.
6. Bakugrás, V., VI., VII. és VIII. osztályu tanulók.
7. Csapattornázás, korláton, VI., VII. és VIII. osztályu tanulók.
8. Magasugrás, egyéni verseny, V., VI., VII. és VIII. oszt. tanulók.
9. Csapattornázás lovon, a VII. osztályból 10 tanuló.
10. Súly-dobás, egyéni verseny, VII. és VIII. osztályu tanulók.
11. Football-verseny, a IV. A) és a IV. B) osztályokból 11 —11 tanuló.
12. Ének, Szózat, énekli a főgimnázium ifjúsága.

A versenybíróság ítélete alapján, mint győztesek a *rudmászásban* ezüst és bronz éremmel a következő tanulók lettek kitüntetve:

I. A) osztály : *Mandula András*, *Klucska Dániel*.

I. B) osztály: *Kittel Károly*, *Kovács László*.

I. C) osztály: *Muncsán Mihály*, *Fether Vendel*.

II. A) osztály: *Herman Imre*, *Napholcz István*.

II. B) osztály: *Száraz József*, *Mekker György*.

II. C) osztály: *Sztrohák László*, *Napholcz Pál*.

A *rudmászásban* *elismerő okiratot* a következő tanulók nyertek:

I. A) osztály: *Hegy Aladár*.

I. B) osztály: *Leitner László*.

I. C) osztály: *Gábrriel Béla*.

II. A) osztály: *Babócsay Zoltán*.

II. B) osztály: *Bárdóly Imre*.

II. C) osztály: *Sevcsik Emil*.

III. A) osztály: *Sultész József*.

III. B) osztály: *Kosztya Ferenc*.

A 80 méteres *síkfutásban* ezüst és bronz éremmel a következő tanulók lettek kitüntetve:

I. A) osztály: *Kacsmarik Gyula*, *Bernáth András*.

I. B) osztály: *Mokk József, Láng Béla.*

I. C) osztály: *Muncsán Mihály, Krunka László.*

II. A) osztály: *Herman Imre, Máthé Viktor.*

II. B) osztály: *Áczberger János, Mekker György.*

II. C) osztály: *Láng András, Sevcsik Emil.*

III. A) osztály: *Sultész József, Mondik István.*

III. B) osztály: *Kosztya Ferenc, Adlerstein Jenő.*

A futásban elismerő okíratot a következő tanárok nyertek:

I. A) osztály: *Kató László.*

I. B) osztály: *Fetscher Pál.*

I. C) osztály: *Lévay Jenő.*

II. A) osztály: *Kurimszky János.*

II. B) osztály: *Ráth Béla.*

II. C) osztály: *Szelics Ferenc.*

III. A) osztály: *Kropf Lajos.*

III. B) osztály: *Sztrohák László.*

A magas ugrásban: V. osztályban ezüst érmet nyert: *Juhász István*, bronz érmet *Tempfli János*, oklevelet *Róth Jenő*.

A VI. osztályban ezüst érmet nyert: *Szolomájer György*, bronz érmet *Hauler Pál*, oklevelet *Szepessy József*.

A VII. osztályban ezüst érmet nyert: *Véber József*, bronz érmet *Renvers István*, oklevelet *Nagy Árpád*.

A súlydobásban a VII. osztályban, ezüst érmet nyert: *Nagy Árpád* 15.25 m., bronz érmet *Boromisza Zoltán* 14.80. m.

A VIII. osztályban ezüst érmet nyert *Jakab György* 15.83 m., bronz érmet *Vermes Ferenc* 14.73 m.

A tornaünnepély utolsó pontja a football-verseny volt. A IV. A) és IV. B) osztályok 11 — 11-es csapata küzdött egymás ellen. A 20—20 perces félidőben 0 : 0 és 1:1 eredményt értek el. A szép és mindvégig érdekes játék alatt a bírói tisztet *Szeleczy Mihály* tanár töltötte be. A két egymás ellen küzdők közül különösen kitűnt tempamentumos játékával *Péterfi János* IV. A) osztályu tanuló, a kit *Boromisza Tibor* dr. megyés püspök úr egy tiz koronás arannyal jutalmazott meg.

A tornaünnepély befejeztével elismerő és búzdító beszéd kíséretében osztotta ki *Ratkovszki Pál* kir. főigazgató a győztes ifjaknak a nyert érmeket.

* *

*

Az 1912—13. iskolai év kezdetével új tornatermet kapott intézetünk, melynek terjedelem és felszerelés tekintetében messze vidéken nincs párja.

A 200 m² területű tornaterem padlója a legkönnyebben pormentesíthető linoleummal van borítva. El van látva: öltözővel, mosdóval, a tornacipők, óra és értéktárgyak elhelyezésére szekrényekkel. Külön szertárral s tanári szobával.

A teljesen új felszerelés, a falba elhelyezett két haránt vasgerendával, a nyári mászóállvánnyal s 8 póznával, a szerek szállítása, beállítása és szerelésével együtt 8582 koronába került.

Játékterületül — ez iskolai év kezdetétől fogva, — a gimnázium ágas udvara szolgált, ahol egy csoport kényelmesen elfért. Az apró kavicssal borított udvar kissé kényelmetlen volt ugyan, de meg volt az az előnye, hogy nem volt por. Később, ha majd a kavics letaposódik, teljesen kifogástalan lesz az udvar játéktérnek is.

Örömmel kell feljegyeznünk, hogy az ifjúság játékkedve fellendült, s jó kedvvel használták fel a rendelkezésükre állott játékdélutánokat.

A korcsolyapálya is az iskolaudvarán volt, de ez évben a lágy tél miatt csak rövid időre vehették igénybe a tanulók.

A fürdést és uszást a Szamos folyó jól berendezett uszodájában, kellő felügyelet mellett gyakorolhatták a tanulók.

M) Az „Ifjúsági Tornakör“ működése.

A „mens sana in corpore sano“ jelmondat magasztos jelentősége évről-évre megihleti a szépért, a jóért és nemesért lelkesedni tudó ifjúságunkat, évről-évre megalapítja az „Ifjúsági Tornakör“-t, ahol szabadon gyakorolja minden tag a test és lélek fejlődésére üdvösen ható testedzést.

A kör a folyó iskolai évre 1912. szeptember 21.-én alakult meg *Dr. Merker Márton* tanár vezetése alatt. Az ifjúság (választásával) a tisztikarát következőképen választotta meg: Elnök: *Jakab György* VIII. o. t. lett, titkár: *Szántó Zoltán* VIII. o. t., főjegyző: *Sterk János* VII. o. t., pénztáros: *Schlagetter Bálint* VII. o. t., aljegyző: *Mensáros Andor* VI. o. t., háznagy: *Boka Miklós* VII. o. t.

Választmányi tagok a VI. osztályból: *Láhner Lajos*, *Szepessy József*; a VII. osztályból: *Reisenbüchler Sándor*, *Véber József*; a VIII. osztályból: *Grnber György*, *Szabó Károly*.

Az alakuló gyűlésen kívül három választmányi gyűlést tartott a kör és hetenként két órában gyakorló gyűlést. A körnek 30 rendes (VI—VIII. osztályból) és 27 rendkívüli (az I—V. osztályból) tagja volt.

Háziversenyt egyet tartottunk, amely a kör történetében a IX.-ik.

Helyi háziversenyünk alábbi programm szerint folyt le :

- a) Súlydobás.
- b) Diszkosz-dobás.
- c) 100 m. síkfutás (kezdőknek).
- d) 200 m. síkfutás (haladóknak).
- e) Fülelapda (csapatverseny).
- e) 1000 m. futás.
- g) Korlát (egyéni verseny) haladók részére.
- h) Nyújtó (egyéni verseny) haladók részére.
- i) Magasugrás haladók részére.

Az a), b), c), d) és e) alatt felsorolt versenyeket a hidontuli gyakorlótéren, a 1000 m. futást a Szamos védtöltésén ejtettük meg, a g) h) és i) alatt felsorolt versenyek eldöntésében a június 8.-án tartott tornavizsgálat legjobb eredményeit vettük irányadónak.

Az Ifjúsági-tornakör IX.-ik, 1913. május 31.-én délután 4— $\frac{1}{2}$ 7-ig megtartott házi versenyének győztesei:

a) *Súlydobás*. I. *Szántó* Zoltán (jobb+bal 2) 8*13 méter, nagy ezüst érem. II. *Nagy Árpád* VII. t. (jobb+bal 2) 8*02 méter, nagy bronz érem. III. *Jakab* György VIII. o. t. (jobb+bal 2) 8*01 méter, kis bronz érem.

b) *Diszkoszvetés*. I. *Jakab* György VIII. o. t. 32*54 méter, nagy ezüst érem. II. *Boka* Miklós VII. o. 31*96 méter, nagy bronz érem. III. *Buday* Mihály VII. o. t. 31*17 méter, kis bronz érem.

c) 100 méter futás (*kezdők*). I. *Vucskovics* Vukasin IV. o. t. kis ezüst érem. II. *Berec* János IV. o. t. kis bronz érem. III. *Péterfi* János IV. o. t. oklevél.

d) 200 méter futás (*haladók*). I. *Buday* Mihály VII. o. t. nagy ezüst érem. II. *Mihálka* Sándor VII. o. t. nagy bronz érem. III. *Boka* Miklós VII. o. t. oklevél.

e) *Füles labda* (csapatverseny) az a) csapat nyert a b)-vel szemben.

A) *csoport*:

<i>Dávidovits</i> András	VII. o. t. kis bronz.
<i>Hajnal</i> György	VII. o. „ „ „
<i>Martinovich</i> Árpád	VII. o. „ „ „
<i>Papp</i> Tivadar	VII. o. „ „ „
<i>Reisenbüchler</i> Sándor	VII. o. „ „ „
<i>Véber</i> József	VIII. o. „ „ „
<i>Gruber</i> György	VIII. o. „ „ „
<i>Jakab</i> György	VIII. o. „ „ „
<i>Szántó</i> Zoltán	VIII. o. t. „ „
<i>Sterk</i> János	VII. o. t. „ „

B) csoport:

<i>Hauler Béla</i>	VI. o. t. oklevél.
<i>Boka Miklós</i>	VII. o. t. „
<i>Buday Mihály</i>	VII. o. t. „
<i>Dunka László</i>	VII. o. t. „
<i>Fischer József</i>	VII. o. t. „
<i>Renvers István</i>	VII. o. t. „
<i>Pap Sándor</i>	VII. o. t. „
<i>Schlagetter Bálint</i>	VII. o. t. „
<i>Schönfeld Lajos</i>	VII. o. t. „
<i>Szembrátovits Szaniszló</i>	VII. o. t. „

f) I. *Buday Mihály* VII. o. t. nagy ezüst érem. II. *Jakab György* VIII. o. t. nagy bronzérem. III. *Mihálka Sándor* VII. o. t. oklevél.

g) Korlát (egyéni verseny) haladók részére. I. *Sterk János* VII. B) o. t. (ezüst érem). II. *Jakab György* VIII. o. t. (bronz érem.) III. *Reisenbüchler Sándor* VII. B) o. t. (bronz érem).

h) Nyújtó (egyéni verseny) haladók részére. I. *Jakab György* VIII. és *Tempfli János* V. o. t. (1—1 ezüstérem). II. *Sterk János* VII. B) o. t. (1 — 1 ezüstérem). III. *Reisenbüchler Sándor* VII. B) o. t. (oklevél.)

i) Magasugrás haladók részére. I. *Véber József* VII. A) o. t. (ezüst érem.) II. *Szembrátovits Szaniszló* VII. B) o. t. (bronz érem.) III. *Nagy Árpád* VII. B) o. t. (oklevél).

A versenyeken a birói tisztet ellátták: *Hunek*, *Gazdag* és *Pfiszter* tanárok.

A kör vagyona készpénzben ez évről 1912. június 15.-ig a jelzett 202 kor. 40 fillér.

Kiadásunk volt 72 kor. 80 fillér.

IV.

Az 1912—1913. évi tanítás tárgyának kimutatása.

I. A), B) és C) OSZTÁLY.

Vallástan. *Tankönyv:* Rk. kis katekizmus. *Tananyag:* A keresztény kath. hit elemei, a parancsok és kegyelem szerei.

Magyar nyelv. *Tankönyvek:* Lehr Albert Magyar Olvasókönyvének I. kötete s Halász-Morvay Magyar Nyelvtanának I. része. *Végzett tananyag az olvasókönyvből:* I. 1—2, 5—6, 8—10, II. 15, 17, 19—21, III. 22, IV. 28, 31. 33, V. 40. *Költemények:* (könyvnélkül is) III. 24, VI. 55—47, 59—58, 60—61. Havonként 2 írásbeli dolgozat.

Latin nyelv. *Tankönyv:* dr. Fodor Gyula és dr. Székely István Liber Sextije. *Tananyag:* I—XX., XXIV—XXV., XXVII—XXX. sz. latin és magyar darabok. Havonként 2 írásbeli dolgozat.

Földrajz. *Tankönyv:* Scholtz—Schürger Magyarország Földrajza. *Tananyag:* Földrajzi alapismeretek. Magyarország hegy- és vízrajza, politikai és közgazdasági leírása.

Természetrajz. *Tankönyv:* dr. Szerényi Hugó Természetrajza a középiskolák I. oszt. számára. *Tananyag:* A gyümölcs leírása, a gyümölcs képződése virágból. A macska leírása és biológiája.

Számtan. *Tankönyv:* Gidró Bonifác Számtana. *Tananyag:* A mennyiség és mennyiségtan fogalma és felosztása. A szám meghatározása és osztályozása. A számlálás és a természetes számsor keletkezése. A tizes számrendszer; ennek alapján számműveletek egész számokkal és tizedes törtekkel. Számműveletek többnevű számokkal és ezzel kapcsolatban az időszámítás. A métermérték. Számműveletek közösleges törtekkel. Havonként egy iskolai írásbeli dolgozat. Házi előkészületül óráról-óra példák kidolgozása.

Rajzoló mértan. Tankönyv: Lendvay Hugó: Rajzoló Geometria, I. rész. Tananyag: Téglalap, négyzet, derékszögű háromszögek, kör. A szög. A négyszögek. Sokszögek. Terület- és kerületmérés. A mértani rajz elemei. Magyar diszítmények, festve. Szerkesztések.

Szépírás. Tananyag: Magyar folyóírás.

Testgyakorlat. Tananyag: Szabadgyakorlatokból: a karlendítések, lökések és ütések minden irányban, törzs hajlítások és forgatások, térd- és lábemelések. A katonai rendgyakorlatokból: sorakozás, fedezés, kanyarodás, szakasz- és kettősrendek alakítása. A szergyakorlatokból: mászás póznán és kötélén. Rézsutos létrán: egyszerű fel- és lemenés, átbúvás, a fokok között. A játékok közül az ezen a vidéken divatos labdajátékok: egyes és hármas kapó, körfutó (várban forgó), kifutó, suszter, kótya stb.

II. A), B) és C) OSZTÁLY.

Vallástan. Tankönyvek: Adjutus: Ó szövetségi bibliai történetek és a katekizmus I. része.

Magyar nyelv. Tankönyvek: Riedl Magyar olvasókönyvének II. része és Halász-Morvay Magyar nyelvtana II. Olvasmányok: Mit csinál a gólya? A veréb. Katonadolog. A gonoszságot a fa is elárulja. A koldus. Hogyan fogott a huszár ellenséget? A kis betegápoló. Aesopusi mesék. Utazás Szombathalváig. Homoródalmási barlang. Szent Anna tava. Nagy Lajos és a nápolyi hadjárat. Nagy Lajos jelleme. Hunyadi János jelleme. A várnai csata. Mátyás király jeles tettei. Várak és kastélyok a középkorban. Elbeszélések Herodotosból. Költemények: Búcsú. Hazámhoz. Bot bajnok özvegye. Szibinyáni Jánk. Mátyás anyja. A Tisza. A lengyel anya. A puszta télen. A tudós macskája. A szegény asszony könyve. Az obsitos. Kéthetenként 1 írásbeli dolgozat.

Latin nyelv. Tankönyv: dr. Fodor Gyula és dr. Székely István Liber Sextije. Olvasmányok: A II. részből: I—IV. VIII—XI. XIII—XVIII. XXI—XXIV. XXX. XXXII. számu latit] és magyar darabok. Kéthetenként 1 írásbeli dolgozat.

Földrajz. Tankönyv: Scholtz-Schürger Földrajz II. Tananyag: Európa, Ázsia, Afrika hegy és vízrajza, politikai földrajza.

Természetrájk. Tankönyv: Paszlavszky J. Kis Természetrájk, II. rész. Tananyag: a gyermekláncfü és árvácska alaki s biológiai leírása közösen végzett megfigyelések alapján. Az állatvitágból: Emlősök, a madarak, a csúszó mászók, hüllők, halak, izeltlábuak, puhatestűek.

Számtan. *Tankönyv:* Gidró Bonifác Számtana. *Tananyag:* A közönséges és tizedes törtekkel való alapműveletek megismétlése után a számolási rövidítések általában és a rövidített számtani műveletek. Az arányosság fogalmának bővebb fejtegetése. A hármas szabály fogalma s az ehhez tartozó feladatok megfejtése; az egyszerű hármas szabály. Az olasz számolási mód. Az arányok és aránylatok tana. Az aránylatok tanának alkalmazása. Százalékszámolás. Havonként 1 iskolai írásbeli dolgozat. Házi készletül óráról órára egy-egy, a legközelebbi előadáson előfordult tananyagra vonatkozó példa kidolgozása.

Rajzoló mértan. *Tankönyv:* Lendvay Hugó Rajzoló Geometriája, II. rész. *Tananyag:* Pont, vonal, sík a térben. A síkok kölcsönös helyzete. A kocka, hasáb, gula, henger, kúp, gömb axonometrikus képe, hálóját és síkmetszései. A tárgyalt testek rajzolása körzővel, vonalzóval. A természetből vett egyszerű tárgyak axonometrikus rajzolása.

Szépírás. *Tananyag:* Magyar és német folyóírás.

Testgyakorlat. *Tananyag:* Mint az I. osztályban.

III. A) és B) OSZTÁLY.

Vallásstan. *Tankönyv:* Adjutus: Új-szövetségi bibliai történetek és Egri kis katekizmus. *Tananyag:* Az új-szövetségi bibliai történetek és a katekizmus II. része.

Magyar nyelv. *Tankönyvek:* Riedl Lehr Magyar Olvasókönyvének III. része és Halász-Morvay Rendszeres magyar nyelvtana. *Prózai olvasmányok:* Keresztény és török. Fegyverneki pusztája. A gondviselés útja. Talpraesett feleletek. A befagyott Balaton. Az első magyar komikus. A magyar nép rokonai. A mohácsi vész. Zrinyi Szigetvárott. Buda visszafoglalása a töröktől. Perikles. A görög színház. Föltalálás és fölfedezés. A könyvnyomtatás. Amerika felfedezése. *Költőiek:* Hymnus. Szülőföldem. A hamis tanú. Füstbe ment terv. Pató Pál úr. Az alföld. Családi kör. Szózat. A nyelvtan fonalán rendszerbe gyűjtötték hang-, szó- és mondattani ismereteiket. Havonként 2 írásbeli dolgozat, tárgyuk az olvasmányok tartalmának s a tárgyi magyarázatoknak előadása.

Latin nyelv. *Tankönyv:* Fodor-Székely, Liber Sexti II. *Tananyag:* I, III., IV., VII., VIII., X., XVI., XX., XXI. számú prózai olvasmányok. Phaedrus meséiből: 22., 23., 25., 25., 28., 30., 34., 35., 41., 43., 60., 61. számú. Kéthetenként 1 írásbeli dolgozat. A mondattanból az esettan.

Német nyelv. *Tankönyv:* Orosz Alajos Német Olvasó- és Gyakorlókönyvének I. része. *Prózai olvasmányok:* Die Schule. Das Haus. Der Wolf u. das Lamm. Die Wohltaten. Der menschliche Körper. Der Tag. Der Frühling. Das Familienleben. Unser Vaterland. Közmondások. Anekdoten, Die Handwerker. *Költemények:* Im Namen Gottes. Gott ist ewig. Gott und die Eltern. Spruch. Mutterliebe. Mein Vaterland. Ez olvasmányok közül tizet könyv nélkül is megtanultak. A nyelvtanból az írás és olvasás begyakorlása után elvégezték a főnevek ragozásának teljes rendszerét, az igeragozást a jelentőmód jelen idejében ; a mellénevek jelzői viszonyítását; a személyes, birtokos és mutató névmásokat; néhány praepositiót stb. Kéthetenként 1 írásbeli dolgozat.

Történelem. *Tankönyv:* Ujházy László: Magyarok története, I. rész, a mohácsi vészig. *Tananyag:* Hazánk története a mohácsi vészig.

Természettani földrajz. *Tankönyvek:* Kacsóh Pongrác: A matematikai és fizikai földrajz elemei és Scholtz-Schürger földrajza. II. *Tananyag:* Bevezetés a fizikai földrajzba. A Föld mint világtest. A földgömb szárazsága, vize és légköre. A Föld belseje. Amerika és Ausztrália hegy- és vízrajza, politikai földrajza.

Számítás. *Tankönyv:* Gidró Számítana. *Tananyag:* Az egyszerű és összetett hármasszabály. Ezek alapján az egyszerű és összetett kamatszámolás, határidőszámolás, az ázsio, az állampapírok, részvények, váltók. Az összetett kamat és lerovatszámításra vonatkozó táblázatok készítése. Az egyszerű és összetett arányos osztás. Elegyítési feladatok. Láncszabály. Iskolai dolgozatok a tananyag egy-egy befejezett részletéből. Házi előkészületül óráról-órara egy-egy, a legközelebbi előadáson előfordult tananyagra vonatkozó példa kidolgozása. Havonként 1 írásbeli dolgozat.

Rajzoló mértan. *Tankönyv:* Lendvay Hugó: Rajzoló Geometria, III. rész. *Tananyag:* Pont. Vonal. Körre vonatkozó szerkesztések. Szimmetria. Szög. Idomok. Távolságok aránya. Hasonlóság (A tanult anyag feldolgozása körzővel, vonalzóval.) Kéz-ügyesítő gyakorlatok, ecsetgyakorlatok, préselt levelek festése. Tervezés.

Testgyakorlat. *Tananyag:* A rendes gyakorlatokból: menetelés, rendek, kettősrendek, kanyarodások, fejlődések, ellenvonulatok. Szabadgyakorlatokból : állások minden irányban, összekötve kar- és törzsgyakorlatokkal, súlyzókkal. Fekvő támaszok. Svéd szabadgyakorlatok, birkózás, kötélhuzás futással és helyből. Szergyakorlatok az összes szereken. Játékok.

IV. A) és B) OSZTÁLY.

Vallástan. *Tankönyv:* Adjutus Kath. Szertartástana. *Tananyag:* Szent helyek, egyházi készletek, szentmise, szentségek, szentelmények, ájtatossági gyakorlatok, egyházi év. — A görög szertartásnak tankönyve : dr. Mikita Gör. kath. szertartástana.

Magyar nyelv. *Tankönyvek:* Lehr—Arany Toldija; dr. Bartha József és dr. Prónai Antal Sztilisztikája. *Olvasmányok:* Arany Toldija. Kisfaludy K.: Mátyás diák. Hermann O.: A madár családi élete. Heltai G.: A hollóról és a rókáról. Mikes: A remete. Eötvös J.: A kis árva. Deák F. levele egy tanuló ifjuhoz. Horváth B. levele atyjához. Petőfi: Az alföld. Levél Arany Jánoshoz. István öcsémhez. A vándorlegény. Czuczor: A legszebb ének. Arany: Válasz Petőfinek. Mátyás anyja. Vörösmarty: Szózat. Csokonay: Zsugori uram. Berzsenyi: A magyarokhoz. Közelítő tél. Osztályrészem. Tompa: A gólyához. Balassi B.: A végek dicsérete. Népdalok. Ügyiratok. Havonkint 2 írásbeli dolgozat.

Latin nyelv. *Tankönyvek:* dr. Fodor Gyula és dr. Székely István Liber Sexti. II. *Olvasmányok Caesarból:* 29., 30., 32., 33., 36., 38., 39., 40., 81., 82. és 83. számú szemelvények. C. Julius Caesar élete. *Olvasmányok Ovidiusból:* Quattuor aetates. Diluvium. Deucalion et Pyrrha. Daldalus et Icarus. Philemon et Baucis. Midas. — Latin beszélgetések az olvasmányok kapcsán és az I—III. osztály anyagából ismétlésül. *Nyelvtan:* az egész latin mondattan. Írásbeli dolgozatok száma 14.

Német nyelv. *Tankönyv:* Orosz Alajos Német Olvasó- és Gyakorlókönyve. *Tananyag a nyelvtanból:* Számnevek. Melléknév fokozása. Erős, gyenge, vegyes igeragozás a jelentő módon. Melléknévi igenevek. Összetett igék. *Prózai olvasmányok:* Das Jahr. Die Haustihere. Das Mittagessen im Hofe. Die Eisenbahn. Der sterbende Löwe. Belohnung. Der Tod Johannes des Täufern. Der Hufnagel. Der einfätige Kutscher. Der Einsidler. Die Perlen. Der Fuchs und die Katze. Und dann ? *Költemények:* (Könyv nélkül is): Morgenlied. Die Kapelle. Die Herde. Das Bächlein. Der betrogene Teufel. Die Einkehr. Der weisse Hirsch. Kéthetenkint 1 írásbeli dolgozat.

Történelem és politikai földrajz. *Tankönyv:* Ujházy László: Magyarország története és Magyarország a jelenben, II. rész. *Tananyag:* Hazánk története a mohácsi vésztől 1867.-ig. Magyarország és Ausztria politikai földrajza. Közjogi kapcsolatok.

Növénytan. Tankönyv: dr. Schöber Emil Növénytana. Tananyag: A szerves és szervetlen és szerves vegytan elemei. A szerves és szervetlen világ közti kapcsolat. A mikroszkop szerkezete. A plazma. A plazma életműködése általában. Életműködésének eredménye. Szövettan. Élettan. A növény vegyi összetétele. A talaj vegyi összetétele. A szilárd táplálék felvétele. A víz áramlása és párolgása. A növény testét felépítő elemek forrása és asszimilációja. A növényben képződött vegyületek és tartaléktápanyagok vándorlása. A lélekzés. A növekedés. Mozgási tünetek. A szaporodás. Alaktan. A gyökér, szár és levelek alaktana és biológiája. A virág alaktana és biológiája, termés. Rendszertan. Növényhatározás.

Algebra. Tankönyv: Borosay Dávid Algebrája. Tananyag: az algebra jeleinek és a negatív számoknak ismertetése; algebrai egész kifejezések összeadása és kivonása (összevonása), sokszorozása, osztása és ezzel kapcsolatban a törtkifejezésekkel való számolás szabályainak származtatása; a legnagyobb közös osztó és a legkisebb közös többszörösének meghatározása; a szorzatok fontosabb alakjai, algebrai több tagú kifejezések s a tizedes rendszerbeli számok négyzetének és köbének kiszámolása; elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel. Havonként 1 iskolai írásbeli dolgozat. Házi előkészületül óráról-órára a legutóbbi tanítási órán előadott anyagra példák kidolgozása.

Rajzoló mértan. Tankönyv: Lendvay Hugó Rajzoló Geometriája. Tananyag: A kör főbb tulajdonságai. A kör osztása. A kör helyzete. Érintő körök szerkesztése. Mértani hely feladatai. Az ellipszis, hiperbola, parabola. A kúpszeletek összehasonlítása és szerkesztése. Az egész tananyag 8 mértani lapban kidolgozva. Szabadkézi rajz: Ecsetgyakorlatok (magyar disz). Magyar diszítvány fal mintá után. Magyar ornament-tervezés. (Sík diszítvány-terv). Préselt levelek rajzolása, festése színben. Tervezés. A szemléleti látszattan alapismerete. Síkidomok rajzolása természet után. Egyszerű használati tárgyak rajzolása. Virágok, levelek, ágak feltűntetése és színesen. Kiegészítő anyag: lepkék, bogarak rajzolása és festése.

Testgyakorlat. Tananyag: Mint a III. osztályban, fokozottabb szabad és szorgyakorlatokkal.

V. OSZTÁLY.

Vallásstan. Tankönyv: Uhlyárik Kath. Hittana. Tananyag: Hiszekegy. Hét szentség.

Magyar nyelv. Tankönyv: Bartha—Prónai Retorikája. Olvasmányok: a) *Költőiek:*
Szondy két apródja. Szibinyáni Jánk. Hunyadi. A

király esküje. V. László. Mátyás anyja. Az élő szobor. Az árvízi hajós, b) *Prózaik*: Jókai: A Tisza áradása. Hermann Ottó: A magyar halászember. Tömörkény István: A beteg bognár. Csengery: Deák Ferenc. Alexander: Mátyás király szobra Fadrusztól. Kazinczy: Pályám emlékezete. Mikszáth: Drégely. Salamon F.: Hazánk pusztulása a török időkben. Kölcsey Ferenc emlékbeszéde Kazinczy Ferencről. Br. Eötvös József emlékbeszéde Körösi Csoma Sándorról. Kossuth Lajos beszéde a haderő megajánlása ügyében. Deák Ferenc beszéde a felirati javaslatról. Gyulai Pál beszéde Arany János ravatalánál. Xenophon: Sokrates a testvéri szeretetről. Pázmány: A teremtetett állatoknak szép rendje. Faludi: Szent ember. Kempis Tamás: A tiszta lelkiismeret. Széchenyi: A hitel. Kölcsey: Isten és a haza szeretete. Bartha Miklós: A kereszt jelentősége. Pázmány: A részegség. Szitnyai: Mit nevezünk valódi műveltségnek? Ifj. Plinius két levele. Kazinczy, Arany, Petőfi egy pár levele. *Magánolvasmányok*: Tinódi: Ali basa históriája. Gvadányi: Peleskei nótárius. Kisfaludy Károly vig beszélyeiből. Arany : Toldi estéje. Jókai: Az új földesúr. Pázmány és Kölcsey beszédeiből. Kazinczy leveleiből. Írásbeli dolgozatok száma 9.

Görögórázó magyar. *Tankönyvek*: Csengeri: Homérosz Iliása. Gyomlay: Homérosz Odüsszeiája. Geréb: Szemelvények Herodotosz történelmi művéből. Toncs Gusztáv: Magyar irodalmi szemelvények. *Olvasmányok*: Homérosz két eposza. Arany János: Buda halála. Herodotosz műveiből szemelvények. Horváth Mihály, Salamon Ferenc, Szalárdi János, Cserei Mihály, Apór Péter br. műveiből szemelvények. Félévenként egy-egy írásbeli dolgozat.

Latin nyelv. *Tankönyvek*: dr. Kapossy Lucian; Cic. Pro Archia poeta. Zsámboki Gyula; Cic. imp. Gn. Pompei. Dr. Csengeri J.: Szemelvények Ovidiusból. *Olvasmányok* Ciceró beszédeiből: De imp. Gn. Pompei. Pro Archia poeta-bó III. IV., V., VI., XII. Ovidiusból: 20, 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29. Írásbeli dolgozat 14.

Görög nyelv. *Tankönyvek*: Dr. Maywald József Görögnyelvtana és Görög gyakorló- és olvasókönyve. Fordított darabok: 1.—15., 19., 21.—25., 31., 32., 35. —39., 41., 43., 45., 47. —49., 52., 53., 55., 57., 59., 61., 63., 67., 71., 75., 79. Dolgozatok száma 14.

Német nyelv. *Tankönyv*: Orosz A.: Német olvasó- és gyakorlókönyv, II. rész és Stílusgyakorlatok. *Olvasmányok*: a) *Költőiek*: Heine két dala. Leise zieht . . . Du bist wie eine Blume. Loreley Preis des Schöpfers. Erlkönig. Der Sänger. E költemények nagyrésze könyv nélkül is. b) *Prózaik*: Die Boten des Todes. Die ewige Bürde. Eine Treue. Die Krähe u. Mercur. Das Ei des Columbus.

Das wohlfeile Mittagessen. Der Greis u. Jüngling. Der Seesturm. Unser König und die ungarischen Studenten. Der kluge Sultan. Der Pilger. Der heilige Johannes. Sokrates. Das Wunderkästchen. Trinkspruch des deutschen Kaisers. Fordítások a Stílusgyakorlatokból németre. *Nyelvtan* : A felszólító mód. A szenvedő igeragozás. A módjelentő, visszaható és személytelen igék használata. Az alaktan átisméltése. Kéthetenként iskolai írásbeli dolgozat.

Történelem. *Tankönyv:* dr. Mika Sándor: Világtörténelem, ókor. *Tananyag:* A keleti népek története. Görögország története. Róma története a császárság végéig.

Állattan. *Tankönyv* : Báthori Nándor Állattana. *Tananyag:* Protozoák, porifériák, coelenteráták, férgek, tüskebőrűek, ízeltlábúak és puhatestűek köre főbb vonásokban. A protozoáknál különös tekintet volt az állat- és növényvilág közti hasonlatra, különbségre, vonatkozással a IV. oszt. tananyagára. Részletesen tárgyaltuk a gerincesek körét. A bonctani rész összehasonlítólá és pedig a kültakaró, mozgáskészülék, idegrendszer, érzékszervek, véredény-rendszer-lélekző készülék, kiválasztó és fajfentartó szervek. A tanítás számos bonctani készítmény bemutatásának segélyével történt. A bonctani részt a rendszertan követte biológiai alapon. Végül az ember bonctana.

Mennyiségtan. *Tankönyv:* Borosay Dávid Algebrája és Geometriája. *Tananyag:* a) *Az algebrából:* elsőfokú egyenletrendszerek, 2, 3 és több ismeretlennel, a négyzetgyök és a másodfokú egyenlet; gyökvonás általánosságban és a köbgyök, b) *A geometriából:* egyenes vonalak fekvése a síkban; az idomok szögeinek és oldalainak összefüggése, az idomok egybevágása ; az idomok hasonlósága; az idomok területeinek megmérése, a körtan elemei. Havonként 1 iskolai írásbeli dolgozat. Házi előkészületül óráról órára a legutóbbi tanítási órán előadott anyagra vonatkozó példák kidolgozása.

Görögpótló rajz. *Tananyag:* A testek és a testcsoportok látszattani rajzolása, festése. Magyar diszítmények rajzolása, festése. Ugyanebből tervezés. Gipsz szénnel. Virágok, levelek festése.

Testgyakorlat. *Tananyag:* Rendgyakorlatok. Kettős rendek, fejlődési szakadozás és kanyarodás menetben. Szögvonulások. Irányban való menetelés. Szabadgyakorlatok: 4. ütemes szabadgyakorlatok ellenoldalú mozdulatokkal, súlyzóval. Szökdelések, társas szabadgyakorlatok, birkózás, kötélhúzás. Szergyakorlatok az összeszerezeken, erőpontok szerint beosztott 4 csapatban előkészített előtornászok vezetésével. Időnként szabad tornázás. Játék: füleslabda.

VI. OSZTÁLY.

Vallástan. *Tankönyv:* Adjutus Erkölcstana. *Tananyag:* A keresztény kath. hittan. A görög szertartásuaknál, mint az V. osztályban.

Magyar nyelv. *Tankönyv:* Bartha—Prónai Poetikája és Olvasókönyve. Shakspere Julius Caesarja. Kisfaludy Károlynak : A Kérők c. vigjátéka. Ez utóbbi műveken kívül az olvasókönyvből olvastuk: a világirodalom főbb eposzainak tartalmi ismertetését, a Zrinyiászt, Dorottyát; a kisebb epikai és vegyes műfajú költeményekből, mindegyik fajból 3—5 költeményt, úgyszintén kisebb nagyobb számmal dalokat, elégiákat, bölcselő énekeket, epigrammákat és ódákat. *Magánolvasmányok:* A két szomszédvár. Csongor és Tünde (Vörösmarty). A csikós. Liliomfi. Trónkereső. (Szigligeti). Csalódások. Irene. (Kisfaludy K.) Tompa: Szuhai Mátyás. Petőfi: János vitéz. Arany: Toldi szerelme. Buda halála. Ezeknek az olvasmányoknak alapján a széptani fogalmak fejtegetése; a külvilági és belvilági költemények elmélete és történeti fejlődése. *Könyvnélkül:* szebb részletek az olvasott költői művekből. Írásbeli dolgozatok száma 8.

Görögpótló magyar irodalom. *Tankönyvek:* Aischylos Oresteiaja, Csengeri fordításában. Sarudy: Görög lírai anthologia. *Tananyag:* A görög elégia, epigramma, iambos; az aeol dalköltészet; a dór karének költészet. Kallinos, Tyrtaios, Mimnermos, Solon, Theognis, Keosi Simonides, Archilochos, Alkaios, Sappho, Anakreon, Alkman, Stesichoros, Bacchylides, Pindaros élete és főbb művei. A görög lírai műfajok kapcsolata a magyarokkal. Az Oresteia meséje, cselekvénye, szerkezete, tragikuma, szereplő személyei s ezek jelleme. A görög dráma keletkezése és fejlődése; a görög színház; Aischylos élete és művei. Szemelvények a magyar klasszikus költői iskola köréből. Írásbeli dolgozatok száma 2.

Latin nyelv. *Tankönyvek:* Kalmár Elek: Szemelvények Titus Livius római történetéből. Wirth Gyula: Szemelvények P. Vergilius Maro Aeneiséből: Wagner—Horváth : Római régiségek. *Prózai olvasmányok Liviusból:* Harc a köztársaságért. A néptribunság. A decemvirek. A II. pun háború előzményei. Hannibál jelleme. A római hadüzenet. Hannibál az Alpokon. Cannae. *Költői olvasmányok az Aeneisből:* Az I., II. és VI. ének némi kihagyásokkal. Írásbeli dolgozatok száma 14.

Görög nyelv. *Tankönyvek :* Curtius—Ábel Görög nyelvtana. Keczer: Szemelvény Xenophon nagyobb elbeszelő műveiből és Anthologia Lyr. Graeca. *Olvasmányok:* Apomnem. I. 5. f. II. 1. f. 20—23. pp.

II. 2., 4., III. 12., IV. I., 6 ff. és 11. 8. p.; az Anthologiából: Theognisnak 31. —32., 51.—52., 55—56., 63—67., 73.—76., 83.—84., 112—112., 115.—216., 121.—124., 180.—181., 199.—200. sorszámmal jelzett distichonjai, az II. 1., 2., I. 4., 6., 8., 10., IV. 1., 2., 3., 4. sz. epigrammák. Tyrtains harci éneke. Mimnermos. 1., Solon. 1., 4., Simonides. Archilochos 7., 8., 9., 10. és Babrios Fab. 1. jelzésű szemelvények. Athématikus igék. Az 5., 6., 7., 8. igeosztály. Mondattan az olvasmány alapján. Szó szerint betanultak 1 — 1 fejezetet az Anabasisből és a Memorabiliából, az epigrammákat és Babrios meséjét. Írásbeli dolgozatok száma 14.

Német nyelv. *Tankönyvek:* Orosz Alajos Német olvasó- és gyakorlókönyvének II. része és Stilusgyakorlatai. *Olvasmányok:* a) *Költőiek:* Der Ring des Polykrates. Bürgschaft. Die Wallfahrt nach Kevlaar. Preis des Schöpfers (Gellert). Der Sänger. Erikönig. Három költemény könyv nélkül is. b) *Prózaiak:* Der junge Alexander. Eine merkwürdige Abbite. Karls des Grossen Kaiserkrönung. Konradins Tod. Das Rittertum im Mittelalter. Der Cid. Fordítások a Stilusgyakorlatokból németre. A nyelvtanból a mondattan kiegészítésére és a főnévi igenév, a tárgy, a tulajdonító- és birtokos használata; a praepositíók összefoglalása; nyelvtani ismétlések. Kéthetenként iskolai írásbeli dolgozat.

Történelem. *Tankönyv:* dr. Mika Sándor: Világtörténet, középkor. *Tananyag:* Európa története a népvándorlástól egészen a westphaliai békéig.

Ásványtan. *Tankönyv:* dr. Reichenhaller: Chemia és mineralogia. *Tananyag:* Az ásványok fizikai, vegytani tulajdonságai. Hydrogén. A gáz sűrűség egysége. Oxigén. Ozon. A chlor és a sósav. A sósav analízise. Aequivalens súlyok. Többszörös súlyarányok törvénye. Atom, molekulaelmélet. A vizgőznek és a sósavnak syntesise. Molekulasúly meghatározása. A gyök. Chemiai jelek és képletek. Elemek osztályozása. Chemiai egyenletek. Stochiometriai feladatok. A vegyértékűség. A vegyületek osztályozás. Nemes fémek. Fémek. Szerves vegytan alapfogalmai. Kőzetek elemei. Föld történelme.

Mennyiségtan. *Tankönyv:* Borosay Dávid Algebrája és Geometriája. *Tananyag:* a) *Az algebrából:* Negatív hatványkitevők. Számrendszerek. Törthatványkitevők. A logaritmusz; a logaritmusz-táblák használata ; logarolás; a kitevős egyenleteknek logaritmussal való megfejtése; a számtani és a mértani haladvány. b) *A geometriából:* a kör, a sík háromszög és pedig: a háromszögtani függvények általános fogalma, azok leszármaztatása és egymás közötti

viszonya; viszonylatok különböző szögek szögfüggvényei között; háromszögtani táblák. A szögmértan alkalmazása, a derék- és ferdeszögű háromszögek megfejtésére vonatkozó tantételek levezetése. A levezetett képletek alkalmazása, számos példa megfejtése. Havonkint egy írásbeli dolgozat.

Görögpótló rajz. *Tananyag:* Mértani testcsoportok rajzolása (ceruza-és szépiatechnikával). Cserépedények színesen. Csoport-beállítás színesen. Kiegészítő anyag: bogarak, kagylók üvegfestése és rajzolása.

Testgyakorlat. *Tananyag:* Mint az V. osztályban.

VII. A) és B) OSZTÁLY.

Vallástan. *Tankönyv:* a róm. és görög katolikusoknál: Demény és dr. Nikita: egyháztörténelem.

Magyar nyelv. *Tankönyvek:* dr. Bartha József. A magyar nemzeti irodalom története, I. rész. Szinnyi József: A magyar nyelv. *Tananyag:* A magyar nemzeti irodalom ismertetése a legrégibb időktől kezdve egészen Kisfaludy Károlyig. A magyar nyelv rendszere. *Iskolai olvasmány:* Katona: Bánk bán. *Magánolvasmányok:* Arany János: Naiv eposzuk. Kurucz költemények. Gyöngyösi: Murányi Vénus. Mikes levelei. Kazinczy: Pályám emlékezete. Kármán: Fanni hagyományai. Berzsenyi versei és ódái. Csokonai ódái. Kisfaludy Sándor: Kesergő szerelem. Vörösmarty lírai költeményei. Jósika: Abafi. Kisfaludy S.: Csobánc, Tátika, Somló. Könyvnélkül: szebb részletek az olvasott költői művekből. Havonkint egy írásbeli dolgozat.

Görögpótló magyar. *Tankönyvek:* Szilasi: Thukydides. Ince: Demosthenes beszédei. Kapossy E.: Görög irodalomtörténet. *Olvasmányok:* Thukydides I—VIII. könyve. Demosthenes: az első, második és harmadik Filippika. Szemelvények magyar történetirókból és szónokokból. A görög irodalomtörténet és régiségtan áttekintése. — Írásbeli dolgozatok száma 2.

Latin nyelv. *Tankönyvek:* Ince J.: M, T. Ciceronis in Verrem. IV. Wirth Gy.; Vergilius Aeneise. Hittrich : C. Sallustii Crispi Bellum Jugurthinum. *Olvasmányok:* In Verrem IV. 1—43. Az Aeneis VI. és IX. éneke. Bellum Jugurthinum 1 —10, 10., 27—36., 64—93. Régiségtan. Havonkint 2 írásbeli dolgozat. Tárgyuk: Felváltva fordítás magyarból latinra, vagy latinból magyarra

Görög nyelv. *Tankönyvek:* Csengeri: Homeros Odysseiája. Vietorisz: Szemelvények Herodotos művéből. *Olvasmányok Homerosból:* Bevezető sorok. Szemelvények a XIII. XIV., XVI. énekből. Herodotos

művéből: Dareios Skythiában. A marathoni ütközet. Könyv nélkül megtanulták az Od. I. 1 — 10. sorait. Homeros. Az Odysseia szerkezete. Homerosi realiak. Herodotos élete. Írásbeli dolgozat volt 9, felváltva magyarból görögre és görögből magyarra.

Német nyelv. *Tankönyvek:* Goethe Hermann und Dorotheája, Heinrich. Deutsches Lehr u. Lesebuch II. része és Schiller Wilhelm Tell-je. *Olvasmányok:* Goethe Hermann u. Dorotheájának I. IV. és VIII. éneke, a többinek tartalma. Schiller Wilhelm Telljéből az I., III. és IV. felvonások szemelvényesen. A nem olvasott részek tartalmának ismertetése. A művek méltatása. Könyv nélkül szebb részletek Herm. u. Dorotheából és Wilh. Tellből. Darabok az olvasókönyvből. Fordítás az Orosz-féle Stílusgyakorlatokból. Írásbeli dolgozat havonként egy.

Történet. *Tankönyv:* dr. Mika Sándor: Világtörténet, új kor. *Tananyag:* A westphali békétől egészen napjainkig terjedő események és az államok politikai földrajza.

Természettan. *Tankönyv:* Fehér—Szekeres Kisérleti Természettana. *Tananyag:* Az erőműtan, rezgéstani, hangtan és fénytani.

Mennyiségtan. *Tankönyvek:* Borosay Algebrája és Geometriája. *Tananyag:* a) *Algebrából:* a másodfokú egyenletek elmélete, a másodfokú egész függvény maximum- és minimum-értéke: számtani és mértani haladványok és azok alkalmazása a szokásos tizedes törtre és a kamatos kamat számításra, b) *A geometriából:* a test-mértan és pedig: az egyenes és sík fekvése a térben; a szöglet; a síklapok; a térfogat; a térfogat mérésének alapelve; a hasáb, gúla, henger, kúp és gömb térfogata és felülete. Iskolai dolgozat havonként 1, összesen 9.

Göröpótló rajz. Gipsz után festés. Faminták után látszattani rajzgyakorlatok. Csendélet festés. Koponyák, fegyverek, drapéria rajzolása. Virágok festése.

Egészségtan. *Tankönyv:* dr. Fodor József Egészségtana. *Tananyag:* Az iskola-orvosi intézmény s annak keletkezése egyes államokban. Az egészségtan története a legrégebb időktől. Az egészségtan feladata. Az egészségnek s betegségnek befolyása az életre, nemzetre; annak felismerése a népeknél. A halandóság különböző országokban, életkorban. A betegség elhárítása s a halálozás csökkentése. A táplálkozás. Élelmiszerek. Italok. Lakás. Talaj. Építkezés. Szellőztetés. Fűtés. A munka és a foglalkozás. A test ápolása, ruházat. Az izmok gyakorlása, fejlesztése, azok módjai s a betegápolás. A fertőző betegségek, azok természete és támadása, a betegséget okozó baktériumok, a ragály, a miazma, járványok, tájkorok; azoknak

befolyása a nép egészségére, a fertőző betegségek elhárítása, a fertőtlenítés, köztisztaság, fontosabb fertőző betegségek.

Testgyakorlat. *Tananyag:* Rendgyakorlatokból: kettősrendek, fejlődés, szakadozás és kanyarodások menetben, huzódás. Szabadgyakorlatok : 4 és 8 ütemű szabadgyakorlatok súlyzókkal. A svéd tornarendszer paedagogiai alapgyakorlatai. A szergyakorlatokból : az összes tornaszereken erő- és ügyességi csapattornázás. Súlydobás. Játékokból: az ezen vidéken divatozó labdajátékok, füleslabda.

VIII. OSZTÁLY.

Vallástan. *Tankönyv:* Uhlyárik Apologetikája.

Magyar nyelv. *Tankönyv:* dr. Bartha József: A magyar nemzeti irodalom történet II. rész. *Tananyag:* Az újabb magyar irodalom Kisfaludy Károlytól napjainkig. Magánolvasmányok: Gyulai; Vörösmarty életrajza. Eötvös: Karthauzi. A falu jegyzője. Kemény: Zord idő. Széchenyi: Hitel. Iskolai olvasmány: Az ember tragédiája. Minden hónapban egy írásbeli dolgozat.

Görögptőlő magyar. *Tankönyvek:* Alexander—Péterfi: Platon és Aristotelés. Zsámboky Gyula: A görög művészet kiválóbb alkotásainak ismertetése. *Olvasmányok:* Sokrates védőbeszéde. Kriton. Részletek Az államból. A görög művészetek történetének áttekintése. Írásbeli dolgozat 2.

Latin nyelv. *Tankönyvek:* dr. Wirth Gyula : Horatius. Gyomlay Gyula: Szemelvények Tacitusból. Wagner—Horváth: Római régiségek. *Olvasmányok:* Ódák: I. 1, 2., 3, 4., 6, 7, 37. II. 2. III. 7. Epodosok: 2., 13, 16. Satirák: I. 1, 6. Epistolák: I. 2. II. 3. Havonkint 2 írásbeli dolgozat, összesen 14.

Görög nyelv. *Tankönyvek:* Csengeri: Homeros Iliása. Simon József; Szemelvény Platon műveiből. *Olvasmányok:* Homéros Iliásából. Achilleus haragja. Glakos és Diomedes találkozása. Achilles pajzsa. Platon műveiből: Phaidon. Könyv nélkül tunulták az Ilias I. 1.—60. sorait. Az Ilias tartalma és szerkezete. Homerosi reáliák. Platon és művei. Írásbeli dolgozatok száma 8.

Német nyelv. *Tankönyv:* Lessing: Minna von Barnhelm, magy. Heinrich. G. Német tan- és olvasókönyv Heinrich G.-tól. Német Stílusgyakorlatok Orosz Alajostól. *Végzett tananyag:* Minna v. Barnhelm egész terjedelmében szemelvényesen. A *Stílusgyakorlatokból:* Just és a vendéglős. Az őrnagy és Marloff özvegye. A jegygyűrű. Werner őrmester. Szerencsés megoldás. A német irodalom klasz-

szikai tökéletességének kora: Lessing, Goethe, Schiller. Ujabb német költők. Havonta 1 írásbeli dolgozat.

Történet. *Tananyag:* Ujházy László: A magyar nemzet oknyomozó történelme. *Tananyag:* A magyar nemzet története a világtörténelmi vonatkozások bekapcsolásával és az intézmények összefoglaló ismertetésével.

Természettan. *Tankönyv:* Fehér—Szekeres Kisérleti Természettana. *Tananyag:* A vezetett és sugárzó hő. Delejesség. Villamosság. A kosmographia elemei.

Mennyiségtan. *Tankönyv:* Borossay Dávid Algebrája és Geometriája. *Tantárgy:* a) *Az algebrából:* A kapcsolástan elemei. Kéttaguak szorzatai és magasabb hatványai. Az algebrai összes tananyag ismételése. b) *A mértanból:* A mértan összes tananyagának összefoglaló megismételése. A gömbháromszögtan sinus és cosinustétele és alkalmazása, a geographiai helyek távolságának meghatározására és a szabályos testek hajlásszögének és térfogatának kiszámítására. Iskolai írásbeli dolgozat volt 7, ezek tárgya a legközelebbi hónap alatt bevégzett tananyagra vonatkozó feladványok. A tananyag begyakorlására a tanulók óróról-órára otthon is dolgoztak.

Görögpótló rajz. *Tananyag:* Levelek, gombák, gyümölcsök, kagylók és madarak festése színesen. Csendélet-festés. Interiőr. Tájkép rajzolás természet után.

Bölcseleti előtan. *Tankönyv:* dr. Hajdu Tibor és dr. Zoltvány Irén: Lélektan és gondolkodástan. *Tananyag:* a) *A lélektanból:* a mozgás, a megismerés s a törekvés tényei. b) *A gondolkodástánból:* a fogalom általában, elemi s módszeres dialektika, kritika.

Testgyakorlat. Mint a VII. osztályban.

Magyar írásbeli dolgozatok.

A magyar nyelvből.

IV. OSZTÁLY. 1. Ősz. 2. Toldi I. é. tartalma. 3. A fecskék megérkezése. 4. Miért esett Miklós gyilkosságba? 5. Miklós küzd a farkasokkal. 6. Kisfaludy Máttyás diákjának tartalma. 7. A madár családi életéről. 8. Miklós vallásossága. 9. A tavasz. 10. A remete. 11. A kék pille. 12. A legszebb ének. 13. Zsugori uram. 14. Folyamodvány.

V. OSZTÁLY. 1. Gimnáziumunk új épülete. (Tárgyrajz). 2. Id. Wesselényi Miklós báró jellemrajza. 3. Az új földesúr magyarjai. 4. Szondi a történelemben és a költészetben. (Tinódi, Czuczor, Arany J.) 5. Karácsony estéje otthonunkban. (Iskolai.) 6. Külső és belső érvek Deák F. felírti javaslatában. 7. Kölcsey mint szónok. (Értekezés.) 8. A Peleskei nótárius kortörténeti fontossága. (Iskolai.)

VI. OSZTÁLY. 1. Jókai „Az új földesúr“ c. regényének főszemélyei. 2. Mátyás király mint a magyar népmondák hőse. 3. Arany János „Vojtina ars poetikája“ c. költeményének gondolatmenete. 4. Jellemrajzok hatása lelkünkre. 5. Miért nem sikerültek a „Zalán futása“ istenalakjai? 6. Arany J. balladái. 7. A magyar nép költészete. 8. A „Kérők“ személyeinek jellemzése.

VII. A) OSZTÁLY. 1. Költői vonások a hún mondakörben. 2. A keresztény középkor költészetének vezető eszméi. 3. Leírások Balassi költészetében. 4. Népies vonások a kuruc költészetben. 5. A felújulás korabeli iskolák költői céljai. 6. Fanny lélektani rajza. 7. Kazinczy íróársairól a „Pályám Emlékezetében.“ 8. A költői cél „Bánk Bánban.“

VII. B) OSZTÁLY. 1. A hun mondakör és nyugati változatai. 2. Legendaköltészetünk eszmevilága. 3. Balassi Bálint lírájának korszerűsége. 4. Zrínyi és Gyöngyösi eposzírői sajátosságai. 5. Mikes belső világának fejlődése levelének alapján. 6. A Peleskei nótárius és a nemzeti visszahatás. 7. Klasszikai és korszerű elemek Berzsenyi Dániel költészetében. 8. Százados küzdelmeink és Katona József Bánk Bánja.

79.

VIII. OSZTÁLY. 1. Kisfaludy Károly vigjátékai. 2. A hazafias líra vezető eszméi Vörösmartyig. 3. A regény írás története. 4. A népszinmű fejlődése. 5. Petőfi családias költeményeinek jellemzése. 6. Petőfi elbeszélő költészete. 7. Az ember tragédiájának fejtegetése.

Görögpótló irodalomból.

V. Az istenek szerepe az Iliászban. 2. Herodotosnak mint történetírónak jellemző sajátosságai.

VI. OSZTÁLY. 1. Vannak-e elátkozott családok? 2. Miért nem lett a latin és görög nyelv világnyelvvé ?

VII. OSZTÁLY. Thukydides történeti művének fontossága. 2. Kölcsey mint szónok.

VIII. OSZTÁLY. 1. Minő eredményre jutott a görög bölcselkedés virágzása korában ? 2. Pheidias szobrászati iskolájának jellemzése.

Rendkívüli tantárgyak.

Angol nyelv. I. Kezdők: Tanár *Pfister József*. *Tankönyv*: Dallos Patterson Angol nyelvtana. Heti óraszám 2. *Tananyag*. A nyelvtani gyakorlatok alapján az angol nyelv vázlata.

II. Haladók: Tanár *Groza Ferenc*. *Tankönyv*: Ransbourgh Zs. Angol olvasókönyve. Heti óraszám 2. *Olvasmányok*: Deserters. Scarce Artikles. Cunning of a cat. The best physicians. Sif Walter Raleigh. Presence of mind. Death inavoidable. Walter Scott at school. Dreadful Adventure. *Költemények*: The field daisy. Spring. My mother. Szócsoportok tanulása és begyakorlása conversation alapján. Nyelvtan.

Francia nyelv. Tanár: *Csókás Vidor dr.* Az olvasás megtanulása után beszédgyakorlatok Berlitz-módszer szerint: A hotelben. A vasúti állomáson. A kocsiban. A vendéglőben. A borbélynál. Az időről. Az időjárásról. A postán. Séta az utcán. A francia nyelvről. A vámnál Megérkezés Parisba. Segédkönyv: Rozsnyai: „Francia nyelv.”

A művészeti magánrajz. I—VIII. osztályban. Tanárok: *Fankovich Tibor* és *Ócsvár Rezső*. Heti óraszám 2—2. Állandó tanmenet. *Kezdőknél*: Lapminták: az I. csoportban. 1. Kézügyesítő gyakorlatok színes ceruzával. 2. Préselt levelek szénnel. 3. Préselt levelek festése egy színnel. 4. Lepkék festése színesen. II. cs. 1. Magyar díszítmények rajzolása ecsettel. 2. Tervezés. III. cs. 1. Lapminták vonal- és félárnyékkal. 2. Teljes árnyékkal. 3. Szemléleti alapelvek gyakorlása. Gipszek: IV. cs. 1. Gipsz szénnel, ceruzával. *Haladóknál*: V. cs. Gipszfestés szépiával. Tárgyak: VI. cs. 1. Nagyobb méretű testek látszattani rajzolása. 2. Kisebb méretű testek látszattam rajzolása. 3. Tárgycsoportok rajzolása. VII. cs. 1. Használati tárgyak egy színnel. 2. Színesen. 3. Csoportbeállítás. Természet. VIII. cs. 1. Levelek, lepkék, gombák, virágok, kagylók, gyümölcs madarak, csendélet. Interiőr. 2. Tárgycsoportok szénnel, ceruzával, tollal. *Gyakorlóknál*: IV. cs. 1. Koponyák, testrészek. 2. Előfej. 3. Tájkép. 4. Állatok. 4. Illusztráció-kiséretek. Mintázás csoportonként. — A vázlatkönyv használata általános.

T a n u l t á k	I. A)	I. B)	I. C)	II. A)	II. B)	II. C)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII. A)	VII. B)	VIII.	Összesen
A művészeti magán- rajzot	3	1	—	2	1	4	4	4	5	3	7	7	3	3	2	49
Az angol nyelvet .	—	—	—	1	—	—	1	—	4	—	—	2	4	3	—	15
A francia nyelvet .	—	—	—	—	—	—	1	1	2	3	—	—	1	—	—	8

Jegyzetek az érdemsorozathoz.

A magaviselet jellemzésének négy fokozata ez:

jó	itteni jegye	1
szabályszerű	„ „	2
kev. szabályszerű	„ „	3
rossz	„ „	4

A tanulmányi előmenetel négy fokozata ez:

jeles	itteni jegye	1
jó	„ „	2
elégséges	„ „	3
elégtelen	„ „	4

r. k.	=	római katolikus.
g. k.	=	görög katolikus.
g. kel.	=	görög keleti.
ev.	=	ág. evangélikus.
ref.	=	református.
izr.	=	izraelita.
ösz.	=	öszöndíjas.
ism.	=	ismétlő.
p. n.	=	pap-növendék.
fm.	=	felmentve.

V.

A tanulók érdemsorozata.

Első A) osztály.

V.

A tanulók érdemsorozata.

Első A) osztály.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetr.	Számítás	Rajzoló mértan	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet
Almási Zoltán r. k.	1	3	3	1	1	3	1	3	1	1
Amrein László r. k.	1	3	2	1	1	2	2	3	1	1
Bagossy Bertalan László r. k.	1	2	1	2	2	1	2	2	1	1
Bárany Miklós izr.	2	2	1	2	2	1	2	2	1	1
5. Bernát András r. k.	1	2	1	1	2	2	2	1	1	1
Bolemann János r. k.	1	3	1	2	3	3	2	3	1	1
Buday Mihály r. k.*										
Duzár Károly r. k.	2	3	3	2	2	3	3	2	1	1
Elsztner Rezső r. k.	2	2	1	1	2	3	2	1	1	1
10. Fried Zoltán izr.	1	2	2	2	3	2	3	3	1	1
Gyurcsánszky István r. k.	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1
Hegyi Aladár ism. izr.	2	3	1	3	3	3	3	3	1	1
Jeles Endre g. k.*										
Kacsmarik Gyula r. k.	2	3	3	2	2	2	3	1	1	1
15. Kaló László r. k.	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1
Kaminszky István ism. g. k.*										
Kanda József r. k.	3	4	4	4	4	4	4	3	1	1
Kerekes Tibor g. k.	3	4	4	4	3	3	4	2	1	2
Kinczel István r. k.*										
20. Kleesz Ferenc r. k.	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1
Klein Géza izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Klein József izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Klein Vilmos izr.	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1
Klucska Dániel r. k.	2	3	2	2	1	1	1	2	1	1
25. Ludescher István r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1

* Kilépett.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet
	Mandula András r. k.	2	2	1	3	3	1	3	3	1	1
	Marosán Kornél g. k.	1	3	1	2	3	2	3	2	1	1
	Mészáros Viktor g. k.	2	3	3	3	3	2	2	3	1	1
	Mezei Jenő r. k.	2	3	3	2	3	3	3	2	1	1
30.	Mojcsa Andor g. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1
	Musztjánovits Antal g. k.	2	3	2	3	3	3	2	3	1	1
	Nyikos Gyula r. k.	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1
	Ostadál Jenő r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Palkovics Kálmán r. k.	2	4	4	3	3	3	3	1	1	1
35.	Pallagi Gyula r. k.*										
	Paxián János r. k.	3	4	3	3	4	3	3	2	1	1
	Reszler Antal r. k.	2	3	3	3	3	3	2	3	1	1
	Romhányi Miklós r. k.	2	3	2	1	2	2	1	2	1	1
	Rónai István r. k.	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1
40.	Róth György izr.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Schamschula Artur r. k.	2	3	3	1	2	3	3	2	1	1
	Szabó József g. k.	2	3	3	3	2	3	3	2	1	1
	Szemere Kálmán r. k.*										
	Tucsek Andor r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
45.	Unger István r. k.	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1
	Vasváry Artur r. k.	3	4	4	4	3	4	3	3	1	1

* Kilépett.

Első B) osztály.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépíró	Testgyakorlat	Magaviselet
Albecz István r. k.*										
Asztalos József r. k.	3	2	3	2	3	3	3	2	1	1
Baumgartner Alajos r. k.	1	3	3	2	2	2	2	2	1	1
Bereczky Gyula r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
5. Bereczky Iván r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1
Bernáth Kálmán r. k.*										
Darabos János r. k.	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1
Felber Pál r. k.	2	4	4	3	2	3	2	3	1	1
Frank László r. k.	1	2	2	1	1	1	1	1	2	1
10. Gajdosik Lajos r. k.	2	3	3	2	2	2	1	3	1	1
Góznér István r. k.	2	3	3	3	3	3	2	2	1	1
Gruber János r. k.	2	3	3	4	3	3	3	3	1	1
Habinyák Elemér r. k.	3	4	4	3	3	4	4	3	1	2
Harsányi László r. k.*										
15. Haris Lajos r. k.	1	1	1	2	2	1	2	1	2	1
Horváth Zoltán r. k.	3	2	3	2	3	2	2	1	1	1
Kapuszta Antal r. k.	2	3	2	2	2	3	2	1	fm.	1
Kalocsay János r. k.	1	3	3	2	3	3	2	3	1	1
Kern Ferenc r. k.	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
20. Kin Jenő r. k.*										
Kinczel Márton r. k.	3	4	3	3	3	3	3	3	1	1
Kirner Mihály r. k.	1	3	2	2	3	2	3	2	1	1
Kittel Károly r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Kovács László r. k.	3	3	3	3	3	2	2	2	1	1
25. Krausz Ferenc r. k.	1	2	2	2	3	2	2	1	1	1
Kuhajda Pál r. k.	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Lakatos Géza r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Láng Béla r. k.	2	1	2	2	2	2	1	2	1	1
Leitner László r. k.	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1
30. Lovas Károly r. k.	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Ludescher Lőrinc r. k.	2	4	3	3	4	3	3	3	1	1
Mellau János r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Mertz István r. k.	3	3	4	3	3	3	3	3	2	1
Mézmer István r. k.	1	1	2	2	1	1	2	1	2	1
35. Mók József r. k.	2	3	3	2	3	2	3	2	1	1

* Kilépett.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mértan	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet
Oláh Gyula r. k.		2	3	3	3	3	3	3	2	2	1
Oudchla Árpád r. k.		2	3	3	3	3	2	1	1	2	1
Papp Ferenc r. k.*											
Sipos István r. k.*											
40.	Sterk István r. k.	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1
	Szatmári Kázmér r. k.	3	3	4	4	4	4	4	3	3	1
	Székely Béla r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Szőllősy Károly r. k.	1	1	2	1	1	1	1	2	1	1
	Tempfli Alajos r. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1
45.	Tóth Elek r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Wieland János r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

* Kilépett.

Első C) osztály.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mértan	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet
Balogh András ref.*	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1
Benkő Gyula ism. ref.	2	1	2	2	2	2	2	2	fm.	1
Benyovszky László r. k.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1
Biró Endre r. k.	1	2	2	2	3	3	2	1	2	1
5. Bozsán János g. k.*										
Csontos Béla r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Czukur László izr.	2	4	4	4	4	4	4	3	3	2
Déry Sándor r. k.	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1
Erdős Sándor g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
10. Felber Vendel r. k.	2	2	2	2	3	2	2	2	1	1
Frimmer Pál r. k.*										
Gábel Béla ism. r. k.	2	3	3	2	3	3	2	2	1	1
Grád László ism. g. k.	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2
Hermann József r. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
15. Joó Zoltán ref.	2	2	2	2	3	3	3	2	3	2
Kálmán Jenő izr.	2	2	2	2	3	2	3	2	2	1
Kikeli Lajos g. k.	3	4	4	3	3	3	3	3	1	1
Kondor Mihály g. k.	3	3	4	3	3	3	3	3	2	1
Kovács Dezső r. k.	3	3	3	2	3	3	3	3	2	2
20. Krucz János r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Krunka László r. k.	3	2	3	3	3	2	3	1	1	1
Krunka Vilmos ism. r. k.	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1
Lázár Miklós izr.	3	4	4	3	3	3	4	3	3	1
Less János g. k.*										
25. Lévy Jenő ism. r. k.	3	4	4	3	3	3	4	3	3	2
Lukács József r. k.	3	4	4	3	3	4	4	3	2	2
Marosán Mihály g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Merza Marcell r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Millán Gábor g. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
30. Muncsán Mihály g. k.	3	2	2	3	3	3	3	3	1	3
Müller János r. k.	4	4	4	4	4	4	4	3	1	1
Nagy János g. k.	3	3	3	2	3	3	3	2	1	1
Papp József r. k.*										
Pártos József izr.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
35. Petruska Sándor g. k.	2	4	4	3	3	4	4	3	1	2

* Kilépett.

A tanuló neve s vallása? ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mértan	Szépíró	Testgyakorlat	Magaviselet
Péchy István ism. ref.		3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Purjesz Ferenc izr.		3	4	4	4	4	3	3	3	3	1
Schwarcz Sándor izr.		3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Silimon Sándor g. k.*											
40.	Suta János g. k.	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
	Szabó Tibor ref.	2	2	3	2	2	2	1	1	1	1
	Szerdahelyi László r. k.	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1
	Weisz Márton ism. izr.*										
	Winkler Károly r. k.	2	3	3	3	4	3	4	2	3	1
45.	Zách György g. k.	2	2	2	2	3	3	2	2	2	1
Magántanuló:											
	Csontos Emil r. k.	v	i	zs	g.	n	e	m	t	e	tt

* Kilépett.

Második A) osztály.

A tanuló neve s vallása ; ösztöndíjas-e ? ismétlő-e ?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet
Aiben Antal r. k.	2	3	3	2	2	3	3	3	3	1
Antal Dániel r. k.	2	3	3	3	1	3	3	2	2	1
Áczberger Béla r. k.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Babocsay Zoltán r. k.	2	2	2	1	3	2	1	2	1	1
5. Bacsinszky Andor g. k.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Barth István r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
Bikfalvy Ferenc ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Bori Sándor r. k.	3	2	2	2	3	3	3	1	3	1
Brunner Károly r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10. Csircz Adorján g. k.	2	3	3	3	3	3	2	1	2	1
Egeli Károly r. k.	2	3	3	2	2	1	2	2	1	1
Fehér Mihály r. k.	2	2	1	3	3	3	3	2	1	1
Gábrriel János r. k.	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Gots János r. k.	2	3	3	1	3	3	2	2	2	1
15. Haraszthy Tamás r. k.	2	2	2	3	3	1	2	1	2	1
Hermann Imre r. k.	2	3	3	2	2	3	2	2	1	1
Hollós Gyula r. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
Hoppé Jenő r. k.	3	3	3	3	3	3	2	1	1	2
Illé Viktor g. k.	2	3	2	3	2	2	2	1	3	1
20. Jakabovits Zoltán izr.	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1
Krisztik Pál r. k.	2	4	4	3	3	4	3	3	1	1
Kurimszky János r. k.	2	3	3	3	2	3	2	1	1	1
Ladomérszky Miron g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Leitner András r. k.	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1
25. Leményi Romulus g. k.	3	4	4	4	3	3	3	3	1	1
Marton Gyula ref.	2	2	2	2	3	3	2	2	2	1
Máthé Viktor g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Nagy Kornél g. k.	3	4	4	4	3	3	3	3	1	1
Napholcz István r. k.	1	3	3	2	2	3	1	2	1	1
30. Orosz Pál g. k.	3	4	4	4	3	4	3	3	1	1
Pádár Sándor r. k.	1	2	2	2	3	3	3	3	3	1
Pauliczky László r. k.*										
Ponitz Vencel r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Popovits Pál g. k.	2	3	3	2	2	3	2	3	1	1
35. Poszet Gusztáv r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

* Kilépett.

Második B) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mértan	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet
Ajtay Gábor ref.	1	1	2	1	1	2	2	2	2	1
Áczberger János r. k.	1	1	2	2	1	2	1	2	1	1
Babics Sándor r. k.	1	1	1	1	2	2	1	1	2	1
Bacsinszky Miklós g. k.	2	2	3	3	2	2	3	2	1	1
5. Bárdóly Imre r. k.	3	3	3	3	3	3	4	3	1	2
Beregi Ferenc izr.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Bogdán László g. k.	3	3	4	3	3	4	4	2	1	2
Czillich Dezső r. k.	3	3	4	3	4	3	4	2	1	2
Farkas Károly izr.	1	2	2	3	3	1	3	2	1	1
10. Fekésházy Lajos ref.	2	3	3	3	3	3	3	2	fm.	1
Frits József r. k.	2	1	2	2	2	2	2	1	1	1
Fuszl Ernő r. k.	2	2	2	3	2	3	2	1	1	1
Gacsályi András r. k. öszt.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Gottlieb András izr.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2
15. Hajduk Antal r. k.	1	1	1	2	2	2	3	1	1	1
Halmos Ferenc r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Jablonszky György r. k.	3	2	3	2	1	2	1	2	2	1
Janda József r. k.	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1
Jónás Miksa izr.	2	2	2	3	3	2	3	2	2	1
20. Kaszanyiczky Fer. ism. r. k.	2	2	2	1	2	2	2	1	1	1
Kincses István r. k.	2	2	3	3	2	2	3	2	1	1
Kiss Sándor r. k.	2	2	3	2	2	1	2	2	1	1
Korossy János r. k.	2	2	3	2	1	3	3	2	3	1
B. Kovács András r. k.	2	2	3	2	2	3	3	2	2	1
25. Lázár Izidor izr.	3	4	4	4	3	4	4	2	2	2
Lipcsey Kálmán r. k.	4	4	4	4	4	4	4	2	1	1
Májercsik József r. k.	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1
Mekker György r. k. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nagy Árpád g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
30. Nagy János r. k.	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
Petruska Gyula g. k.	2	2	2	3	3	3	2	2	1	1
Pintz Balint r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Popovics Mihály g. k.	1	1	2	2	1	2	2	2	1	1
Princz Frigyes izr.	2	1	1	2	3	2	3	1	2	1
35. Rosenbaum Sándor izr.*										

* Kilépett.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Testgyakorlat	Magaviselet
	Róth Béla r. k.	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2
	Sámuel Bernát izr.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
	Simon László g. k. ism.*										
	Sróth Emil r. k.	2	3	3	3	3	4	3	3	2	1
40.	Starmüller János r. k.	3	2	2	3	2	2	2	2	2	1
	Szabó István r. k. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Szarvady Frigyes ism. g. k.	3	2	3	2	3	2	3	2	1	2
	Száraz József g. k.	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1
	Szolomájer Ferenc r. k.	2	2	3	2	3	3	3	2	2	1
45.	Váralyai Károly r. k.	1	1	2	2	2	2	2	1	1	1
	Vári Sándor r. k.	3	3	3	4	4	3	4	3	2	2
	Vaszi Traján g. k.	3	2	2	3	3	3	3	2	1	1
	Wallon Lajos r. k.	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1

* Kilépett.

Második C) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természettud.	Számítás	Rajzoló mérték	Szépírá	Testgyakorlat	Magaviselet
Adlerstein Lajos izr.	2	3	3	3	3	3	3	1	2	1
Adorján Sándor ism. r. k.	2	3	3	2	3	2	3	3	3	2
Balogh Antal r. k.	3	4	4	4	3	3	4	3	fm.	2
Bírgiszer István r. k.	3	3	4	3	4	3	4	3	2	1
5. Borai Károly r. k.	2	3	3	3	3	2	3	3	2	1
Bőhm Mihály r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Brém György r. k.	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1
Cumbel Ferenc r. k.	1	1	1	1	1	1	1	2	3	1
Drexler István r. k.	3	4	4	4	3	4	4	3	3	2
10. Erdélyi Kálmán r. k.	1	3	3	3	2	3	3	3	3	1
Erli József r. k.	3	3	3	3	2	2	3	3	1	1
Fischer József r. k.	1	2	1	2	2	2	2	2	3	1
Glózer János r. k.	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2
Havas László r. k.	1	2	2	1	2	2	1	2	1	1
15. Herczeg Tibor r. k.	1	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Hudák István r. k.	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2
Kelemen Jenő r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Kelemen József r. k.	1	3	3	2	2	2	3	3	1	1
Klein Andor izr.*										
20. Kolb József r. k.	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1
Kroó Béla izr.	2	3	3	1	2	1	2	3	2	1
Kruppa János r. k.	2	2	2	2	1	1	2	1	1	1
Kuti Jenő r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Lackó Ferenc r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
25. Láng András r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Láng Márton r. k.	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1
Pregun József r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Rüll Miklós izr.*										
Scheffler Antal r. k.	1	2	1	2	2	1	2	2	1	1
30. Scheuermann Ferenc r. k.	3	3	4	4	4	4	4	3	2	1
Schmiedt Béla r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Schrek Antal r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Sewsik Emil r. k.	2	2	2	1	2	1	2	1	1	1
Szelics Ferenc r. k.	3	2	3	4	3	2	2	2	1	1
35. Tempfli György r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1

* Kilépett.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallásán	Magyar nyelv	Latin nyelv	Földrajz	Természetrájj	Számítan	Rajzoló mértan	Szépírás	Testgyakorlat	Magaviselet
Tempfli János r. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1
Teörzsök István ism. ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
Váldráf József r. k.	3	3	4	3	2	2	3	3	1	2
Zicher József izr.	2	2	2	2	3	2	2	2	2	1
Zsoldos Márton r. k.	1	2	3	2	2	2	3	3	1	1

Harmadik A) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természett. földr.	Számítás	Rajzoló mérték	Testgyakorlat	Magaviselet
Babócsay Lajos r. k.	2	3	3	3	3	2	3	1	2	1
Barton Béla r. k.	3	3	3	3	3	3	3	4	2	2
Bay László r. k.	3	3	3	3	3	3	2	2	1	1
Berendi Alfréd ism. r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
5. Beretzky Tibor r. k.*										
Bleyer László izr.*										
Bodnár Alajos r. k.*										
Bodnár Rezső r. k.	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2
Boleman Ferenc r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
10. Bura László g. k.	1	2	3	3	2	1	3	3	1	1
Czumbil József r. k.	2	3	3	3	3	3	2	2	1	1
Döry László r. k.	2	3	3	2	3	2	2	2	3	1
Dunay Dezső r. k.	1	1	2	1	1	1	2	2	1	1
Dunay Sándor r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
15. Gasch Oszkár r. k.*										
Göbl Zoltán r. k.	1	3	3	2	2	1	2	2	3	1
Handlovits Imre r. k.	1	1	2	2	2	2	2	1	2	1
Holleiter András r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Jeremiás Endre izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1
20. Jónás Géza izr.*										
Kati Dezső r. k.	1	2	2	3	2	3	2	1	1	1
Kosztin István r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kovács Béla r. k.	2	3	2	3	2	2	2	1	1	1
Kovács József r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
25. Krasznai János r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kropf Lajos ev.	3	2	3	3	3	3	3	3	1	1
Kuncz Mihály r. k.	1	2	1	2	1	2	2	2	2	1
Mellau Antal r. k.	2	4	3	3	4	3	3	3	1	1
Mondik István r. k.	1	1	1	2	2	1	1	2	1	1
30. Munkhárt Béla r. k.	2	4	4	4	4	3	4	3	1	2
Müller Pál r. k.	3	4	4	4	4	4	4	3	2	1
Penkert Mihály ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Péchy László ref.	2	4	4	4	3	3	3	4	1	1
Polyák Jenő r. k.*										
35. Popovits István g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1

* Kilépett.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természett. földr.	Számítás	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet
	Radlinszky József r. k. öszt.	2	2	2	1	2	2	2	2	1	1
	Ráthonyi József r. k.	2	3	3	3	3	2	2	1	2	1
	Reiz János r. k.	1	3	2	3	3	2	2	1	3	1
	Rónai R. Béla r. k.*										
40.	Rózsa Jenő r. k.	1	3	2	3	3	2	2	2	1	1
	Schwartz Ignác izr.	1	3	3	2	1	3	3	3	2	1
	Schwarz Lajos izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Schehovits Sándor r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Shrepler Sándor r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
45.	Singer Sándor izr.	1	3	3	2	3	3	2	3	1	1
	Sipos Tibor r. k.	1	2	2	3	2	2	2	3	2	1
	Sultész József r. k.	1	2	2	2	3	2	1	1	1	2
	Szarukán István r. k.	3	1	2	3	2	2	2	3	3	1
	Szálka László r. k. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
50.	Székely Lajos r. k.	2	3	4	4	3	3	3	4	3	1
	Timáry Mihály g. k.	2	2	3	3	2	1	1	2	2	1
	Toldy József r. k.	2	3	4	4	4	4	3	2	2	1
	Tökölly Tibor g. k.	2	3	3	3	3	3	2	2	2	2
	Vári Gyula r. k.	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1
55.	Vennes József ism. r. k.	1	2	2	3	2	2	2	3	2	1
	Walla Endre ism. r. k.*										
	Weinberger Miklós izr.*										

* Kilépett.

Harmadik B) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallásan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természett. földr.	Számтан	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet
Adlerstein Henrik izr.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Bátin János g. k.	3	3	3	4	3	4	3	3	2	1
Balogh István r. k.	2	2	2	2	2	2	1	2	1	1
Balogh Miklós r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	2
5. Bauer József r. k.	1	2	2	2	2	3	3	3	fm.	1
Benyovszky Pál r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Czúkor Gyula izr.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Dobrovóczy József r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Dorner József r. k.	1	3	3	2	3	3	3	2	1	1
10. Fülöp Izidor g. k.*										
Farkas László izr.	3	3	3	3	2	3	2	3	3	1
Fecser János r. k.	1	2	3	3	2	1	2	2	1	1
Felber János r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ferenczy Pál r. k.	2	3	3	3	2	3	3	2	1	1
15. Fried Sándor izr.	1	2	2	2	2	3	2	3	2	1
Földes Pál izr.	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Geng István r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2
Gráf Lajos r. k.	1	2	3	2	2	1	3	2	3	1
Harkányi Károly r. k.	1	3	3	3	2	2	3	2	2	1
20. Heinrich Dezső r. k.	3	3	4	4	3	3	2	3	2	1
Heinrich László r. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1
Ivántsy Endre r. k.	3	3	3	3	2	3	3	3	fm.	1
Jónás Dezső izr.	1	2	2	1	2	2	1	1	1	1
Jurcsó József r. k.	2	3	3	3	3	4	3	3	2	1
25. Kaposi János r. k.	2	2	2	2	2	3	2	3	1	1
Kepes Imre izr.	2	2	2	2	2	3	1	2	1	1
Kikeli Sándor ism. g. k.	1	3	4	3	3	4	3	4	3	1
Kosztya Ferenc r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Kováts István r. k.	2	3	4	4	3	4	3	3	2	2
30. Kovács László izr.	2	3	3	3	3	4	3	3	3	1
Kovács Sándor r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
Krajnik János r. k.	3	3	3	3	3	4	3	3	1	1
Krisztik János r. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1
Lakatos Sándor ism. r. k.	2	3	4	3	3	3	3	3	2	1
35. Markovics Andor izr.	3	3	3	2	3	4	3	4	3	1

* Kilepett.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természett. földr.	Számítás	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet
	Milián Oktáv g. k.	3	3	4	3	3	4	3	4	1	1
	Miskey Mihály g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Mózes József izr.	3	2	2	3	2	3	3	3	3	1
	Nagy Sándor r. k.	3	3	4	4	3	3	3	3	1	1
40.	Napholcz Pál r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Papp József g. k.	1	2	2	2	2	3	3	2	1	1
	Pártos Zoltán izr.	2	3	3	2	2	3	3	3	3	1
	Prépostfy Rezső r. k.	3	3	4	4	3	3	3	3	2	1
	Róth Ferenc ism. izr.	2	3	3	2	3	2	3	3	2	1
44.	Rothbart István izr.*										
	Saudek György izr.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
	Somogyi Béla ref.	3	3	4	4	3	4	4	4	2	1
	Schrepler Mátyás r. k.	2	3	3	2	3	2	2	3	1	1
	Skrabatovics Imre r. k.	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1
50.	Sztrecskó Gyula r. k.	3	2	3	3	2	3	3	2	1	1
	Sztrohák László r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Tempfli József r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
	Templom István r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Teörzseök Károly ism. ref.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
55.	Weisz László r. k.	2	3	3	3	3	4	3	3	2	1
	Winkler József r. k.	3	3	3	2	3	3	2	4	1	1
	Wodiáner Zoltán r. k.	2	3	2	1	1	2	3	2	2	1
Magántanulók:											
	Désy Kálmán r. k.	2	3	3	3	2	2	2	3	3	—
	Gacsályi Béla r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	—	—
	Klein Ernő izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—

* Kilépett.

Negyedik A) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet
Adamcsik Ferenc r. k. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Aiben István r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
André Ferenc r. k.	2	3	3	2	2	3	3	2	2	1
Berecz János r. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1
5. Bernát Pál izr.	3	4	3	3	3	3	3	3	fm.	2
Bodnár József r. k.	1	3	2	3	3	2	3	1	2	1
Brendli János r. k.	1	2	1	2	2	2	1	2	2	1
Csendes József izr.	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1
Domszky István r. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1
10. Egerer Kálmán r. k.	1	2	2	3	2	2	2	2	2	1
Egerer Mihály r. k.	1	2	2	3	2	3	2	2	2	1
Farkas István r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ferency Kálmán r. k.	3	3	3	3	1	3	3	1	1	1
Fülep Gábor g. k.	1	2	1	1	2	2	1	1	2	1
15. Gazdag János ism. r. k.	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1
Géfin János r. k.	1	2	1	1	2	1	2	2	2	1
Gruber Márton r. k.	2	3	3	2	2	3	3	3	1	1
A. György Pál r. k.	2	3	3	2	3	3	3	3	2	1
Habina Antal r. k.	1	3	2	3	1	2	2	3	1	1
20. Haklik István r. k.	1	2	2	2	1	1	1	1	2	1
Hermán János r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Jáger Sándor r. k.	3	3	2	3	3	3	3	3	2	1
Jendrassik Ernő r. k.	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1
Kaufmann Kálmán izr.	2	3	3	2	2	3	3	3	3	2
25. Kertész György r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Klein Jenő izr.	1	2	1	1	1	2	2	2	1	1
Krunka Ferenc r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	3
Lang György r. k.	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Lengyel János r. k.	2	3	1	2	2	1	2	2	2	1
30. Lukács László g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Maák Gyula r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Markovics József izr.	1	2	1	1	2	2	1	1	2	1
Merza Kálmán r. k.	2	3	3	2	1	2	2	2	1	1
Mikle Szilviusz g. k.	2	3	3	2	2	3	3	1	2	1
35. Musztyánovics Román g. k.	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet
40.	Orosz Szevér g. k.	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1
	Ősz György r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	1
	Péterfi János g. k.	3	4	3	3	3	3	3	3	1	1
	Redl Károly r. k.	1	2	1	1	1	1	2	2	3	1
	Romhányi Antal r. k.	1	3	2	2	2	3	3	3	2	1
	Ruzsicska József ref.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Schott Emil r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
	Singer Lajos izr.	1	3	2	2	2	3	3	2	1	1
	Szabó Lajos r. k.	2	3	3	3	2	2	2	2	1	1
	45. Szakács Antal r. k.	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1
45.	Vucskovics Vukasin g. kel.	1	2	1	1	1	1	2	1	1	1
	Zemler Sándor izr.	3	4	3	3	4	4	3	4	1	2
Magántanulók:											
Fazekas Endre róm. kath.		3	3	3	3	3	3	3	4	—	—
Lauer Kálmán izr.		1	1	2	1	2	2	2	1	—	—

Negyedik B) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet
Boszi Titusz L. r. k.	2	4	3	3	1	3	2	2	2	1
Cserszky Elemér r. k.	2	3	3	2	3	3	3	3	2	2
Csurgó Károly g. k.	2	3	4	4	3	4	4	4	1	2
Emerich Dezső izr.	1	3	3	2	3	2	1	3	2	2
5. Erdélyi Mihály r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Felber János r. k.	2	2	3	3	2	3	3	3	1	1
Fischer István r. k.	2	3	3	3	3	3	3	2	1	1
Fritz László r. k.*										
Gerey Sándor ism. ev.	3	3	3	3	2	2	3	3	3	1
10. Guckler Ottó r. k.*										
Hajdu Aladár izr.	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1
Haller János r. k.	1	3	3	2	2	2	3	3	1	1
Hartmann József r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Herman Antal r. k.	1	2	3	2	1	2	3	2	1	1
15. Holndonner Ferenc r. k.	2	3	3	2	2	1	2	2	1	1
Iván János r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Kellner Zoltán izr.	1	2	2	1	2	1	1	1	3	2
Klein Zoltán izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Kohányi István r. k.	1	3	3	2	2	2	2	2	1	1
20. Kovács Béla r. k.	2	3	3	2	1	3	3	2	1	1
Kozányi István r. k.	2	3	3	1	3	2	2	2	1	1
Kun István r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Levendel Lipót izr.	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Lipcsey Andor g. k.	2	3	3	3	2	2	3	2	3	1
25. Lőrincz György r. k.	1	3	3	3	2	2	3	2	1	1
Ludescher Antal r. k.	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1
Lukácsovics János r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1
Lupán Leo g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Markovics Jakab izr.*										
30. Mekker Ferenc r. k.	2	3	3	3	3	2	2	2	2	1
Mellau István r. k.	2	4	3	3	3	3	3	3	1	1
Mertz László r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Molnár Mihály r. k.	2	2	3	2	2	3	2	2	1	1
Nagy Lajos r. k.	2	3	3	2	2	3	3	2	2	1
35. Pásztor Ferenc r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1

* Kilépett.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Algebra	Rajzoló mértan	Testgyakorlat	Magaviselet
Papolczy Zsigmond ism. r. k.		3	3	3	2	3	3	2	3	1	1
Prerovszky Domokos r. k.		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Schek János r. k.		1	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Schlachter Ferenc r. k.		1	2	2	2	1	2	2	2	1	1
40.	Schmied József r. k.	2	3	3	3	2	2	3	2	1	1
Sipos Zoltán r. k.*											
Stern István r. k.		3	4	3	3	3	3	3	3	1	1
Steuer Lajos izr.		1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
Suba Konstantin g. k.		2	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1
45.	Szabó József r. k.	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1
Sztojka Tibor r. k.		2	3	3	1	2	3	2	2	2	1
Sztrohák János r. k.		3	3	3	4	3	3	3	3	1	2
Valkovszky Sándor g. k.		2	3	3	3	3	3	3	3	fm.	1
Zinger Nándor izr.		2	3	2	1	2	3	3	2	1	1

* Kilépett.

Ötödik osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Testgyakorlat	Magaviselet
Ackermann Jakab izr.		1	2	2	1	1	1	2	1	—	—	1	1
Ajtay János ref.		2	2	2	—	2	2	3	3	2	1	1	1
Anka Viktor g. k.		2	3	4	—	1	3	3	3	3	3	3	2
Bányai János r. k.		2	3	3	—	3	3	3	3	3	1	2	1
5. Benyovszky István r. k.		3	2	3	—	2	2	2	3	3	1	2	1
Bernáth József izr.		2	3	2	2	2	3	3	2	—	—	2	1
Bota Valér g. k.		2	4	4	—	3	2	3	4	2	2	1	1
Böhm József r. k.		2	2	2	1	2	2	2	1	—	—	1	1
Csedreki János g. k.		2	3	4	—	3	2	3	3	2	2	1	1
10. Darai László r. k.		2	2	3	—	3	3	2	3	2	1 ^{fm.}	1	1
Fogelsperger József r. k.		2	3	2	2	2	3	3	3	—	—	1	1
Géczy Antal r. k.		1	2	2	1	2	2	1	2	—	—	1	1
Glück József izr.*													
Göbl Ferenc r. k.		3	3	3	2	2	2	3	3	—	—	1	1
15. Grünfeld Herman izr.		1	2	2	2	2	2	2	1	—	—	1	1
Haluskay Endre g. k.		2	2	3	—	3	3	3	3	3	2	2	1
Handlovits Tibor r. k.		1	2	3	—	2	1	2	3	1	3	2	1
Hoczman Gyula r. k.		1	2	2	1	2	1	2	2	—	—	1	1
Horváth József r. k.		2	2	3	—	3	2	2	3	2	3	3	1
20. Horváth Sándor r. k.		1	1	2	1	2	1	2	2	—	—	1	1
Istóka Dezső r. k.		1	2	2	1	2	1	1	2	—	—	1	1
Juhász István r. k.		1	2	1	1	2	1	1	1	—	—	1	1
Kamensky Elemér r. k.		2	2	3	—	2	1	2	1	1	3	1	1
Kerekes János g. k.		1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
25. Kirchmájer József r. k.		1	2	3	—	2	1	1	3	1	3	1	1
Kirilla Viktor g. k.		1	2	2	—	2	1	2	1	2	2	1	1
Kiss Pál g. k.		2	3	3	—	2	2	3	3	2	3	2	1
Lőwi Herman izr.		1	2	2	1	1	1	3	3	—	—	2	1
Mandula József r. k.		3	4	4	4	3	3	4	3	—	—	1	1
30. Mandula Sándor. r. k.		3	3	4	4	3	2	4	4	—	—	1	1
Martin József r. k.		2	2	3	—	2	2	3	2	3	3	1	1
Nagy József r. k.		3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1	1
ifj. Papp Gyula g. k.		1	2	2	1	2	2	2	3	—	—	1	1
id. Papp Gyula g. k.		2	2	2	—	2	2	2	2	3	3	1	1
35. Pintiye András g. k.		1	2	2	1	2	1	1	1	—	—	1	1

*) Kilépett.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Testgyakorlat	Magaviselet
	Róth Jenő r. k.	1	2	2	—	2	2	2	2	2	2	1	1
	Scheffler Mihály r. k.	1	2	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	Schrepler József öszt. r. k.	1	2	2	1	2	2	3	2	—	—	1	1
	Schwarczkopf István r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
40.	Seer József r. k.	1	1	1	—	2	1	1	1	1	2	1	1
	Somogyi Gyula r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	Szabó József r. k.	1	3	3	—	3	3	3	2	2	3	1	1
	Szeibel István r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	2	1
	Tempfli János r. k.	3	3	3	—	3	2	2	2	3	2	1	1
45.	Terebesi Demeter g. k.	1	3	3	—	2	2	2	3	3	3	fm.	1
	Tréger Albert r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	fm.	1
	Vanger György r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
	Veszlovsky Béla r. k.	2	1	1	1	2	1	2	2	—	—	2	1
	Vida Mihály r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
50.	Weisz Elemér r. k.	1	1	2	1	2	1	2	2	—	—	1	1
Magántanulók:													
	Fényes György izr.	3	3	4	—	2	4	3	4	2	3	—	—
	Grósz Jolán ism. izr.	2	3	4	4	4	3	4	4	—	—	—	—
	Gyene Marcell izr.	1	3	1	—	1	2	1	2	1	1	—	—
	Román György g. k.	1	3	3	—	4	4	3	4	3	2	—	—

Hatodik osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?	Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Testgyakorlat	Magaviselet
Anka Oktávia g. k.	1	2	2	—	1	2	1	1	2	3	1	1
Botlinger Pál r. k.	1	2	3	—	1	1	2	2	1	2	1	1
Chudán Jenő g. k.	2	3	3	—	3	3	2	4	3	3	1	2
Czumbel János r. k.	1	1	2	2	1	1	2	2	—	—	1	1
5. Dunay Béla r. k.	1	1	1	1	2	1	1	2	—	—	fm.	1
Fekésházy Sándor ref.	2	2	3	—	2	2	2	3	1	2	2	1
Feldmann Sándor izr.	2	3	3	—	1	3	2	3	1	3	1	1
Ficzere Jenő r. k.	1	2	3	3	2	2	2	3	—	—	2	1
Fischer Lajos izr.	1	1	2	1	1	1	1	2	—	—	2	1
10. Gasch Rezső ism. ág. ev.	3	4	4	—	2	4	4	4	3	1	1	2
Glück Nándor izr.	2	2	3	—	3	3	2	2	2	3	3	1
Gönczy Antal g. k.	1	1	2	2	1	1	1	2	—	—	1	1
Grosz Sándor izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
Handlovics Miklós r. k.	1	2	2	2	2	1	2	2	—	—	3	1
15. Harnos Sándor r. k.	2	3	3	—	3	2	2	3	2	2	2	2
Haugg László r. k.	2	3	3	3	1	1	3	3	—	—	fm.	1
Hauler Béla r. k.	3	3	3	—	4	3	2	3	3	3	1	2
Hauler Pál r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
Háger Sándor r. k.	1	1	2	2	1	1	2	2	—	—	1	1
20. Heinrich Vendel r. k.	1	2	2	2	1	1	2	2	—	—	1	1
Honti Jenő r. k.	1	2	3	3	2	1	2	3	—	—	2	1
Kádas István r. k.	2	3	3	3	3	2	3	3	—	—	1	2
Károly Imre r. k.	3	3	4	—	3	2	3	3	1	2	fm.	2
Kendelényi Béla r. k.	3	3	3	—	3	3	3	3	2	3	2	2
25. Kiss Sándor izr.	3	3	3	—	2	2	3	3	2	4	2	2
Kokonecz Emánuel g. k.	2	2	4	—	3	3	3	3	1	2	fm.	1
Kovács Károly r. k.	3	2	4	—	2	3	2	3	1	1	1	2
Lahner Lajos r. k.	1	1	1	—	1	1	1	2	1	2	1	1
Léber János r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1
30. Mensáros Andor r. k.	2	2	2	2	1	2	2	2	—	—	1	1
Méhely László r. k.	2	2	3	—	1	2	1	2	1	2	1	1
Mikle János g. k.	1	1	2	2	1	2	1	1	—	—	fm.	1
Morgenthal Sándor r. k.	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	1	1
Perpék János r. k.	1	2	3	3	2	3	3	2	—	—	2	1
35. Petuker Károly r. k.	1	2	3	—	2	2	3	2	1	2	2	1

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettud.	Mennyiség	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Testgyakorlat	Magaviselet
40.	Preg István r. k.	1	2	3	—	2	2	2	2	2	2	2	1
	Rácz Béla izr.	1	2	1	—	1	1	2	2	1	2	2	1
	Roth Sándor ism. izr.	2	2	3	—	2	3	2	3	2	3	fm.	2
	Smolenszky Géza r. k.	2	3	3	3	3	2	2	3	—	—	1	1
	40. Spanyol Béla r. k.	2	3	3	—	3	2	2	2	2	1	1	2
	Sterk Ágoston r. k.	3	3	3	—	3	3	3	3	2	2	1	1
	Suta Péter g. k.	1	3	3	—	3	3	2	3	2	3	1	2
	Szabó Béla r. k.	2	3	3	—	2	3	3	3	2	3	1	2
	Szepessy József r. k.	2	2	3	3	2	1	2	1	—	—	1	1
	45. Szerdahelyi István r. k.	2	3	3	—	2	1	2	3	1	1	1	1
50.	Szolomayer György r. k.	1	2	2	2	2	1	2	2	—	—	1	1
	Tillinger György r. k.	1	2	2	2	2	1	1	1	—	—	2	1
	Timár György r. k.	2	2	3	—	3	2	2	3	1	3	3	1
	Udvari Ferenc r. k.	1	3	3	—	3	2	2	3	2	1	1	1
	50. Url Tibor r. k.	3	3	3	—	3	3	2	3	2	1	1	2
	Vandra Károly r. k.	1	1	2	—	2	1	1	1	1	2	1	1
	Vincze Ferenc r. k.	2	2	2	2	1	2	1	3	—	—	fm.	1
	Weisz Géza izr.	1	1	1	—	1	1	1	1	1	1	fm.	1
	54. Weissenbacher Pál r. k.	2	3	3	3	2	2	2	2	—	—	1	1
Magántanulók :													
	Kalocsay Dezső r. k.	2	2	2	—	3	3	2	3	2	2	—	—
	Mocsáry Gyula g. k.	3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	—	—

Hetedik A) osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallásan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Egészségtan	Testgyakorlat	Magaviselet
Boromisza Zoltán r. k.		3	2	2	—	3	1	3	3	1	2	1	1	1
Coroianu Demeter g. k.		1	3	3	—	3	2	3	3	2	3	2	3	1
Csonka János g. k.		1	2	2	—	2	1	2	2	1	2	2	2	1
Davidovics András r. k.		1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
5. Duffer Antal r. k.		2	2	3	—	3	2	2	2	1	2	1	3	1
Erdélyi László izr.		2	3	3	—	3	3	3	2	2	2	2	3	2
Fatán Mihály g. k.*														
Fischer János r. k.		3	3	3	3	2	3	3	3	—	—	2	3	1
Fischer József r. k.		3	3	3	—	3	2	2	2	1	2	2	2	1
10. Forrássy Endre r. k.		3	3	3	—	3	2	3	3	3	1	2	2	2
Gottlieb Kálmán izr.		1	2	1	1	2	1	1	1	—	—	2	2	1
Govrik László r. k.		3	3	3	—	3	2	3	3	3	3	3	2	2
Gödölle Géza r. k.		3	3	3	—	3	2	3	3	3	2	2	2	1
Gyulai Béla r. k. öszt.		1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
15. Heller Ernő r. k.		1	2	3	—	3	2	2	2	2	3	1	2	1
Klein Hermán izr.		2	2	3	3	2	2	2	2	—	—	1	3	1
Kovács Béla izr.		3	3	3	—	3	3	3	3	2	3	2	3	2
Ligeti László r. k.		2	3	3	—	3	2	2	3	2	1	2	fm.	1
Lini János r. k. p. n.		2	2	3	—	3	2	3	3	2	3	2	fm.	1
20. Mertz József r. k.		2	2	2	—	1	1	1	1	1	1	2	fm.	2
Neubauer József r. k.		2	2	3	3	3	2	3	2	—	—	2	3	1
Olsavszky István r. k.*														
Roóz Gusztáv izr.		3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	3	fm.	2
Schönfeld Lajos izr.		1	1	1	1	2	1	1	1	—	—	2	1	1
25. Séfl László r. k.		2	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	1	1
Stich István r. k.		2	2	3	—	2	2	1	2	1	2	2	1	1
Szabó János r. k.		1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
Szarukán Kálmán r. k.		3	3	3	3	3	2	3	2	—	—	2	2	2
Szatmári István izr.		3	3	3	—	3	3	3	3	3	3	2	3	1
30. Székely Sándor r. k.		1	2	2	3	2	2	2	2	—	—	2	2	1
Vadász Gusztáv r. k. p. n.		2	3	3	—	3	3	3	3	2	2	2	fm.	1
Véber József r. k.		3	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1	1	1
Vukovich Lajos r. k. p. n.		2	2	3	3	3	2	3	3	—	—	2	fm.	1
Magántanuló :														
Csongor Sándor ref.		vi	zs	gá	lat	ot	ne	m	te	tt				

*) Kilépett.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Egészség	Testgyakorlat	Magaviselet
	Boka Miklós g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	—	—	2	1	3
	Braun Dezső izr.	2	3	4	—	3	3	3	4	3	3	3	3	1
	Buday Mihály r. k.	2	1	1	—	1	1	2	3	1	1	1	1	1
	Dunka László g. k.	1	1	1	2	2	1	2	2	—	—	2	2	1
5.	Fogarassy József r. k.	3	3	3	—	3	3	3	3	3	2	2	2	1
	Frits Zoltán r. k.	2	1	3	—	3	1	3	3	1	2	1	2	1
	Geng István r. k.	1	1	1	2	2	1	1	1	—	—	1	2	1
	Groszmann Sándor izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	2	1
	Hajnal György r. k.	4	3	3	3	4	3	4	4	—	—	3	1	2
10.	Heinrich János r. k.	3	3	3	—	1	3	3	4	3	2	2	1	1
	Jékey Sándor r. k.	3	3	3	—	2	2	3	3	3	2	2	2	2
	Kozányi Pál r. k.	2	3	3	—	2	2	3	3	3	1	2	3	1
	Láng Lajos r. k. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	2	1
	Martinovich Árpád r. k.	2	2	3	3	3	3	3	3	—	—	1	2	1
15.	Márványi Ernő izr.	1	2	3	3	3	2	3	3	—	—	2	2	1
	Mátyási János r. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	—	—	1	3	1
	Mihálka Sándor g. k.	2	3	3	3	3	3	3	3	—	—	3	1	2
	Nagy Árpád r. k.	2	2	4	—	3	1	3	3	2	2	1	1	1
	Pap Sándor r. k.	1	1	1	—	1	1	2	3	1	2	1	1	1
20.	Papoczy Árpád r. k.	3	3	4	—	3	2	3	3	3	3	2	1	2
	Papp Tivadar g. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
	Rácz Jenő izr.	2	2	3	3	2	3	3	3	—	—	2	3	2
	Reisenbüchler Sándor r. k.	3	3	3	—	3	3	3	3	3	2	1	1	1
	Renvers Ágost r. k.	3	3	4	—	3	2	3	3	1	1	1	3	1
25.	Renvers István r. k.	3	3	3	—	2	2	3	3	2	1	1	1	1
	Rozgonyi Alfréd r. k.*													
	Schlagetter Bálint r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
	Sróth Mihály r. k.	3	3	3	—	3	3	3	4	3	3	2	3	1
	Stamberger Elemér r. k.	3	1	2	3	2	2	3	3	—	—	1	3	1
30.	Sterk János r. k.	3	2	4	3	1	3	3	3	—	—	2	1	1
	Szembrátovics Szaniszló r. k.	3	3	3	—	3	3	3	3	3	1	2	fm.	1
	Szemerédy Béla r. k.	3	3	3	—	3	3	3	3	3	2	1	fm.	2
	Sztojka Árpád r. k.	3	3	3	—	3	2	3	2	2	2	2	3	1
	Werner Jenő ref.	1	2	2	—	2	1	2	2	1	1	1	2	1

* Kilépett.

Nyolczadik osztály.

A tanuló neve s vallása; ösztöndíjas-e? ismétlő-e?		Vallás	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiség	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Bölcsészet	Testgyakorlat	Magaviselet
	Achim Szilviusz g. k.	1	3	3	—	3	3	2	3	1	2	2	2	1
	Balogh László g. k.	2	3	3	3	4	2	3	3	—	—	3	1	1
	Bárany Pál izr.	1	2	2	2	1	2	1	2	—	—	1	fm.	1
	Bodnár György r. k.	1	1	2	—	3	1	3	3	1	2	1	2	1
5.	Borai József r. k.	2	3	3	—	3	3	3	3	2	1	3	2	2
	Brém Ágoston r. k.	1	1	2	—	1	3	2	2	1	1	1	1	1
	Csillag Nándor r. k.	2	2	3	2	3	3	3	3	—	—	3	2	1
	Csurgó József g. kath.	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	2	2	1
	Deák István r. k.	2	3	3	3	3	2	3	3	—	—	2	1	1
10.	Dunka Viktor g. k.	1	2	2	2	3	3	2	2	—	—	2	2	1
	Farkas Antal ref.	2	1	2	—	2	1	1	2	1	2	1	fm.	1
	Grieger Kálmán r. k.	2	2	2	1	2	2	2	2	—	—	1	1	1
	Gruber György r. k.	2	1	2	1	2	2	2	2	—	—	2	1	1
	Haluskay Sándor g. k.	1	1	1	1	2	2	1	1	—	—	1	1	1
15.	Hegedüs József g. k.	2	1	3	—	3	3	3	3	1	3	2	2	1
	Hermann István r. k. p. n.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	fm.	1
	Horny Oszkár r. k. p. n.	1	1	2	1	2	1	2	2	—	—	1	fm.	1
	Horváth Pál r. k.	1	2	2	2	2	2	2	2	—	—	1	fm.	1
	Jakab György g. k.	1	3	3	—	3	3	2	3	1	2	3	1	1
20.	Jankovics János r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
	Kamensky Viktor r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Kaszavitz László izr.	1	1	2	1	2	1	1	1	—	—	1	fm.	1
	Kaufmann Sándor izr.	1	2	2	2	2	1	3	3	—	—	2	3	1
	Klein Dezső izr.	1	3	2	3	2	3	3	3	—	—	2	fm.	2
25.	Láng Antal r. k.	2	2	3	—	2	3	3	3	1	2	3	fm.	1
	Lengyel Sándor r. k.	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	2	1
	Magyar Gyula r. k.	1	1	2	1	2	2	1	2	—	—	1	1	1
	Nagy László r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
	Palásthy Gyula r. k.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
30.	Pauluk Mihály g. k.	1	3	3	—	3	2	2	3	2	1	2	2	1
	Peltsárszky Pál r. k. p. n.	1	2	2	—	3	3	2	3	1	2	2	fm.	1
	Péterfi Gyula g. k.	1	2	2	1	2	2	2	2	—	—	2	fm.	1
	Reszler István r. k. p. n.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	fm.	1
	Scheffler Ferenc r. k. p. n.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
35.	Sulyok Endre ref.	2	2	3	—	3	3	3	3	2	3	3	1	1

A tanuló neve s vallása; osztöndíjas-e? ismétlő e?	Vallásan	Magyar nyelv	Latin nyelv	Görög nyelv	Német nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Görögpótló irod.	Görögpótló rajz	Bölcsészet	Testgyakorlat	Magaviselet
Szabó Károly r. k.	3	3	3	—	4	3	3	3	2	1	3	1	1
Szarukán Zoltán r. k.	3	1	1	2	1	3	3	3	—	—	3	fm.	1
Szaucsek Károly g. k.	1	2	2	—	3	1	1	1	1	1	2	1	1
Szálka Béla r. k. öszt.	1	1	1	1	1	1	1	1	—	—	1	1	1
40. Szántó Zoltán r. k.	3	3	3	—	3	4	3	3	3	1	3	1	1
Szerencsés Ferenc r. k.	1	1	2	1	1	3	2	2	—	—	2	1	1
Sztojka Béla r. k.	2	3	3	2	2	2	2	3	—	—	2	2	1
Tenyák Sándor r. k.	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	1	1
Tombory Béla r. k.	3	1	3	—	3	3	3	3	1	3	2	1	1
45. Turner József r. k.	2	1	2	—	1	2	2	2	1	2	3	2	1
Uzonyi Bálint ref.	1	1	1	1	2	2	1	2	—	—	1	1	1
Vermes Ferenc r. k.	3	2	3	—	3	3	3	3	2	3	3	1	1
Weisz János r. k.	3	3	3	—	3	4	3	3	2	3	3	1	2
Zborai Mihály r. k.	3	3	3	3	4	4	3	3	—	—	4	1	2
Magántanulók:													
Gentz Dezső g. k.	1	3	3	—	3	3	2	3	3	3	3	—	—
Horváth János r. k.	2	2	3	—	3	3	2	3	2	2	3	—	—
Weisz Móríc izr.	1	3	3	2	2	3	2	3	—	—	3	—	—

VI.

A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.

A) A tanulók létszáma, azok egészsége, kora és szülőik lakóhelye.

Osztály	A tanév folyamán											A nyilvános és magántanulók közül 1912. december 31.-én													A vizsgát tett nyilvános és magántanulók közül															
	felvételt	kimaradt	magántanuló lett	kizárattott	meghalt	vizsgálatlan maradt	vizsgálatot tett	beiratkozott	vizsgálatot tett	összesen vizsgálatot hány tanuló	előfordult				9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	magyar honos	magyarországi horvátországi illető- ségű	szülője lakott								
											könnyű	súlyos	fertőző	igazgatói tanárszéki																		külföldi illetőségű	Ausztria	Szatmár-Németi	Szatmár várm.	Más törvényh.	Horvát-Szlavonia	Egyéb külföldön		
																																							meg- rovás	
																																								éves volt
I. A)	46	6	—	—	—	40	—	—	40	16	—	—	—	2	29	12	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	1	2	1	10	11	17	—	1		
I. B)	46	6	—	—	—	40	—	—	40	90	—	—	—	1	14	13	14	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	—	12	22	6	—	—	
I. C)	46	7	1	—	—	38	—	—	38	57	—	—	—	1	15	12	8	4	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	—	—	—	22	—	16	—	—	
II. A)	43	1	—	—	—	42	—	—	42	33	2	—	—	—	3	15	18	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	2	—	4	22	14	—	2	
II. B)	48	2	—	—	—	46	—	—	46	26	4	—	—	—	1	14	13	12	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	—	—	—	21	14	11	—	—	
II. C)	40	2	—	—	—	38	—	—	38	62	1	—	—	—	—	17	13	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	—	—	—	16	17	5	—	—	
III. A)	58	9	1	—	—	48	—	—	48	76	4	—	—	—	—	2	25	10	14	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48	—	—	—	18	16	14	—	—	
III. B)	57	2	—	—	—	55	3	3	58	48	2	1	—	—	—	19	21	11	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	57	1	—	—	31	16	10	1	—	
IV. A)	48	—	1	—	—	47	2	2	49	110	—	—	—	—	—	—	1	16	17	9	4	1	—	—	1	—	—	—	—	—	48	1	—	—	47	1	—	1	—	
IV. B)	49	4	—	—	—	45	—	—	45	76	3	—	—	—	—	—	13	16	12	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	—	—	18	14	13	—	—	
V.	52	1	2	—	—	49	4	4	53	24	2	—	—	—	—	—	6	15	18	11	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	53	—	—	—	7	26	20	—	—	
VI.	54	—	—	—	—	54	2	2	56	127	17	—	1	—	—	—	—	5	22	20	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56	—	—	—	18	23	15	—	—	
VII. A)	34	2	1	—	—	31	—	—	31	93	2	—	—	—	—	—	—	—	7	14	3	8	1	—	—	—	—	—	—	—	31	—	—	—	11	10	10	—	—	
VII. B)	34	1	—	—	—	33	—	—	33	30	4	—	1	—	—	—	—	—	8	12	11	3	—	—	—	—	—	—	—	—	33	—	—	—	13	10	10	—	—	
VIII.	50	—	1	—	—	49	3	3	52	68	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	16	13	12	5	—	—	—	—	—	1	52	—	—	—	16	13	23	—	—
I—VIII.	705	43	7	—	—	655	14	14	669	936	46	1	1	1	4	62	85	113	98	87	91	69	42	25	15	5	—	—	—	1	662	3	4	1	264	215	184	2	3	

B) A szülők foglalkozása, a tanulók vallása és anyanyelve.

Osztály	Az osztályvizsgálatot tett tanulók szüleinek foglalkozása																				Az osztályvizsgálatot tett tanulók vallása					Az osztályvizsgálatot tett tanulók anyanyelve														
	nagybirtokos	középbirtokos	kisbirtokos	egyéb őstermelő	gazd. tisztviselő	gazd. segédzemély	nagyiparos	kisiparos	ipari tisztviselő	ipari segédzemély	nagykereskedő	kiskereskedő	keresk. tisztviselő	keresk. segédzemély	köztisztviselő	pap	tanár, tanító	más értelmiségi	közhiv. alkalm.	katonatiszt	katonaaaltiszt	napszámos	nyugdíjas	eltartásos	egyéb és ismeretlen	árvaházi növendék	mindössze	róm. kath.	gör. kath.	református	ágostai ev.	görög keleti	unitárius	izraelita	magyar	német	tót	oláh	horvát	morva
I. A)	3	—	1	—	3	—	—	4	2	—	—	1	13	—	4	2	3	—	—	1	2	—	—	1	—	—	40	28	5	—	—	—	—	7	40	—	—	—	—	—
I. B)	—	—	10	—	2	—	—	8	2	1	—	1	—	—	2	—	4	3	—	1	—	—	—	4	2	—	40	40	—	—	—	—	—	39	1	—	—	—	—	
I. C)	—	—	9	—	—	—	—	6	—	—	1	5	2	3	4	1	3	—	1	—	—	—	2	1	—	—	38	17	11	4	—	—	—	6	35	—	—	1	—	2
II. A)	1	4	7	—	2	1	—	4	1	1	—	2	—	—	3	3	6	3	—	—	1	—	—	1	2	—	42	25	14	2	—	—	—	1	36	2	—	3	—	—
II. B)	2	4	3	—	2	2	2	5	—	2	—	3	3	1	2	1	1	5	1	—	—	—	1	6	—	—	46	29	8	2	—	—	—	7	44	—	—	2	—	—
II. C)	—	—	16	1	—	—	—	2	—	—	—	4	5	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	5	—	—	38	34	—	1	—	—	—	3	37	1	—	—	—	—
III. A)	—	2	10	—	3	—	—	5	—	—	—	2	4	—	9	—	3	4	—	—	—	—	4	2	—	—	48	37	4	2	1	—	—	4	48	—	—	—	—	—
III. B)	—	1	10	—	1	—	1	12	—	—	2	2	2	4	6	1	3	5	1	—	—	—	—	3	4	—	58	37	5	2	—	—	14	58	—	—	—	—	—	—
IV. A)	—	—	10	1	—	—	—	—	4	4	—	5	1	1	5	1	6	6	—	—	3	—	—	1	—	—	49	32	7	1	—	1	—	8	42	—	—	4	1	2
IV. B)	2	2	15	—	1	—	—	7	—	—	—	4	1	—	—	4	2	2	1	—	1	—	—	2	1	—	45	32	5	—	1	—	—	7	45	—	1	—	—	—
V.	1	—	13	1	1	1	1	6	1	1	—	7	2	1	2	3	6	3	—	—	—	—	1	1	1	—	53	32	12	2	—	—	—	7	53	—	—	—	—	—
VI.	—	2	13	1	—	—	—	4	1	—	—	5	2	—	15	2	4	1	—	—	1	—	—	5	—	—	56	39	7	1	1	—	—	8	53	2	—	1	—	—
VII. A)	—	1	6	—	1	—	—	3	—	1	—	4	—	—	5	2	1	4	1	—	—	—	1	1	—	—	31	22	2	—	—	—	—	7	81	—	—	—	—	—
VII. B)	—	4	7	—	—	—	—	1	—	—	—	1	4	1	3	—	1	2	1	2	—	—	—	4	2	—	33	25	4	1	—	—	—	4	33	—	—	—	—	—
VIII.	3	1	5	—	3	—	—	7	1	—	—	2	4	2	—	2	7	7	6	—	—	—	—	2	—	—	52	32	12	3	—	—	—	5	51	—	—	1	—	—
I—VIII.	12	21	135	4	22	4	4	74	12	10	3	48	43	13	61	22	50	46	12	4	8	—	11	40	10	—	669	460	96	21	3	1	—	88	645	6	1	12	1	4

C) A tanulók magaviselete, óramulasztása és előmeneteli végeredménye.

Osztály	Ismétlő volt	Az osztályvizsgálatot tett tanulók									Az osztályvizsgálatot tett nyilvános és magántanulók közül											
		közül							által		minden				felsőbb osztályba fel- léphet	javító vizsgálatot tehet	az osztályt ismételheti	az osztályt többé nem ismételheti				
		magaviseletből				egy órát sem	csak igazoltan	igazolatlannul	igazoltan	igazolatlannul	rendes tantárgyból											
		1	2	3	4						jeles	legalább		elégtelen								
												jó	elég- séges									
																			osztályzatot kapott			
osztályzatot				mulasztott			mulasztott órák száma															
I. A)	1	39	1	—	—	13	26	1	894	4	4	12	19	—	2	3	35	—	5	—		
I. B)	1	39	1	—	—	9	29	2	470	2	3	12	18	3	2	2	33	3	4	—		
I. C)	6	30	7	1	—	12	23	3	396	11	3	3	22	1	2	7	28	1	8	1		
II. A)	—	41	1	—	—	8	33	1	682	4	5	7	23	—	—	7	35	—	7	—		
II. B)	2	37	9	—	—	11	34	1	861	4	4	12	23	2	—	5	39	2	5	—		
II. C)	2	31	7	—	—	5	29	4	624	4	5	9	17	3	—	4	31	3	4	—		
III. A)	2	43	5	—	—	14	33	1	810	3	10	6	25	1	1	5	41	1	6	—		
III. B)	5	51	4	—	—	10	39	6	802	45	3	5	35	7	5	3	43	7	7	1		
IV. A)	1	43	3	1	—	10	34	3	938	15	5	13	27	3	—	1	45	3	1	—		
IV. B)	2	40	5	—	—	9	34	2	704	6	5	4	31	4	—	1	40	4	1	—		
V.	1	48	1	—	—	15	34	—	839	—	7	15	23	2	—	6	45	2	5	1		
VI.	2	40	14	—	—	14	34	6	1835	82	5	14	30	6	—	1	49	6	—	1		
VII. A)	—	23	8	—	—	2	25	4	1080	6	3	4	24	—	—	—	31	—	—	—		
VII. B)	—	26	6	1	—	2	24	7	1154	34	4	3	18	6	1	1	25	6	2	—		
VIII.	—	47	2	—	—	11	36	2	1570	7	8	14	25	4	—	1	47	4	1	—		
I—VIII.	25	578	74	3	—	145	467	43	13659	227	74	133	360	42	13	47	567	42	56	4		

VII.

Az érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése.

A) Írásbeli vizsgálat

Jelentkezett	Vizsgáltatott	Feladvány	Jelenen	Jól	Kielégítően	Elégtelenül
			oldották meg			
47	47	I. A magyar irodalomból: „Nevezetesebb hazafias költőink működése Kölcseytől Petőfi Sándorig“	18	15	13	1
		II. A latin nyelvből: Horatius Carminum liber, III. 2. „Ad iuventutem Romanam“ című ódája				
		III. A mennyiségtanból: 1. $7154 \cdot 8 \text{ K } 5\frac{1}{2}$ százalékos, $9717 \cdot 6 \text{ K}$ pedig $3\frac{1}{2}$ százalékos kamatos kamatra helyeztetett el. Hány év múlva lesz a kamatos kamatokkal felszaporodott két tőke egyenlő, és mekkora e felszaporodott tőke?	11	18	16	2
		2. Egy háromszögalaku telek két oldala $78 \cdot 5$, illetőleg 65 méter, az általuk bezárt szög pedig $80^{\circ}25'40''$. Hány méteres a telek kerítése és mekkora a területe?	19	10	17	1

B) A szóbeli vizsgálat után:

Amelyre bocsáttatott	Amelyet kiállott	Érettnak nyilvánítottatott			Az érettségit végzettek közül									
		jelesen	jól	egyszerűen	theologiai	jogi	tanári	orvosi	katonai	mérnöki	kereskedelmi	tisztviselői	tanítói	művészi
					pályára készül lépni									
47	42	12	13	17	7	6	—	8	6	6	4	5	—	—

Az érettségi vizsgálatot sikerrel kiállott 42 ifju közül:

Jeles fokozattal érettek 12-en: Csurgó József, Haluskay Sándor, Hermann István, Jankovics János, Kamensky Viktor, Kaszavitz László, Lengyel Sándor, Nagy László, Palásthy Gyula, Reszler István, Scheffler Ferenc, Szálka Béla.

Jó fokozattal érettek 13-an: Bodnár György, Brém Ágoston, Farkas Antal, Grieger Kálmán, Gruber György, Horny Oszkár, Horváth Pál, Kaufmann Sándor, Magyar Gyula, Peltsárszky Pál, Szerencsés Ferenc, Tenyák Sándor, Uzonyi Bálint.

Egyszerűen érettek 17-en : Achim Szilviusz, Bárány Pál, Csillag Nándor, Deák István, Dunka Viktor, Gruber Béla, Hegedüs József, Horváth János, Jakab György, Láng Antal, Pauluk Mihály, Péterfi Gyula, Szaucsek Károly, Sztojka Béla, Tombory Béla, Turner József, Vermes Ferenc.

Négy ifju két hó mulva teendő javító érettségi vizsgálatra, egy pedig egy év mulva teendő ismétlő érettségi vizsgálatra utasított.

Öt ifju szóbeli érettségi vizsgálatot tett a görögből.

Az érettségit tett ifjak közül 20-an hálájukat az Istennel szemben dicséretreméltó módon rótták le. Vallástanáruk vezetése alatt Mária-Pócsra zárandokoltak s ott megható módon végezték ájtatosságukat. A zárandokokhoz csatlakozott négy tanár, az urak Mária-kongregációjának két tagja s az igazgató.

VIII.

Tanszerek gyarapodása.

A) Tanári könyvtár.

- I. **Vallástan.** 4 mű (ajándék.)
- II. **Magyar nyelv és irodalom.** 2 mű (vétél), 20 mű (ajándék).
- III. **Classica philologia.** 9 mű (vétél), 11 mű (ajándék).
- IV. **Német nyelv és irodalom.** 119 mű (ajándék).
- V. **Történelem.** 16 mű (vétél), 10 mű (ajándék).
- VI. **Földrajz,** 1 mű (vétél).
- VII. **Államtudományok.** 3 mű (ajándék).
- VIII. **Természettajz.** 1 mű (vétél), 1 mű (ajándék).
- IX. **Mennyiségtan.** 2 mű (ajándék).
- X. **Természettan.** 3 mű (vétél), 4 mű (ajándék).
- XI. **Bölcsészet, paedagogia.** 2 mű (vétél), 13 mű (ajándék).
- XII. **Vegyes.** 2 mű (vétél).
- XIII. **Folyóiratok.** 29 mű (vétél).

B) Természettajzi tár.

Vétél útján szereztetett 28 drb., ajándék útján 3 drb.

C) Vegytani tár.

Vétél útján szereztetett 2 drb.

D) Természettani tár.

Vétél útján szereztetett 3 drb.

E) Szemléltető képek.

Új beszerzés nem volt.

F) Rajztár.

Új beszerzés nem volt.

G) Földrajzi tár.

Vétel útján szereztett 5 drb.

H) Torna-szertár.

Vétel útján szereztett 1 drb.

I) Éremgyűjtemény.

Az éremtár részére 1912—13-iki iskolai évben a következő adományok érkeztek be: Benkő József apátkanonok, plébános ur 1 ezüst, Matyaczkó György esp. lelkész 1 ezüst, Bogdán László II. B.) 1 ezüst, 2 réz, 2 nikkel, Gottlieb András II. B) 1 nikkel, 4 réz. Petruska Gyula II. B) 2 réz. Vári Sándor II. B) 1 réz. Adlerstein Lajos II. C) 1 réz érmet ajándékozott.

IX.

Ösztöndíjak, jutalom és segélyezés.

I. Ösztöndíj-alapok.

A szatmár-egyházmegyei alapítványi pénztárban van a szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium róm. kath. vallásu tanulói számára három ösztöndíj alapítvány: *Obermayer* András szatmári nagypréposté, *Rudolff* Pál szatmári kanonoké és dr. *Lengyel* Gézáé. Az elsőből 6, a másodikból 3 jóviseletű és szorgalmas tanuló kap évenként 200—200 korona, a harmadikból 2 tanuló 80—80 korona ösztöndíjat. Ezen ösztöndíj-alapítványok megüresedett helyeit az alapítók végrendekezései szerint a *szatmári káptalan* adományozza.

a) **Budai Mária Terézia-féle** 240 korona ösztöndíjat élveztek:

Gyulay Béla VII. A) oszt. tanuló.

Láng Lajos VII. B) oszt. tanuló.

b) **Alapy-féle** 420 korona ösztöndíjat élvezett:

Szálka László III. A) oszt. tanuló.

c) **Báró Rudics-féle** 800 korona ösztöndíjat élvezett:

Martinovich Árpád VII. B) oszt. tanuló.

d) **Lonovich féle** 519 korona **Belánszky-féle** 210 korona ösztöndíjat élvezett: *Benyovszky* István V. oszt. tanuló.

e) **Jövedék-bírsági alaptól** 200 korona ösztöndíjat élvezett:

Dobrovóczy József III. B) oszt. tanuló.

f) **Belánszky-féle** 210 korona ösztöndíjat élveztek:

Benyovszky László I. C) oszt. tanuló.

Benyovszky Pál III. B) oszt. tanuló.

g) **Bob János-féle alaptól** 120 kor. ösztöndíjat élvezett:

Anka Oktavián VI. o.szt. tanuló.

h) **Az Obermayer-féle alaptól** 200 kor. ösztöndíjat élveztek:

Szálka Béla VIII. oszt. tanuló.

Dunai Béla VI. oszt. tanuló.

Schrepler József V. oszt. tanuló.

Ádámcsik Ferenc IV. A) oszt. tanuló.

Kun István IV. B) oszt. tanuló.

Radlinszky József III. A) oszt. tanuló.

i) **A Rudolff-féle-alapból** 200 kor. ösztöndíjat élveztek:

Léber János VI. oszt. tanuló.

Mekker György II. B) oszt. tanuló.

Szabó István II. B) oszt. tanuló.

k) **A dr. Lengyel Géza-féle alapból** 80 korona ösztöndíjat élveztek:

Vida Mihály V. oszt. tanuló.

Gacsályi Endre II. B) oszt. tanuló.

A 20 tanuló összesen 5129 korona ösztöndíjat élvezett.

II. Jutalmazás.

A) Jutalomdíj alapok.

1. **Dr. Kádár Ambrus** szatmári székesegyházi kanonok „Divéky jutalomdíj” című alapítványa (200 korona) olyan jóviséletű tanuló jutalmazására, aki a természettanban vagy természetrajzban a legkiválóbb előmenetelt tanúsítja.

A „Divéky-jutalomdíj”-at ez évben *Anka Oktávián* VI. oszt. tanuló kapta a természetrajz tanulmányában tanúsított szorgalmáért.

2. **„Jandrisics János emlék-alapítvány.”** 500 korona. Alapították az 1878. évben érettségi vizsgát tettek 15 éves találkozójuk emlékére.

Az alapítók 1908. évben 30 éves találkozóra gyűltek össze s ez alkalommal a tőke felemelését határozták el. A gyűjtés befejeztével az eredetileg 300 koronás alapot 500 koronára emelték.

Ez alapítvány évi kamatját az a tanuló ifju kapja, aki a hazai történelemben a legalaposabb készültséget tudja felmutatni az érettségi vizsgálaton.

Az érettségi vizsgáló bizottság ez évben a 25 kor. jutalmat *Bodnár György* jól érett ifjunak ítélte oda.

3. **„Krausz Károly-alap.”** (62 korona 16 fillér), III. osztályu róm. kath. vallásu, szegény tanulók közül a legjobbnak karácsonyi ajándékra.

Ez évben ajándékot kapott: *Schrepler Sándor* III. A) oszt. tanuló.

4. „Szatmári királyi katolikus főgimnázium tanári karának milleniumi alapítványa.” (1000 korona.)

Ez összegnek évi kamatai a kereszténységnek a magyar nemzetre gyakorolt felmentő hatását tárgyaló, évenként kitűzendő pályakérdés díjául adatnak ki főgimnáziumunkban oly katolikus vallású tanulónak, aki legalább az utolsó három évet iskolánkban töltötte.

Az 50 kor. jutalmat sikerült pályaművével *Hermann István* VIII. oszt. tanuló nyerte el.

5. „Beniczky István jutalomdíj-alap.” (400 korona.)

A tőke kamatából évenként két tanuló jutalmazandó egyenlő összeggel és pedig olyanok, kiknek egyike a latin nyelv, másika a mennyiségtan tanulásában mutat fel kiváló előmenetelt.

A latin nyelvben tanúsított kiváló előmenetelért *Farkas István* IV. A) oszt. tanuló ;

a mennyiségtanban tanúsított előmenetelért *Maák Gyula* IV. A) oszt. tanuló jutalmaztatott.

6. „Hehelein Károly jutalomdíj-alap.”

Alapító levél.

Azok a férfiak, kik a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumban 1871. évben érettségi vizsgálatot tettek, találkozóra hívták meg mindazonkat a tanulótársaikat, kikkel a nevezett gimnáziumban a IV. osztálytól kezdve valamelyik osztályban együtt tanultak. A találkozó 1901. évi szeptember hó 30.-án tényleg létesült. As összejöttek eihatározták, hogy alapítványt létesítenek s a hozzájárulásra a meg nem jelenteket is fölszólítják. Az alapítólevél kiállításával *Ratkovszki Pált* bizták meg.

A megbízott az alapítólevelet 1903. évi május 20.-án kiállította s az felsőbb jóváhagyást is nyert.

1912. évi jnnius 15.-én *Hehelein Károly* pápai praelatus, szatmári kanonok, kinek emlékére az alapítvány létesült, az alaptőkét 1200 korona adományozásával 2000 koronára emelte fel. Ez a körülmény új alapító levél kiállítását tette szükségessé s ezért állítom ki ez új alapító levelet, mely egyebekben az első alapító levéllel mindenben egyező.

1. Az alapítvány címe: „Hehelein Károly jutalomdíj-alap.”

2. Az alaptőke 2000 (azaz kettőezer) korona; ez összeghez járultak:

Barta Ödön ügyvéd, országgy. képviselő, Budapest.

Dr. Darabán János ügyvéd, várm. főügyész, Temesvár.

Daróczy Endre ügyvéd, Szatmár-Németi.

Govrik Ödön birtokos, Ér-Körös.

Kende Zsigmond cs. és kir. kamarás, nagybirtokos, Istvándi.

Markovics Adolf áll. vasuti tiszt, Budapest.

Nagy Sándor ügyvéd, Debrecen.

Nedeczey János ügyed, országgyűl. képviselő, Munkács.

Ratkovszki Pál kir. kath. főgimn. igazgató, Szatmár-Németi.

Dr. Schnabl Róbert áll. főgimn. igazgató, Budapest.

Somlyai József árvaházi igazgató, Budapest.

Hehelein Károly pápai praelátus, szatmári kanonok, az alapítók volt osztályfőnöke.

3. Az alapítvány örök időkre a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumhoz van kötve.

4. A tőke kamatát évenként egy oly ifjú kapja jutalmul az évzáró ünnepélyen, ki a latin nyelvben, vagy a görög nyelven a szokottnál kiválóbb eredményt mutat fel.

5. A jutalmat a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium tanárkara ítéli oda.

6. Az alaptőke a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium igazgatójának adatott át, az igazgató által kezelendő s kamatai mindenkor a 4. pontban megszabott célra fordítandók.

7. Az alapítvány kezeléséről a vall. és közokt. nagymélt. Minisztériumhoz évenként számadás terjesztendő be.

8. Ez alapító levél három egyenlő példányban állíttatott ki s ezek egyike a vall. és közokt. nagymélt. Minisztériumban, másika a kassai tankerületi főigazgatóságnál, harmadika a szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium igazgatóságánál helyeztetett el.

Kelt Szatmár-Németiben, 1913. évi június 6-án.

Ratkovszki Pál

kir. főigazgató, gimn. igazgató.

Ez évben 100 kor. jutalmat kapott *Palásthy Gyula* VIII. o. tanuló.

7. „**Ifj. Lengyel Géza jutalomdíj-alap.**“ 500 korona. Alapította Dr. Lengyel Márton korán elhunyt, példás életű fia emlékére 1902. évi május 28.-án. Az évi kamatát példás életű, szegénysorsu román. kath. ifjú kapja karácsonyi ajándékkul.

Ez évben a jutalmat *Vincze Ferenc* VI. oszt. tanulónak ítélte oda a tanárkar.

8. „**Mizselyi Imre jutalomdíj-alap.**“ (500 korona.)

A tőke évi kamatát példás életű két ifjú kapja. Ez évben egyenként 12 korona 50 fillér jutalmat kaptak *Láng Lajos* VII. B) o. t. és *Gyulai Béla* VII. A) oszt. tanulók.

9. „**Lengyel Ervin Géza jutalomdíj-alap.**“ (500 korona.)

Alapították kiválóan jeles és kedves fiuk, néhai Lengyel Ervin Géza emlékére Lengyel Endre és Korbuly Nina.

A tőke kamatát kapja az I. osztály valamelyik érdemes, róm. kath. vallásu tanulója.

Ez évben jutalmaztatott *Krucz János* I. C) osztályu tanuló.

10. **„Jászapáti névtelennek jutalomdíj-alapja.”** Szorgalmas, jó viseretü tanuló jutalmazására 100 korona alaptőke.

A jutalmat ez évben *Lakatos Géza* I. B) oszt. tanuló kapta.

11. **Aiben Mátyás jutalomdíj-alapja.”** (227 korona.)

Alapították az 1892. évben érettségi vizsgálatot tett férfiak 1902. évi találkozásuk alkalmával.

A tőke évi kamatát V—VIII. osztályu olyan ifju kapja jutalmul, aki a magyar nyelvben és irodalomban tanusít kiválóbb előmenetelt.

Ez évben e jutalmat *Léber János* VI. osztályu tanulónak ítélte oda a tanárkar.

12. **„Koller Pál jutalomdíj-alapja.”** (400 korona.)

Alapította Koller Pál földbirtokos gimnáziumunk visszaállításának 100 éves évfordulója megünneplése alkalmából annak emlékére, hogy két fia a jubiláris évben a gimnázium VIII. osztályának növendéke volt.

Az alapítvány évi kamatát évenként mindenkor egy összegben az a tanuló kapja, aki a zenében a legszorgalmasabbnak és legnagyobb tehetségűnek találtatott, tekintet nélkül arra, hogy az intézetben, vagy az intézeten kívül nyert a zenében oktatást.

Ez évben jutalmaztatott *Szarukán Zoltán* VIII. osztályu tanuló.

13. **„Ratkovszki jubileumi alap.”** (400 korona.)

Alapították a szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium 1905—1906. tanévi növendékei a Ratkovszki Pál 25 éves tanári jubileuma alkalmával.

Az alapítvány kamatait évenként az a tanuló kapja, aki az érettségi vizsgálaton a vizsgáló bizottság ítélete szerint a legnagyobb tájékozottságot és a legalaposabb készültséget mutatja fel a magyar irodalomból.

Ez évben jutalmaztatott *Szálka Béla* jelesen érett ifju.

14. **„Ratkovszki Pál jutalomdíj-alap.”**(500 korona.)

Alapították a Ratkovszki volt tanítványai közül 15 en.

Az alapítvány kamatait évenként az a tanuló kapja, aki a mennyiségtannak a legfelsőbb osztályokra előirt tananyagában a legalaposabb készültséget tanusítja.

Ez évben jutalmaztatott *Morgenthal Sándor* VI. osztályu tanuló.

15. **„Aiben Mátyás emlék-alap,”** (350 korona.)

Alapították az 1877. évben érettségizett férfiak 1907. évben 30 éves találkozásuk alkalmával.

Az alapítvány évi kamatát az az ifju kapja, aki a legkiválóbb érettségi magyar dolgozatot készíti.

Ez évben jutalmat nyert *Scheffler* Ferenc jelesen érett ifju.

16. „**Novák Lajos emlékezete**“ **jutalomdij-alap.**

Alapító levél.

1. Novák Lajosné városi főszámvevő özvegye, szatmárnémeti lakos 1913. évi március 11-én 200 koronát küldött a szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium igazgatóságához azon kijelentéssel, hogy ez összeggel néhai férje *Novák* Lajos főszámvevő emlékére a szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumban, melyben férje több éven át tanult, jutalomdíjat óhajt alapítani. Özv. Névák Lajosné szándékának, illetőleg utasításának mindenben megfelelően állítom ki az általa lefizetett összegről az alapító levelet.

2. Az alapítvány címe: „*Novák Lajos emlékezete.*“

3. Az alapítvány célja, jó viseletre s jól tanulásra buzdítani a tanulókat s fönntartani a *Novák* Lajos emlékét.

4. Az alapítványi tőke 200 azaz kettőszáz korona, mely összeg készpénzben lefizettetett a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium igazgatója, ez okmány kiállítója kezéhez. Az alapítvány kezelője mindenkor a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium működésben levő igazgatója.

5. A tőke kamatai évenként egy összegben az évzáró ünnepség alkalmával jutalmul róm. kath. vallásu, szegény sorsu, jó viseletű olyan tanulónak adandó, ki legalább jó előmenetelű a tantárgyakban.

6. A jutalomdíjat a Szatmárnémeti kir. hath. főgimn. tanárkara itéli oda az arra érdemesnek.

7. *Ratkovszki* Pál szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumi igazgató s ez alapító levél kiállítója, az alapító levél aláírásával elismeri, hogy a Kettőszáz korona alapítványi tőkét elszámolás kötelezettsége mellett kezelésre átvette.

8. Az alapítvány kezeléséről a vall. és közokt. nagymélt. Minisztériumhoz évenként számadás terjesztendő be.

9. Ez alapító levél három egyenlő példányban állítatott ki s ezek egyike a vall. és közokt. nagymélt. Minisztériumban, másika a kassai tank. kir. főigazgatóságnál, harmadika a szatmárnémeti kir. kath. főgimn. igazgatójánál helyezett el.

Szatmár-Németi, 1913. június 5.-én.

Ratkovszki Pál

kir. főigazgató. gimn. igazgató.

A jutalmat ez évben *Prerovszky* Domokos IV. B) o. t. kapta.

Az alapítványok kamataiból kiadott **jutalomdíjak** **összege 385 korona.**

B) Segély-alap.

1. **Krausz Károly segély-alap.** (2000 korona.)

Alapította **Krausz Sarolta, Krausz Ágoston** özvegye, aki végrendeletileg 2000 koronát hagyott abból a célból, hogy fiának, Krausz Károlynak, ki mint a Szatmárnémeti kir. kath. főgimnázium III. osztályának tanulója korán elhalt, emlékét őrizze gimnáziumunk.

A tőke kamatát a III. osztály jól tanuló, szegény sorsu, jó erkölcsű az a tanulója kapja, kit a gimnázium igazgatója e támogatásra érdemesnek ítél.

A 80 korona segélyben *Kosztin* István III. A) osztályu tanuló részesült.

2. „**Orosz Alajos emlék-alap.**“ (500 korona.)

Alapították: Kuprecht Julia, Ruprecht Erzsébet, Ruprecht Ilonka, Ruprecht Sándor, Orosz Antal az *Orosz Alajos* emlékének állandó megőrzésére.

A tőke kamatait évenként érettségi vizsgálatot tett szegénysorsu, róm. kath. vallásu oly ifju kapja, ki a VII. és VIII osztályt a szatmárnémeti kir. kath. főgimnáziumban végezte. Szatmár-Németiben szülöttek elsőségbn részesítendőök.

A 25 korona segélyben ez évben *Jankovics* János jelesen érett ifju részesült.

C) Pénzbeli más segély.

1. **A szatmár-egyházmegyei alapítványi pénztárból,** — a Frinth-féle alapítvány, báró Fischer István szatmári püspök, utóbb egri érsek és Kállai György egri kanonok, — szegény tanulók segélyezésére tett alapítványaik kamataiból a méltóságos és főtisztelendő megyés püspök ur adományozása és kijelölésével a jelen iskolai évben 29 tanuló nyert évi segélyül összesen 1040 koronát.

2. **Tanulmányi segély** címen a nm. VKMin. *Dávidovics* András VII. A) o. t., *Jankovics* János VIII. o. t. és *Rédl* Károly V. oszt. tanulóknak 100—100 koronát utalványozott.

3. **Püspök urunk** ő méltósága a kongreganisták nagy gyűlésére utazó tanulók segélyezésére 100 K. adott; ebből 10 tanuló részesült segélyben.

4. **A helybeli Népbank** szegény sorsu tanulók segélyezésére 25 koronát ajándékozott; ez összeget egyenlő részekben *Perpék* János és *Vincze Ferenc* VI. osztályu tanulók kapták.

5. **Dr. Göbl Alajosné** korán elhunyt kis fiának, ki a jelen iskolai évben a gimnázium második osztályába járt volna, emléke iránt való kegyelete jeléül egy II. oszt. tanuló segélyezésére 45 K adott.

A segélyt *Leitner* András II. A) oszt. tanuló kapta.

A segély-alapból s pénzbeli egyéb című segélyből **47 tanuló összesen 1615 koronát** élvezett.

D) Évi ellátás.

1. **A helybeli püspöki papnevelő-intézetben** 8 gimnáziumi tanuló részesült, mint papnövendék, teljes ellátásban; az ellátás értékét fejenként 700 koronára téve, az élvezett jótétemény pénzértéke **5.600 korona**.

2. **A Hám János szatmári püspök** által alapított s a Jézustársasági atyák gondos vezetése alatt álló püspöki konviktusban alapítványi helyeken **22**, féldíjas helyeeken **15** tanuló részesült teljes ellátásban.

Egy-egy tanuló évi ellátását 500 koronába számítva, a 37 tanuló évi ellátására fordított összeg **14.750 korona**. Ugyanabban a konviktusban 10 tanuló a jelen iskolai évben is ebédet kapott; az egy tanulóra eső jótétemény 150 koronába számítva, pénzérték **1500 korona**.

Volt az intézetben az alapítványos helyeken levőkön kívül 54 teljes díjat fizető tanuló, s így az intézetben 91 bennlakó növendék volt.

Ez intézet által nyújtott jótétemény pénzbeli **összértéke 16.250 korona**.

3. **A néhai Irsik Ferenc**, pápai prelátus, szatmári apátkanonok által alapított internátusban gimnáziumi 12 tanuló részesült a jelen tanévben ingyenes ellátásban; egy tanuló évi ellátását 550 koronába számítva, a nyújtott jótétemény pénzértéke **5400 korona**.

20 növendék fejenként 150 kor. kedvezményben részesült; **3000 K**.

Teljes ellátásban és lakásban részesült az év folyamán 32 ifju.

Élelmezésben, illetőleg részben ellátásban részesített ezeken felül az intézet 2 ifjut; e jótétemény pénzértéke **600 korona**.

Ez intézet által nyújtott jótétemény pénzbeli **összértéke 9000 kor.**

4. **A m. kir. államvasutak nevelő és tápintézetében** 32 gimnáziumi tanuló részesült teljes ellátásban; egy-egy tanuló ellátását 460 koronába számítva, a nyújtott segély értéke a következő volt:

6 növendék teljesen ingyen ellátást élvezett, értéke: 2760 korona,

12 „ fejenként 400 kor. kedvezményt kapott: 4800 „

8 „ „ 370 „ „ „ 2960 „

6 „ „ 340 „ „ „ 2040 „

A jótétemény összértéke 12.560 korona.

5. **A szatmár vármegyei „Tanítók házában“** 57 tanuló részesült teljes ellátásban; egy-egy tanuló ellátásának díját 440 koronába számítva, a nyújtott segély a következő volt:

1 növendék fejenként 100 kor. kedvezményt kapott: 200 K.

3	„	„	180	„	„	„	540	„
9	„	„	140	„	„	„	1260	„
5	„	„	60	„	„	„	300	„
1	„	„	40	„	„	„	40	„

A jótétemény összértéke 2340 korona.

6. **A helybeli apáca kolostorban** gimnáziumi 12 tanuló látta el a jelen iskolai évben ebéddel és vacsorával; egy tanuló ellátását 250 koronába számítva, a jótétemény pénzértéke **3000 koronát** tett ki.

7. **A Pázmány konviktusban** 60 tanuló részesült teljes ellátásban ; egy-egy tanuló ellátási díját 600 koronába számítva, a nyújtott segély a következő volt:

4 tanuló teljesen ingyenes ellátást élvezett; ennek értéke 2400 K

1	„	egyenként 500 K	árkedv.	„	„	„	500	„
8	„	„	400	„	„	„	3200	„
4	„	„	350	„	„	„	1400	„
6	„	„	300	„	„	„	1800	„
2	„	„	250	„	„	„	500	„
7	„	„	200	„	„	„	1400	„
1	„	„	150	„	„	„	150	„
10	„	„	100	„	„	„	1000	„
2	„	„	50	„	„	„	100	„

A jótétemény összértéke 12450 K

E) Utazási alap.

A tőke volt 1912. évi június 29.-én 4035.55 korona

Kamat-jövedelem 1912. év december hó 31.-ig 190.30 „

Ez évi nyilvános tanulóktól 705.— „

Összesen 4930.85 kor.

Három tanulmányi kirándulás alkalmából 59 tanuló

segélyezésére fordított 335.86 korona

Az alap összértéke 4594.99 kor.

F) Esetleges jutalmak.

1. **Benkő József**, apát-kanonok, püspöki biztos 1 db 20 koronás aranyat ajándékozott oly példás életü ifju jutalmazására, ki a vallás-

tanban kiváló előmenetelt mutatott fel. Jutalmaztatott: *Jankovics* János VIII. o. tanuló.

2. **N. N.**, példáséletű két olyan tanuló jutalmazására, kik a vallástan tanulmányában kiváló előmenetelt mutattak fel, 2 db 10 koronás aranyat adott. Jutalmaztattak: *Farkas* István IV. A) oszt. t. és *Hartman* József oszt. tanulók.

3. **A rajzkiállítás díjaira** a tanári kar 60 koronát adott. Díjat nyertek: I. díj (10—10 kor.) *Borai* József VIII. o. t., *Pauluk* Mihály VIII. o. t., *Benyovszky* István V. o. t. II. díj (6—6 kor.) *Ligeti* László VII. A) o. t., *Martinovics* Árpád VII. B) o. t., *Bodnár* József IV. A) o. t. III. díj: (2—2 kor.) *Honti* Jenő VI. o. t., *Url* Tivadar VI. o. t., *Weisz* Géza VI. o. t., *Kellner* Zoltán IV. B) o. t., *Toldy* József III. A) o. t. és *Dörner* István III. B) o. t.

Dicséretet nyertek: *Ostadál* Jenő I. A) o. t., *Rónai* István I. A) o. t., *Frank* László I. B) o. t., *Quelechla* Árpád I. B) o. t., *Gábrriel* Béla I. C) o. t., *Ladomérszky* Miron II. A) o. t., *Fuszl* Ernő II. B) o. t., *Herczeg* Tibor II. C) o. t., *Bodnár* Rezső III. A) o. t., *Kovács* Béla III. A) o. t., *Gráf* Lajos III. B) o. t., *Fülep* Gábor IV. A) o. t., *Ferenczy* Kálmán IV. A) o. t., *Boszi* Titusz IV. B) o. t., *Kun* István IV. B) o. t., *Daray* László V. o. t., *Ajtay* János V. o. t., *Bányai* János V. o. t., *Kovács* Károly VI. o. t., *Morgenthál* Sándor VI. o. t., *Mertz* József. VII. A) o. t., *Buday* Mihály VII. B) o. t., *Szántó* Zoltán VIII. o. t.

4. **Fölkel Béla** tanár *Léber* János VI. oszt. tanulót a latin és görög nyelv tanulmányában való kiválóságáért 10 koronával jutalmazta.

5. **Göbl Alajos** dr., iskola-orvos az egészségtan tanulmányában jeleskedő két ifjut, *Dávidovics* András VII. A) osztály tanuló és *Reisenbücker* Sándor VII. B) oszt. tanulót egy-egy tíz koronás arannyal jutalmazta.

6. **Varjas Endre** gimnáziumi hittanár 19 darab díszkötésű könyvet ajándékozott a hittan tanulmányában kiváló szorgalmat tanúsított ifjaknak.

7. **Testgyakorlatban jeleskedők jutalmazása.** A tornázásban jeleskedők jutalmazására megyés püspök urunk és *Szabó* István praelatus kanonok ur egy-egy 10 koronás aranyat ajándékoztak. Jutalmat nyertek *Péterfi* János IV. A) o. és *Tempfli* János V. o. tanulók.

8. **Lővy Miksa-féle könyvkereskedés** 12 drb díszkötésű könyvet ajándékozott jeles tanulók jutalmazására.

9. **A Reizer János-féle könyvkereskedés** 15 darab díszkötésű könyvet ajándékozott jeles előmenetelű tanulók jutalmazására.

10. **Huszár Aladár** 7 darab díszkötésű könyvet ajándékozott jeles előmenetelű tanulók jutalmazására.

127.

11. **Weisz Zoltán** 6 darab díszkötésű könyvet ajándékozott jeles előmenetelő tanulóknak jutalmazására.

A 180 korona értékű könyveket jeles előmenetelő ifjak kapták.

Összesítés.

Ösztöndíjak összege	5129 korona.
Jutalomdíj-alapból	38 „
Segély-alapból	105 „
Pénzbeli segélyezés	1615 „
Élelmezés pénzértéke	58200 „
Utazási alapból segély	335 „
Esetleges jutalmakból	330 „

Összesen segélyezés 66099 korona.

Internátusban összesen 284 tanuló volt elhelyezve.

X.

Tudnivalók.

A) Az iskolábalépés feltételei.

1. A főgimnázium **első osztályába** felvétetni óhajtó tanuló és az intézet **magasabb osztályába más intézetből** jelentkező tanuló tartozik felmutatni:

- a) születési bizonyítványát;
- b) előző évi iskolai bizonyítványát;
- c) újraoltási bizonyítványát;
- d) az izraelita vallásuk hitközségi elnökük bizonyítványával igazolni tartoznak, hogy a „status quo,” „orthodox” vagy „kongressista” szervezetű hitközségek közül melyikhez tartoznak.

2. A főgimnázium **első osztályába** csak oly tanuló vehető fel, ki a 9.-ik évét betöltötte és a 12.-et túl nem haladta. (A 12 évesnél idősebbek csak a tanári testület beleegyezése esetén vehetők fel.)

3. A felvétel szabályszerűen az iskolaév bezárása után 2 napon s az illető iskolai év első napjain, szeptember 1., 2. és 3.-án eszközölhető.

4. Felvételre mindenik tanuló **személyesen** és pedig a szülők valamelyike, vagy ezek megbízottja kíséretében tartozik jelentkezni s **előző évi bizonyítványát akkor is be kell mutatnia, ha ez intézetnek volt előző évben növendéke.**

5. Felvétel alkalmával minden tanulónak fizetnie kell:

felvételi díj címén	10 K — fillért,
értesítőre, ifjúsági könyvtárra és utazási alapra	3 „ 50 „
a kath. vallásuaknak énektanításért	1 „ — „
tanulói igazolványért	— „ 20 „

6. *Az egész évi tandíj 60 korona;* ez összeget ezentúl a postatakarékpénztár útján kell lefizetni. A lefizetés a postatakarékpénztárnak bármely közvetítő (posta) hivatalánál történhetik.

A tandíjat négy egyenlő részletben legkésőbb október 15.-ig, december 3.-ig, március 15.-ig és május 3.-ig kell lefizetni. **Az a tanuló, ki a tandíjrészleteket a jelzett határidőig le nem fizeti, az intézet tanulóinak sorából töröltetik, tekintet nélkül a mulasztást előidéző körülményekre.**

A tandíjrészletek fizetése a postatakarékpénztári „befizetési lapok” segélyével eszközölendő. A tanulók a befizetési lapot az intézetben jóval az esedékesség előtt kézhez kapják. A befizetési lapot a szövegnek megfelelően tintával minden félreértést kizáró módon kell kitölteni és különös gond fordítandó arra, hogy a tanuló neve és az általa látogatott osztály olvashatóan legyen kiírva. *A befizetési lap „szelvény” és „elismervény” elnevezésű részeit egymástól elválasztani nem szabad.* A tulajdonképeni „befizetési lap” és „könyvelési szelvény” részeket a befizetés alkalmával a postaalkalmazott levágja és visszatartja, *míg az „elismervényt” aláírva és lebélyegezve a „szelvénnel” együtt a befizetőnek nyugtatványképp visszaadja.*

Az így nyert elismervény a tanuló által megőrzendő és az igazgatónak vagy a tandíjkezelőnek felszólítására bemutatandó.

A postatakarékpénztári befizetést, vagy a tanuló maga, vagy célszerűbben helyette a szülő (gyám) teljesíti a legközelebbi póstahivatalnál.

Ha a tanuló a befizetési lapot a tandíj befizetése előtt elvesztette, újat kérhet az intézeti igazgatótól, de kivételesen történhetik a befizetés közönséges postautalvánnyal is, mely esetben a postautalványt a föladó: „A m. kir. postatakarékpénztárnak (Szatmár-Németi kir. kath. főgimnázium Tandíjkezelés-számla) Budapest” címmel látja el és a nyert föladóvevénnyel igazolja a tandíjrészlet lefizetését.

7. Szegény tanulók tandíjelengedésben részesülhetnek, ha jól tanulnak s ha jó viseletűek. A tandíj elengedéséért a főgimnázium igazgatójához kell folyamodni s egy éves keletünél nem régebb szegénységi bizonyítványt kell a kérvényhez csatolni. A kérvény bélyegmentes. Tandíjelengedést csak oly tanuló nyerhet, a ki a köteles tárgyak nagyobb részében **legalább jó eredményt s jó magaviseletet tanusít.**

Folyamodni minden évben kétszer lehet és pedig szeptemberben 15.-éig és februárban szintén 15.-éig. A folyamodványokat már a beírás alkalmával be lehet adni s szeptember 15.-éig be kell adni.

B) Az 1913.—1914. iskolai évre vonatkozó tudnivalók.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1894. évi 50667. sz. rendelete szerint a középiskolák valamennyi osztályába a beírások már a tanév végén is eszközölhetők. Ehhez képest iskolánkba június 29.-én, 30.-án és

julius 1.-én lehet beiratkozni és pedig 29. én az évvárás után, 30.-án és július 1.-én reggel 9 órától 12 óráig.

1. A tanév végén beírt tanulók az igazgatónál hagyják iskolai bizonyítványukat s megkapják a rendes beiratkozási igazolványt.

2. A felvételi díjak e tanulóktól is azonnal beszedendők. Ha a tanév végén felvett tanulók a jövő tanév elején *szeptember 4.-ig bezárólag* az osztályfőnöknél személyesen nem jelentkezének, nemcsak a belépésre való jogosultságukat, hanem a befizetett felvételi díjat is elvesztik.

3. Levélben vagy írásban való jelentkezésnek helye nincs.

Az 1913.—1914. iskolai évre szeptember hóban is lehet jelentkezni. E célból az I. és II. osztályba lépő tanulók folyó évi szeptember 1.-én, a III. és IV. osztályba lépők szeptember 2.-án, az V., VI., VII. és VIII. osztályba lépők szeptember 3.-án délelőtt 9 órától 12-ig jelentkezzenek az igazgatónál.

Szeptember 4.-én d. e. 9 órakor lesz az év ünnepélyes megnyitása.

Az iskolába fölvetetni óhajtó ifju köteles magát orvosi vizsgálatnak alávetni; e vizsgálatot az iskolaorvos díjtalanul teljesíti.

Akik **két tárgyból kaptak elégtelen jegyet**, javítóvizsgálatra való bocsátásra a kassai tankerületi kir. főigazgatótól kérhetnek engedélyt. A kérvényekre **1 koronás, át nem írott bélyeg kell; mellékelni kell hozzá az ez évi bizonyítványt és az előbbi években kapott bizonyítványokat.** A kérelmet **nagys. és főtiszt, dr. Mázy Engelbert tank. kir. főigazgató urhoz kell címezni s ezen intézet igazgatójához kell beadni július 5.-ig.**

Az egy tárgyból elégtelenes tanulók, kiknek a tanárkar a javítóvizsgálat tételét nem engedte meg, július 5.-éig szintén folyamodhatnak engedélyért a tankerületi főigazgató urhoz. Folyamodványaikat úgy kell felszerelniök, mint a két tárgyból elégteleneseknek.

Akik pótló vagy javító-vizsgálatra engedélyt nyernek, azok augusztus 31. én reggel 8 órakor jelentkezzenek az igazgatói írószobában.

A magánvizsgálatot és egész osztályról pótvizsgálatot tevők szintén augusztus 31.-én reggel 8 órakor tartoznak az igazgatónál jelentkezni.

C) Lakás és ellátásra vonatkozó tudnivalók.

Lakást és ellátást csak annál a kosztadónál szabad fogadni, kinek a **főgimnázium igazgatósága kosztos tartására írásbelileg engedélyt ad.** Az e rendelkezést figyelembe nem vevő tanuló nem lehet növendéke a gimnáziumnak ; a mostanig kosztos tartására kiadott írásbeli engedélyek a következő iskolai évre is érvényesek.

D) Az igen tisztelt közönség figyelmébe.

A nagyméltóságu belügyminiszter úr 34,298—1912. szám alatt jóváhagyta a *Tanárok özvegyeit és árváit segítő országos egyesület* alapszabályait ; ezeknek a nagyközönséget érdeklő kivonata a következő :

2. §. Az egyesület közelebbi céljai: *a)* a rendes tagok özvegyeinek *b)* a rendes tagok árváinak, *c)* a nyugdíj nélkül, vagy végkielégítéssel elbocsátott keresetképtelen rendes tagoknak évi segílyt adni.

5. §. Alapító tagja az egyesületnek az, aki annak céljaira legalább egyezer koronát ad. Testületek, intézetek és egyébbb jogi személyek az alapító tagsági díjat tetszésszerinti részletekben is fizethetik, de kötelesek az egész összeget legkésőbb öt év alatt letörleszteni.

6. §. Pártoló tagja az egyesületnek az, aki annak céljaihoz évenként öt koronával járul.

* * *

Az igazgatóság ez uton is felhívja az igen tisztelt közönség figyelmét az egyesületre és annak nemes céljaira ***bármily legcsekélyebb adományt is szívesen fogad el.***

A kir. kath. főgimn. igazgatósága.

XI.

Pázmány - konviktus.

Elszámolás az 1912—13. évi bevételekről és kiadásokról.

BEVÉTEL.

	K	f
1. Pénztári maradvány 1911 —12. évről	953.13	
2. Szatmári takarékpénztár egyesület adománya	30.—	
3. Szatmárvármegyei takarékpénztár rt. adománya	30.—	
4. Szatmári keresk. és iparbank rt. adománya	50.—	
5. Szatmári termény és hitelbank rt. adománya	35.—	
6. Szatmári leszámítolóbank rt. adománya	30.—	
7. Szatmári gazdasági és iparbank rt. adománya	30.—	
8. Szatmár-Németi szab. kir. város 1000 koronás alapítványkamataul és adományul 1912. és 1913. évekre	240.—	
9. Az 1887. évben érettségi vizsgálatot tett férfiak 25 éves találkozásuk emlékére adományul	240.—	
10. Szikla-Szilágyi cég adománya	30.82	
11. Szénásy Béla papír-, és íróngyáros adománya	20.—	
12. Agyó Géza könyvkötő adománya	3.—	
13. Lehóczky Jánosné-féle alapítv. 1912. évi kamata	96.—	
14. Soltész Imre-féle alapítvány 1909 — 12. évekre eső kamata	80.—	
15. „Pázmány-sajtó“ 4 darab kötvény 1912. évi osztaléka	16.—	
16. Földtehermentesítési 200 kor. kötvény 3 drb. szelvényeért	12.—	
17. Szatmárvármegyei takarékpénztár rt. 7 darab kötvénye után 1912. évi osztalék	322.—	
18. Tanulók adománya (dr. Reiser György ny. tanár gyűjtése 5 betét-könyvben kamatokkal együtt)	286.12	
	2504.07	

Áthozva 2504.07

19. Tanulók adománya (dr. Bakkay Kálmán gyűjtése kamattal együtt)	116.70
20. Elhelyezett tőkék kamataiból	1992.08
21. Takarékpénztárba helyezett tőkék kamatából	1209.80
22. Tőke visszafizetésekből befolyt	11118.—
23. Gőzmalmi 1½ részvény 1912. évi osztaléka	27.—
24. Takarékpénztárba elhelyezett tőkékbe kivétetett	23228.04
25. Lakásbér egyenérték	7500.—
26. Ellátási díjakból befolyt	26840.—
27. Kiadási többlet, mint egyenleg	389.01
	Összesen 74924.70

KIADÁS.

1. Élelem, fűtés, világítás, lakás	33699.70
2. Amortizációra	4225.—
3. Tőkésítésre és takarékpénztárba	37000.—
	Összesen 74924.70

**Vagyoni állapot az 1912—13. év végén.
CSELEKVŐ VAGYON.**

Pénztári maradvány 1912—13. év végén . .

1. Szatmár-Németi szab. kir. város aláírásilag biztosított alapítványa	1000.—
2. Gróf Károlyi erdődi uradalma évi adománya megfelelő tőkében	3000.—
3. Lehóczky Jánosné-féle alapítv. névértéke	600.—
4. Soltész Imre t. kanonok alapítv. (alap. pénzt.)	500.—
5. Földtehermentesítési 1 drb. kötvény	200.—
6. Szatmári gőzmalmi 1½ drb. részvény névértéke	300.—
7. „Pázmány-sajtó“ kötvény, 4 drb. névértéke	400.—
8. Szatmár vármegyei takarékpénztári 7 drb. részvény beszerzési költsége	5432.—
9. Kölcsön kötvényben	10000.—
10. „ „ „	5500.—
11. „ „ „	2000.—
12. „ „ „	3000.—
13. „ „ „	1300.—
14. „ „ „	15000.—
	48232.—

134.

	Áthozva 48232.—
15. Szatmárvármegyei takarékpénztár rt.-nál betét	1126.77
16. Szatmári takarékpénztár egyesületnél betét	10000.—
17. Mezőgazdák szövetkezeténél betét	416.—
18. Az intézeti házastelek bekerülési árban számítva	146795.60
19. Az intézet butorzata s egyéb felszerelése a bekerülési árból 10%-tnak kopás címén való leütése után (előző évi érték: 10.175.02, ennek 10%-je 1017.50)	<u>9157.52</u>
	Összesen 215727.89

SZENVEDŐ VAGYON.

1. Amortizációs kölcsön	67617.02
2. Tulkiadás	<u>389.01</u>
	Összesen 68006.03

TISZTA VAGYON.

A cselekvő vagyon tesz	215727.89
Levonva a cselekvő vagyonból a szenvedő vagyont	<u>68006.03</u>
	Marad tiszta vagyonul összesen 147721.86

Ehhez járál egy Bazilika sorsjegy, a 3924. sorozat 011. számú és egy szerb nyereménysorsjegy, a 6766. sorozat 40. számú.

Szatmár-Németi, 1913. június hó 23-án.

Ratkovszvki Pál,
elnök.

Fölkel Béla,
intézeti igazgató és pénztáros.

A bevételt, kiadást, a szenvedő-, cselekvő- és tiszta vagyon számadást, mint a tanárkar kiküldöttéi megvizsgáltuk és helyesnek találtuk.

Szatmár-Németi, 1913. június hó 23.

Hunek Emil.

Krompaszky Béla.

Steidl József.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Lap
1. Gimáziumunk új épülete	3
2. Emlékezés Dr. Fechtel Jánosra	37
3. A tanári kar	39
4. Az iskola 1912—1913. évi életéből.	41
5. Az 1912—1913. évi tanítás tárgyainak kimutatása.	64
6. A tanulók érdemsorozata	82
7. A tanulókra vonatkozó statisztikai adatok.	110
8. Az érettségi vizsgálatok eredményének áttekintése	113
9. Tanszerek gyarapodása	115
10. Ösztöndíjak, jutalom és segélyezés	117
11. Tudnivalók	128
12. Pázmány-konviktus	132